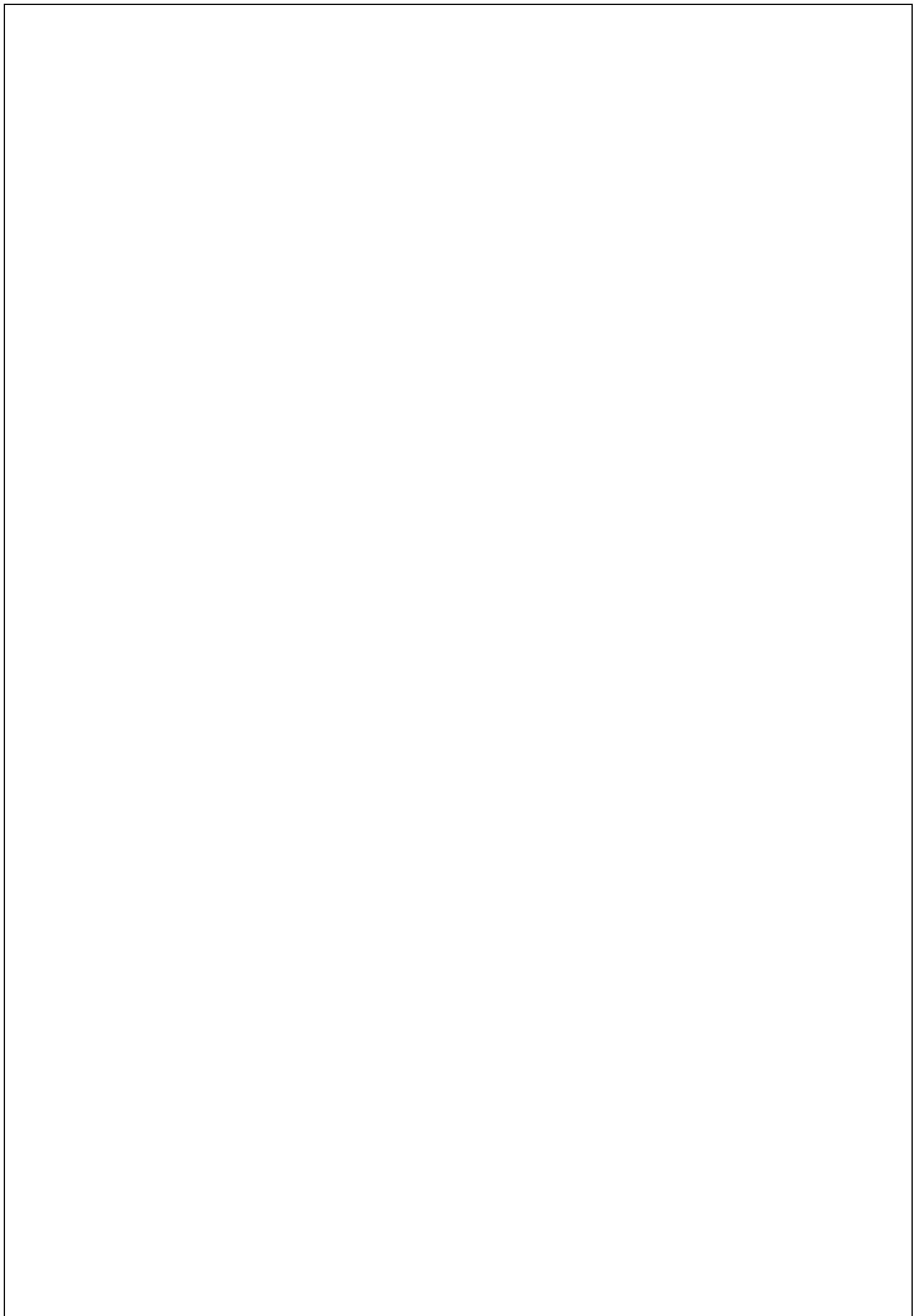

SULA KOMMUNE

BUDSJETT 2020-2023

VEDTATT

INNHOLD

1.	Innleiande kommentar	side 4
2.	Økonomisk situasjon	side 12
3.	Kultur og oppvekst	side 22
4.	Helse og sosial	side 40
5.	Teknisk	side 63
6.	Økonomiplan 2020 – 2023, Drift	side 76
7.	Økonomiplan 2020 – 2023, Investeringar	side 80
8.	Obligatoriske tabellar	side 87
9.	Budsjett driftseiningane	side 90
10.	Tiltak som ikkje er innarbeidd	side 102
11.	Vedtak i kommunestyret	side 107

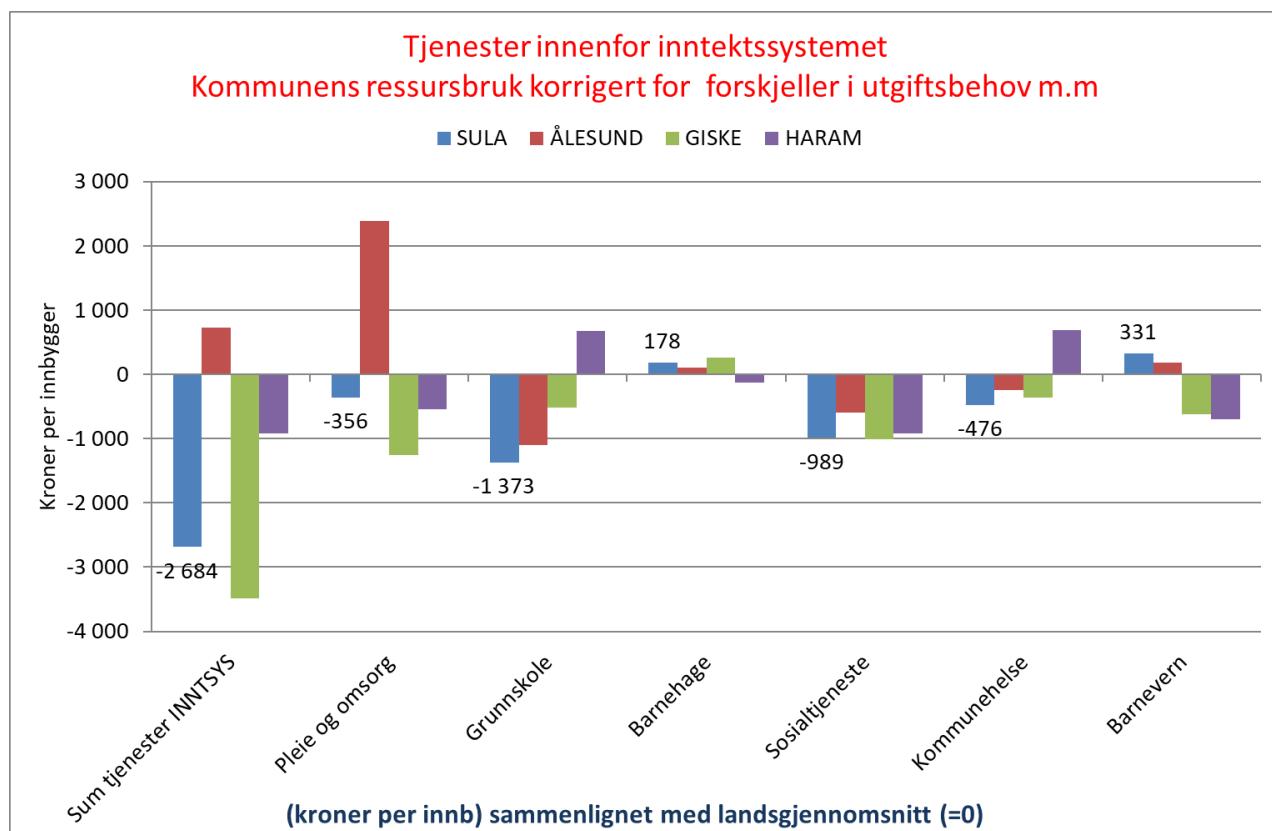
1. Innleiande kommentarar

Økonomiplanen er kommunen sitt langtidsbudsjett, og skal gi eit realistisk bilet av inntekter og utgifter for dei komande fire åra. God økonomistyring og økonomisk handlefridom er nødvendig for gode kommunale tenester og god utvikling av Sulاسamfunnet.

Vedtatt økonomiplan i fjor – for perioden 2019-2022 – blei saldert ved å bruke 15,9 million kroner av disposisjonsfondet i budsjettet for 2019. No ser det ut til at resultatet for 2019 blir om lag 15 mill. kroner bedre enn forventa, og vi vil derfor sannsynlegvis ikkje bruke noko nemneverdig av disposisjonsfondet i 2019 – slik det ser ut medio november 2019. Skatteinngangen i 2019 er langt bedre enn dei føresetnadane som var lagt til grunn for budsjettarbeidet. Rådmannen sitt framlegg til budsjett er basert på regjeringa sitt forslag til statsbudsjett for 2020. Vedtatt økonomiplan i fjor avvik for Sula sin del i relativt liten grad frå dei føresetnadane som ligg i framlegget til statsbudsjett, men det økonomiske handlingsrommet i kommunesektoren er litt svekka i forhold til i fjor. Veksten som ligg inne i frie inntekter går i stor grad med på å dekke endringar i demografi. For fjerde året på rad, foreslår regjeringa at kommunane må betale noko meir for ressurskrevjande brukarar. Veksten i kostnadane til pleie og omsorg er ei stor utfordring for tenestetilbodet og for økonomien til Sula kommune no og i åra framover.

Sula kommune har lave inntekter. Samtidig så er Sula kommune mellom dei kommunane i landet som generelt driv aller rimelegast. Dette betyr generelt stramme økonomiske rammer i einingane, og kontinuerleg kvardagsomstilling er nødvendig for å gi så gode tenester som mulig.

Figuren under viser kommunen sin ressursbruk – samanlikna med nokre av nabokommunane - når vi korrigerer for forskjeller i utgiftsbehov (KOSTRA 2018):

Figuren viser at Sula kommune gjennomgående – korrigert for berekna utgiftsbehov - bruker mindre ressursar på dei fleste tenesteområda samanlikna med landsgjennomsnittet, og også samanlikna med nabokommunane våre. Giske bruker i sum enda mindre.

I bu- og aktivitetstenesta skal vi få på plass nye og meir tenlege boligar for personar med spesielle utfordringar. Dette arbeidet blei det løyvd midlar til i 2019, og oppfølgande planlegging av nye boligar har det vore jobba vidare med. Skisseprosjekt blir snart lagt fram til politisk behandling. Rapporten om pleie- og omsorgstenestene frå Agenda Kaupang i 2018 peikte på meir tenlege boligar som eit viktig satsingsområde.

Etter rådmannen si meining er det i utgangspunktet ikkje økonomisk rom for nye tiltak i økonomiplanperioden. Det er derfor også berre heilt nødvendige auke i kostnader som er innarbeidd i budsjettforslaget. Vi må ha fokus på forbedringsarbeid (LEAN-metodikk) og digitalisering i tida framover, både for å modernisere kommunale tenester, og også for å ta ut kostnadssparande effektar av ny teknologi.

Brukstyrt personleg assistent (BPA) og tiltak i bu- og aktivitetstenesta medfører sterkt auke i kostnadane. Det er i budsjettforslaget lagt inn forslag om 4,5 mill. kroner i årleg styrking for å finansiere pågående og nye tiltak på desse områda. Bu- og aktivitetstenesta er ei eining som er i vekst, og nærmar seg no 80 årsverk.

I 2019 er det gjennomført vurdering av framtidig brannordning for Sula. Nye krav til bemanning og beredskap gjer at kostnadane vil auke i åra framover. Dette uansett om Sula held fram med eiga brannordning, eller knytta seg opp mot Ålesund Brannvesen. Det er lagt inn ein auke på 2,6 mill. kroner til brannvern.

Det er vidare lagt inn midlar til å realisere lærarnorma, og det er lagt inn midlar til nye læremidlar som følgje av den nasjonale fagfornyinga som skal settast i verk frå hausten 2020.

Skatteinnfording blir overført frå kommune til stat frå 1. juni 2020. Det får sjølsagt konsekvensar for enkelt-tilsette. Vi er trekt i ramma som følgje av dette, og meir enn vi faktisk har brukt av midlar til oppgåva.

Nye Ålesund kommune blir etablert frå 1. januar 2020. Det medfører at det skal etablerast nye avtalar for dei interkommunale samarbeida som Ålesund er med i. For Sula kommune vil nok dette i sum medføre noko høgare utgifter til desse samarbeida enn tidlegare.

Når det gjeld nye investeringar, er det nye Rørstadmarka skule som særleg slår inn i økonomien i løpet av økonomiplanperioden. Ein ny, større og meir moderne skule vil samtidig legge til rette for meir effektiv drift, og det er lagt inn driftsmessige innsparinger frå andre halvår 2022. Det er klar samanheng mellom skulestorleik og kostnad pr. elev.

Budsjettforslaget vert saldert ved følgjande disposisjonar og føresetnader:

- ✓ innføring av eigedomsskatt: ein promille i 2020, to promille 2021-2023.
- ✓ bruk av omlag 45 million kroner frå disposisjonsfond i løpet av fireårsperioden.

I tråd med ny kommunelov, har rådmannen også i år skissert tre handlingsreglar/finansielle mål for Sula kommune. Dette er mål for netto driftsresultat, for disposisjonsfond, og for netto lånegjeld. Desse indikatorane/måla synleggjer viktige sider ved det økonomiske handlingsrommet for Sula kommune. I forhold til dei tilrådde måltalla, er netto driftsresultat for lavt, og gjelda for høg i økonomiplanen.

I kapittel 2 gir rådmannen eit oversyn over den økonomiske situasjonen for Sula kommune, samt forslag til statsbudsjett for 2020 frå regjeringa. Sjølv om den endelege behandlinga av statsbudsjettet ikkje er ferdig i Stortinget, ventar vi ingen vesentlege endringar.

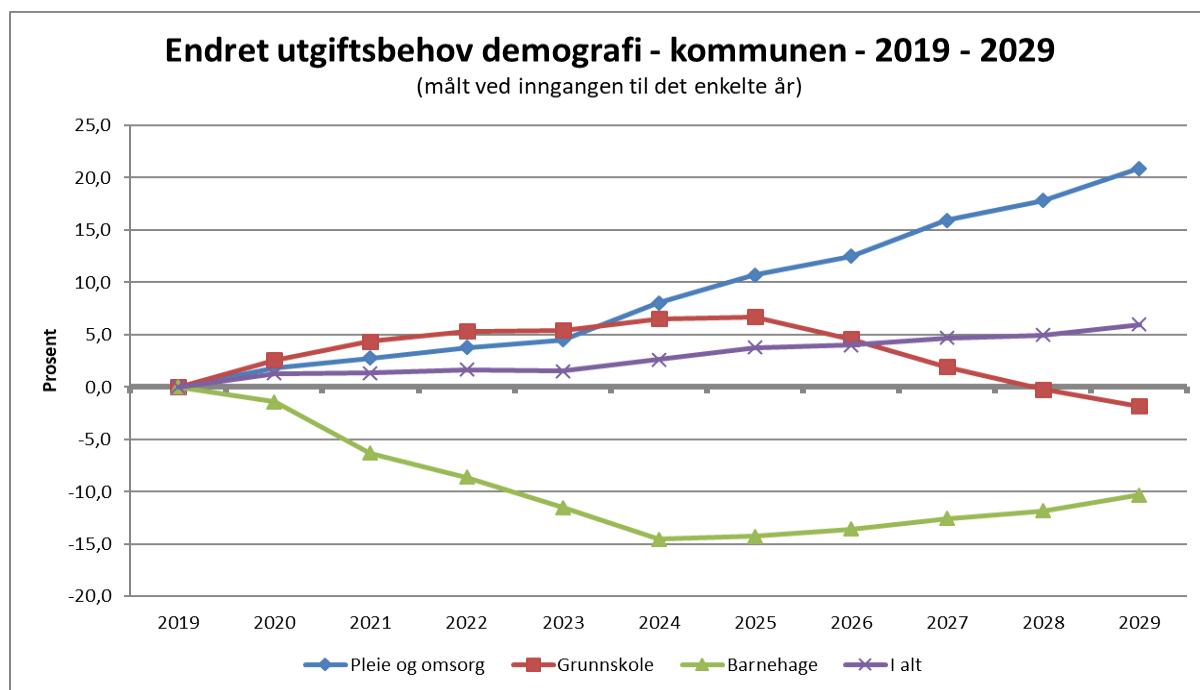
Kommunen har klart å få bedre driftsresultat enn budsjettet dei siste åra. Dette er sjølsagt bra, og gjer at vi i liten grad har tært på dei oppsparte midlane. Sula kommune har om lag 86 million kroner på disposisjonsfond ved inngangen til budsjettåret 2020.

Fire forhold pregar elles den økonomiske situasjonen i Sula kommune:

- ✓ lave frie inntekter samanlikna med andre kommunar
- ✓ lave kostnader på så godt som alle tenesteområda ift behov og samanlikningskommunar
- ✓ bruk av disposisjonsfond for å saldere budsjetta i økonomiplanperioden
- ✓ høg og aukande gjeld gir auka utgifter til renter og avdrag

Sula kommune har like fullt makta å ha god kontroll, handlefridom og økonomisk styring. Dette skuldast fleire faktorar. God budsjettdisiplin i einingane er kanskje den aller viktigaste enkeltfaktoren.

Figuren under viser endring i utgiftsbehov i Sula som følgje av den venta demografiske utviklinga i åra framover.

Figuren viser at barnehageutgiftene kan forventast å gå ned utover i økonomiplanperioden. Utgiftbehovet for grunnskule stig fram til 2025, for deretter å avta. Utgiftbehovet i pleie og omsorg stig i åra framover, og relativt dramatisk frå 2023 og vidare framover.

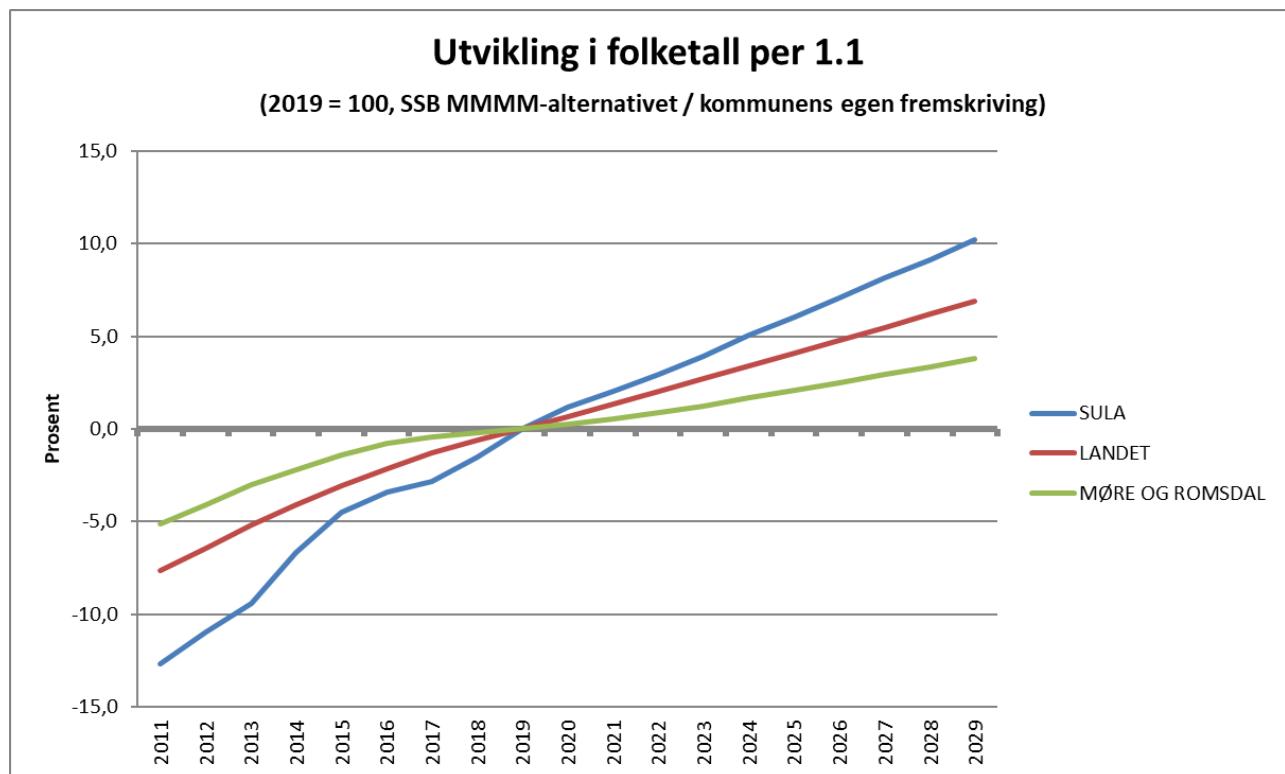
Desse prognosane må vi planmessig førebu oss på når vi utvikler tenestene og investerer for framtida.

Folketalsutvikling

I Møre og Romsdal er Ålesundsregionen den sterkeste vekstregionen. Særleg har folkeveksten vore sterkt i Giske, Ålesund, Skodje – og Sula.

Den historiske folketalsutviklinga i Sula viser at veksten varierer ganske sterkt frå år til år – sjølv om den langsiktige trenden har vore jamm vekst. Den sterke folketalsveksten som Sula har hatt dei siste åra, hadde ein topp i 2014 (3%). Folketalet i Sula var 9280 innbyggjarar ved utgangen av andre kvartal 2019.

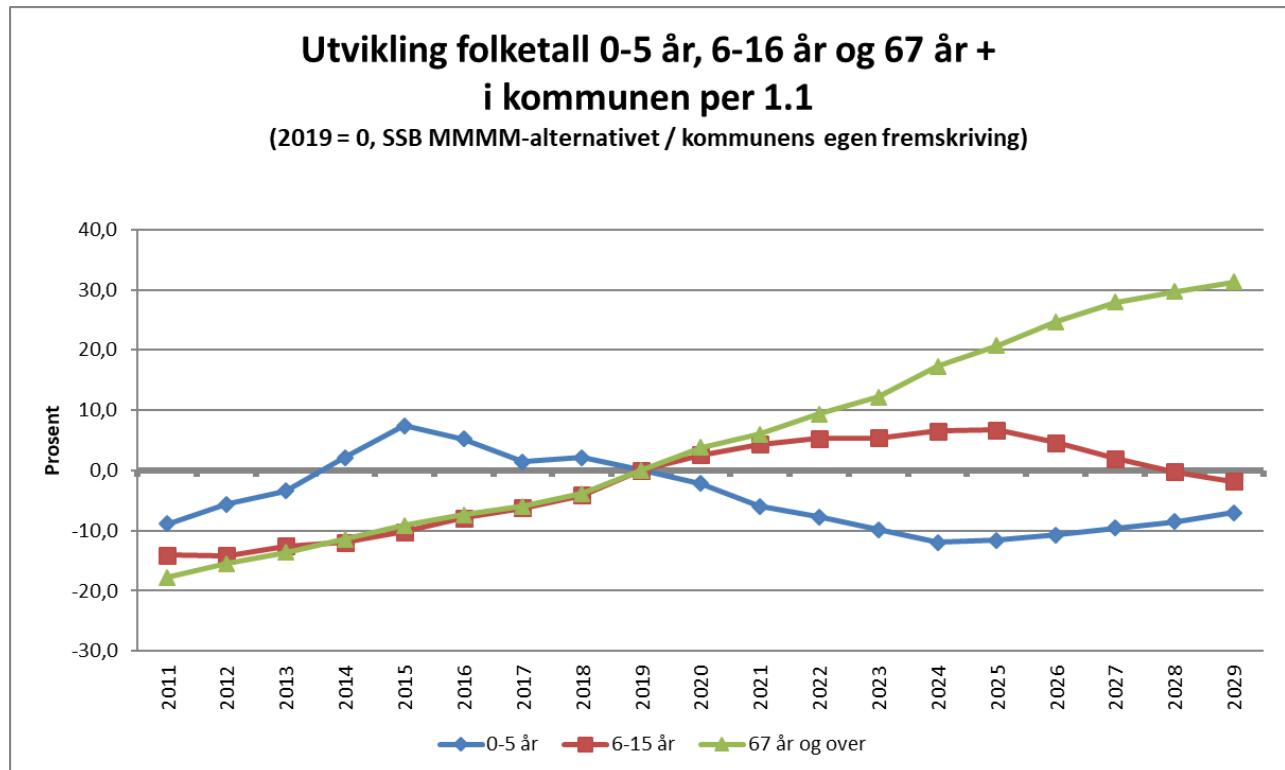
Prognosane dei neste ti åra viser ein folkevekst på om lag ein prosent årleg:

Sula har over tid hatt sterkt folkevekst. Dette er grunnleggande positivt, men det fører samtidig til stort behov for kommunale tenester – og medfølgande utgifter for å finansiere desse tenestene. Særleg har dette dei siste åra gitt seg uttrykk i oppvekstsektoren.

I åra frå 2010 til 2015 hadde Sula sterkt vekst i dei yngste aldersgruppene, og dette medførte dermed sterkt aukande barnetal i skular og barnehagar. Gjennom strukturendring og utbygging på barnehageområdet, har Sula kommune lykkast med å effektivisere drifta og innfri barnehageretten. Etter prognosane vil veksten i desse aldersgruppene flate ut i økonomiplanperioden. Ny Rørstadmarka skule vil gi eit kvalitativt godt skuletilbod på midtre delen av Sula, og også legge grunnlag for meir effektiv drift i skulesektoren. Sjå meir i kapittelet om kultur og oppvekst.

Den første eldrebølga (alder 80+) slo inn over Sula i perioden 1999-2014. I åra framover aukar talet på eldre svært sterkt:

Vi må få til god balanse mellom heimetenestene og heildøgns omsorgsplassar. Dette inkluderer fleire forhold, mellom anna tilstrekkeleg kapasitet i tenestene og tenlege boligar. Vi må investere for å optimalisere framtidig drift.

Sjå nærmare om dette i kapittelet om helse og omsorg.

Gjeld

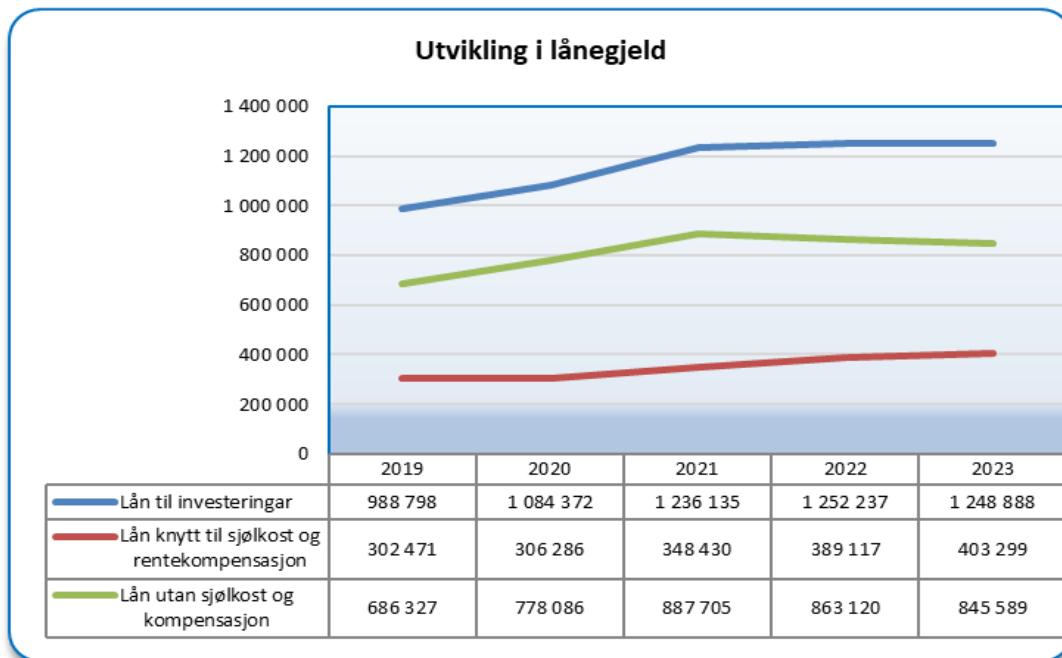
Sjølv om Sula kommune i alle år har vore svært varsom med å ta opp ny gjeld, og berre gjort nøkterne investeringar i nødvendig infrastruktur, har lånegjelda auka jamt og trutt, og gjelda begynner no for alvor å tyngre.

Lånegjelda har auka kraftig dei siste åra, særleg som følgje av nye skular i Solevåg og i Langevåg, ny barnehage i Langevåg samt nytt bukollektiv for personar med demens.

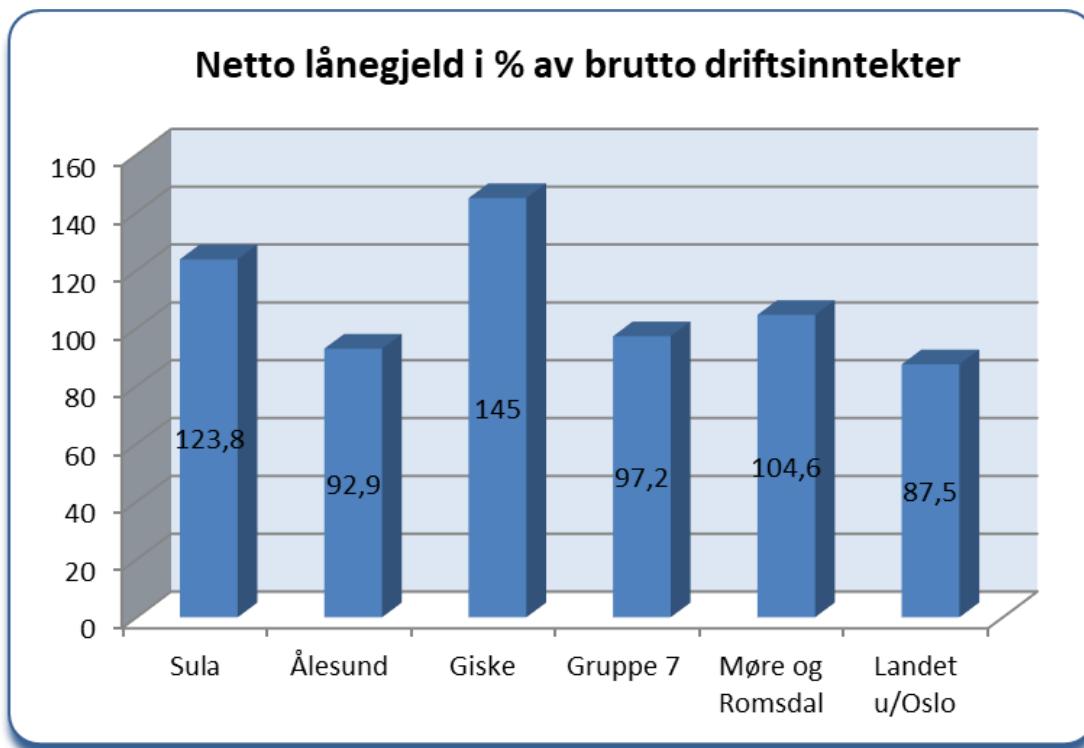
I økonomiplanperioden er det særleg ny skule på Rørstadmarka som slår inn i økonomien til Sula kommune. I tillegg held vi fram med allereie budsjetterte investeringar knytta til gjennomføring av kommunedelplanen for avløp.

Lånegjelda har auka frå 542 million kroner i 2012 til ein milliard kroner i 2019. I rådmannen sitt forslag til økonomiplan vil lånegjelda auke til 1,25 milliard kroner i siste del av økonomiplanperioden. Det er imidlertid verdt å merke seg at mykje av denne auken er lån knytt til sjølkost jf. m.a. kommunedelplanen for avløp. Det betyr at kostnadsauken blir lagt på innbyggjarane i form av kommunale gebyr.

Etterfølgjande figur viser utviklinga i lånegjeld:

Auka lånegjeld kjem også til uttrykk når vi ser på lånegjelda i prosent av brutto driftsinntekter (2018):

Sula har hatt kraftig auke i lånegjeld som andel av brutto driftsinntekter dei siste åra: I 2012 var talet 94,2%, i 2015 104,7% og i 2017 117,4%. Sula ligg klart over gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 7, gjennomsnittet i Møre og Romsdal, landsgjennomsnittet, og nabokommunen Ålesund. Giske kommune ligg imidlertid langt over Sula kommune.

Lånegjelta pr. innbyggjar i Sula er kr. 94574 i 2018.

Sjølv om mykje av auken i gjeld er lån knytt til sjølkost og rentekompensasjon, bør Sula kommune vere varsom med nye tunge investeringar.

Inntekter

Inntektene til kommunen er i stor grad sentralt gitt gjennom inntektssystem og overføringer frå staten. Avgifter og eigedomsskatt er område som kommunen sjølv kan ta i bruk. Avgiftene er imidlertid i stor grad knytta opp mot sjølkostområdet. Rammene for eigedomsskatt er også sentralt styrt.

Omlegginga av inntektssystemet i 2017 (knytta til kommunereforma) svekka inntektssida i Sula. I 2020 vil vi få kr. 500.000 i skjønnsmidler frå fylkesmannen. Fylkesmannen sine skjønnsmidlar går i aukande grad til dei nye samanslattede kommunane.

Inntektssida er gjort nærmare greie for i kapittel 2.

Vedlikehald og investeringar i bygg og anlegg

Sula kommune eig og forvaltar ei stor bygningsmasse, og mange kommunale anlegg og vegar.

Det er foreslått samleløyving til vegar på årleg kroner 2,6 million i økonomiplanperioden.

Vi har allereie gjennomført store investeringar i teknisk infrastruktur for vatn og avløp. I økonomiplanperioden er det foreslått ytterlegare til saman 37 million kroner til investeringar i vassforsyning, og til saman 140 million kroner til avløp. Dei store investeringane i vatn og avløp dei siste åra gir høgare kommunale avgifter i økonomiplanperioden.

Det pågår samarbeid med Ålesund kommune om utgreiing av nytt felles renseanlegg. Reguleringsarbeid og vidare utgreingar skjer inn i 2020.

Ny Rørstadmarka skule er gjort godt greie for i kapittelet om kultur og oppvekst.

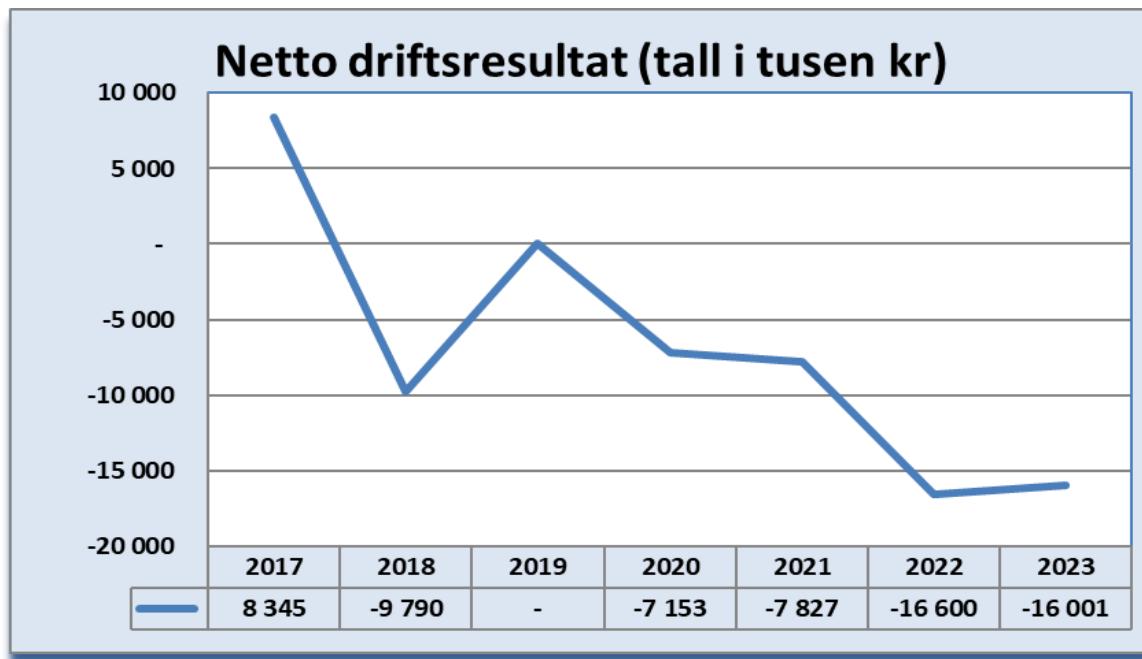
Av andre viktige investeringstiltak med foreslått løying i 2020 kan nemnast:

- ✓ Rammeløyving mindre investering bygg med kroner 3 million.
- ✓ Prosjekt omsorgsboligar på gamle Langevåg skule med kroner 1 million.

I tillegg er det sett av kroner 2,5 million i 2020 til riving av gamle Langevåg skule.

Resultatframskriving i økonomiplanperioden

Figuren under viser netto driftsresultat dei tre siste åra, samt budsjetterte tal for økonomiplanperioden 2020-2023. 2019 er p.t. anslag i forhold til utvikling i m.a. skatteinntekter, renter og utbytte.

I økonomiplanen er det budsjettet med negative driftsresultat. Dette er ikke ønskeleg, og Sula kommune må i åra framover redusere kostnader og/eller auke inntektene for å få ein berekraftig økonomi.

For å saldere budsjett og økonomiplan foreslår rådmannen å innføre eigedomsskatt i Sula kommune –med ein promille i 2020, og to promille frå 2021. Dette er isolert sett ikke ønskeleg, men behova for å ha gode kommunale tenester – og investere for framtida i Sula - er etter rådmannen si oppfatning så sterke at dette er nødvendig. Sjølv med innføring av eigedomsskatt – etter lave satsar ein/to promille – blir økonomiplanen saldert ved å bruke 45,9 million kroner av oppsparte disposisjonsfond. Dette betyr at alt utviklingsarbeid i Sula i tida framover må rettast inn på å organisere og investere for effektiv drift med god kvalitet.

Oppsummering

Sula har lave totale inntekter samanlikna med landsgjennomsnittet. Utgiftene er også lave i forhold til store og aukande behov i tenestene. Sula kommune har over tid hatt sterk vekst i aldersgruppa 0-15 år. Dette har ført til behov for nye barnehageplassar og fleire skuleklasser. No ser vi at presset på barnehageplassar er avtakande, og dei store barnetala fører til press på kapasiteten i skulane.

Det aukande talet på eldre i perioden 1999-2015 har ført til auka press på heimetenestene og behov for omsorgsbustader og heildøgns omsorgsplassar.

Aukande låneopptak over tid, fører til press på økonomien i Sula kommune. Rådmannen sitt forslag til økonomiplan er saldert ved å bruke om lag 45,9 million kroner av opparbeidde disposisjonsfond.

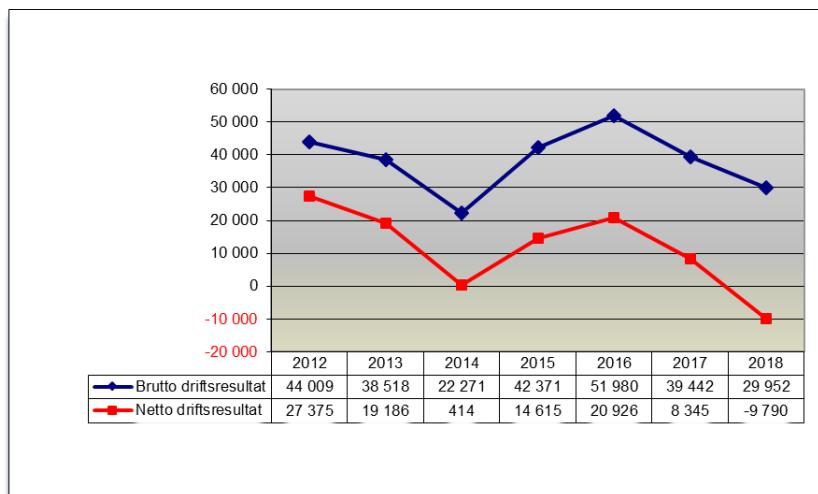
I dei påfølgjande kapitla ser vi først nærmare på den økonomiske situasjonen i kapittel 2. Så blir kultur og oppvekst, helse og sosial og teknisk område nærmare omtalt i eigne kapittel.

2. Økonomisk situasjon

Utviklingstrekk

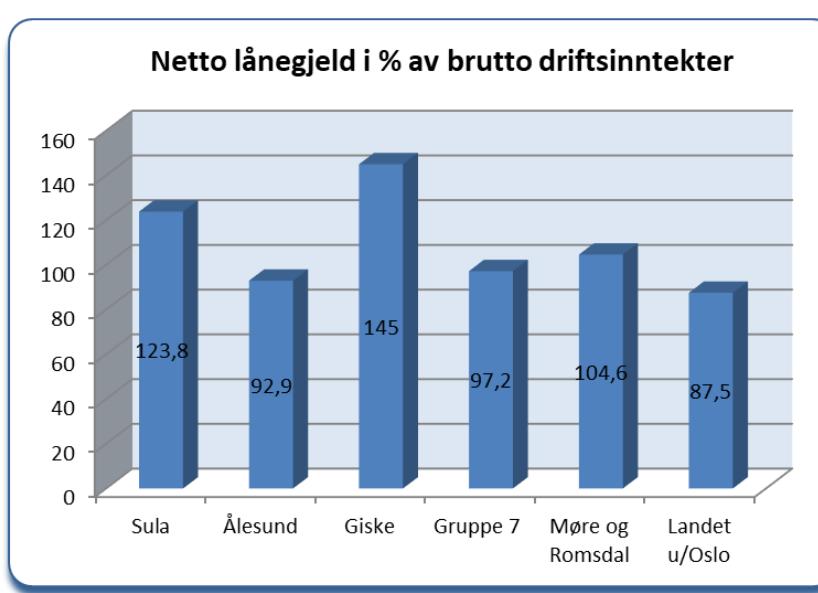
I 2018 hadde Sula kommune eit negativt nettodriftsresultat på -1,3 %, -9,8 mill. kroner. Nettodriftsresultat er dei midlane ein har til avsetning og eigenfinansiering av investeringar. Det ideelle er eit netto driftsresultat på minst 1,75 % av bruttoinntekter.

RESULTATUTVIKLING:

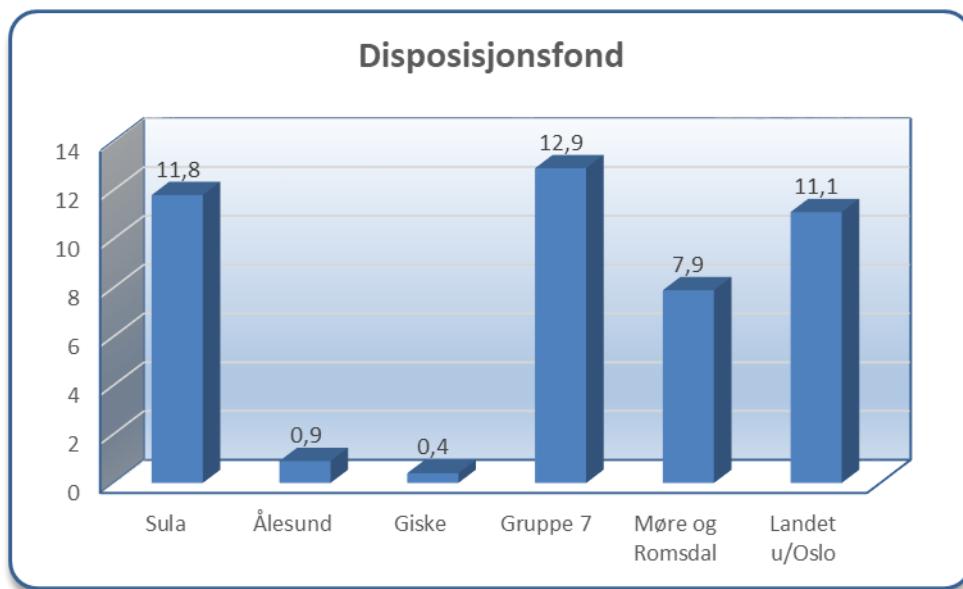
skatteinntekter og inntektsutjamning var 4,3 mill. over budsjettet og renter/utbytte om lag som budsjettet.

Sula kommune har eit kostnadsnivå i tenestene som er lågare enn landsgjennomsnittet og lågare enn kommunegruppe 7 som Sula er ein del av. Kommunegruppe 7 er ei gruppe kommunar med låge kostnader. Sula kommune vart i 2018 rangert som nr. 25 over kommunane med dei lågaste samla netto driftsutgiftene per innbyggjar.

Brutto driftsresultat i 2018 er det lågaste sidan 2014 og nettodriftsresultatet var negativt for første gong sidan 2008. Netto driftsresultatet kan varierer sterkt, tap/inntekter på finansielle instrument, skatteinntekter og kompensert mva på investeringar (før 2015) er av dei faktorane som varierer mest. Netto driftsresultat var negativt i 2018 sjølv om

Årsaken til negativt netto driftsresulat er nok at Sula kommune er ein vekst kommune med låge frie inntekter og stor lånbelastning. I kommuneproposisjonen for 2020 er Sula kommune rangert blant dei 10 kommunane med lågast korrigert inntekt. Sjølv om Sula kommune i alle år berre har gjort nøkterne investeringar i nødvendig infrastruktur så begynner lånegjelda no å tyngje. Lånegjelda har auka kraftig dei siste åra og vil fortsette å auke utover i økonomiplanperioden.

På den positive sida har Sula kommune mykje midlar i disposisjonsfond og dermed god evne til å møte uføresette økonomiske problem.

Tidlegare har avkastning på finansielle instrumenter, skatteinntekter over det budsjetterte og ikke minst god budsjettdisiplin i

driftseiningane vore med på å gi gode resultat. Dette har medført at vi har satt av midler på fond, overskotsfondet er berekna til 86,5 mill. kroner etter 2019. Med store investeringar og aukande låneopptak så vil mykje av desse midlane bli brukt i økonomiplanperioden.

Kommunesektoren i statsbudsjettet for 2020

Statsbudsjettet legg opp til ein vekst i kommunane sine frie inntekter på 1,3 mrd. Gjennomsnittleg løns- og prisstigning vert anslått til 3,1 % neste år og lønsvekstanslaget er på 3,6 %.

Statsbudsj. 2020 Mrd.Kr.	
Vekst i frie inntekter	1,3
Demografi videreført tjenestenivå frå 2019	1,3
"Satsing" tidleg innsats	0,4
Russatsing	0,15
Pensjonskostnad utover lønnsvekst	-0,4
Sum utgifter	1,45
Mulig handlingsrom	-0,15

Tabellen ovanfor viser veksten i frie inntekter i 2020 målt frå inntektsnivået i 2019 utan meirskattevekst.

Det er i berekningane ikkje tatt høgde for:

- At bemanningsnorm og skjerpet pedagogognorm i barnehagane er underfinansiert, for 2020 er underfinansieringa stipulert til 275 millioner kroner for dei kommunale barnehagane. Manglande finansiering av kommunale tilskot til private barnhagar kjem i tillegg.
- At kutt i toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande brukarar vil auke netto utgiftane med om lag 350 mill. kroner, for Sula kommune betyr det kr. 700.000.
- At er økt etterspørsel utover demografiske endringar innanfor pleie og omsorg. Auka er størst for gruppa 0 – 66 år.

Sula kommune sine frie inntekter.

KRD nytta folketal pr. 01.01.2019 til berekning av inntektsutjamninga, og 01.07.2019 for utgiftsutjamning. Folketalet pr. 01.01.2020 skal til slutt brukast til berekning av inntektsutjamning.

Tabellen under vi ser berekna frie inntekter for Sula kommune:

	Forslag 2020	Bud 2019	Prognose KS etter statsbudsjettet
Rammetilskot eksl. Inntektsutjamning	275 528	265 239	264 917
Skatteinntekter + inntektsutjevning	284 229	267 361	276 858
Sum frie inntekter	559 757	532 600	541 775

- Kommunaldeflator er 3,1 %, oppgåve korrigert nominell vekst i frie inntekter er på 2,6 % dvs. ein realnedgang på 0,5 % %.
- Skjønn fordelt av fylkesmannen vert endra kvart år. I 2020 vil vi få kr. 500.000, kr. 400.000 er gitt på generellt grunnlag og kr. 100.000 er gitt på bakgrunn av særlig høge utgifter til ressurskrevjande brukarar.
- Mykje av veksten i frieinntekter er frå rammetilskotet, dette er positivt då det ikkje er så usikker inntekt som skatt.
- Løyvinga til fleire lærarårsverk er lagt inn i rammetilskotet med 1,6 mill. kroner.

I rammetilskotet er det lagt inn forventninger om nye oppgåver eller endring i eksisterande oppgåver for kommunane. Tabellane nedanfor gir ein oversikt over dei største tiltaka (oppgåvekorrigeringar) og dei statlige satsingane.

innlemmingar (i 1000 kroner):	
pptrappingsplan for rus	165
Tidleg innsats i skulen	824
Tilskot til rekruttering av psykologar	367
Tilskot til dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens	671
Tilskot til habilitering og rehabilitering	151
Tilskot til leirskuleopplæring	115
Tilskot til etablering og tilpassing av eigen bustad	546

Dei største oppgåveoverføringane og korrekjonar (i 1000 kroner):	Sula kommune sin andel
Overføring av skatteoppkrevjing til Skatteetaten	- 1 103
Auke i elevtal statlege og private skular	- 352
Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringar	121
Auka foreldrebetaling i barnehage (heilårsverknad)	- 174
Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO 1. - 2. trinn	58

Frie inntekter i økonomiplanen:

Ks berekningar (i 1000 kroner)	2 020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	275 528	275 213	275 107	274 997
Skatteinntekter + inntektsutjamning	284 229	284 229	284 229	284 229
Sum frie inntekter	559 757	559 442	559 336	559 226

Dei største endringane i rammetilskotet frå 2020 til 2021 er heilårsverknad av skatteoppkrever funksjonen til staten og ny refusjonordning SFO.

Inkludert i rammetilskotet (i 1000 kroner)	2 020	2021	2022	2023
Skjønn fordelt av fylkesmannen	500	500	500	500

Skjønnsmidlane er tatt med vidare sjølv om dei er svært usikre.

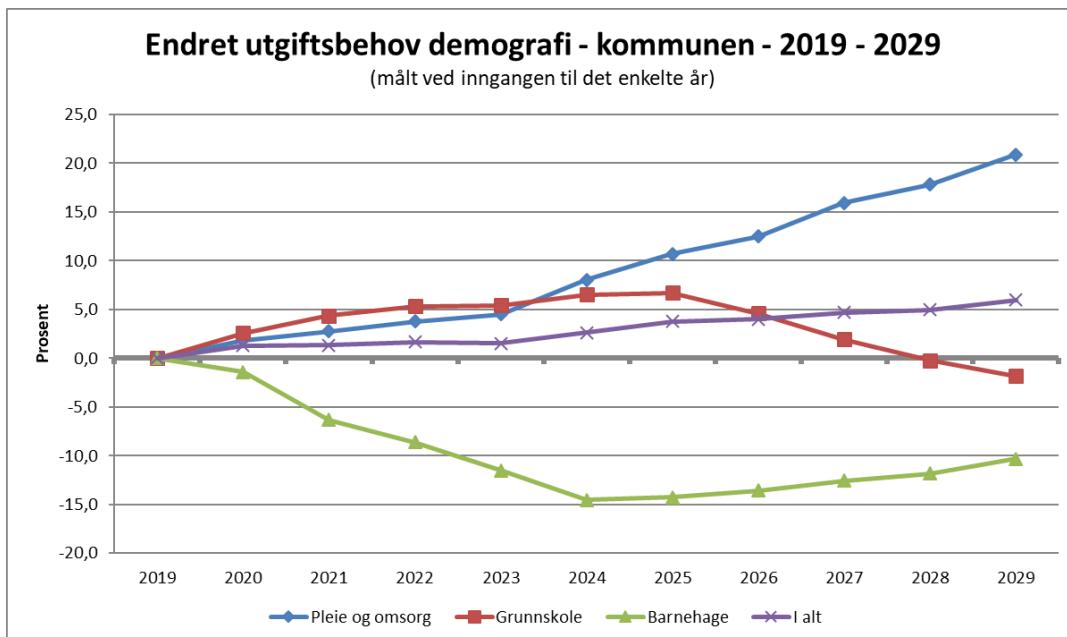
Skattenivået er likt berekningane til KS som er 1 mill. betre enn finansdepartementet sine berekningar.. Berekna skattevekst er alltid usikre tal.

Dei frie inntektene er ikkje som tidlegare oppjustert med forventa auke i 2021 - 2023, årsaken til dette er:

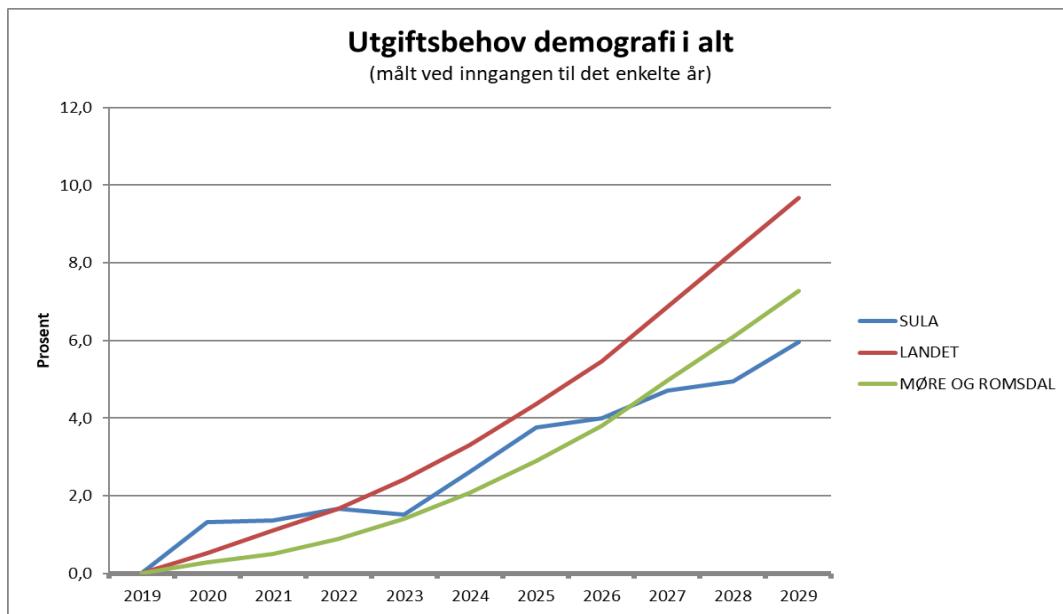
- Befolkningsveksten har flata ut, nedgang i folketalet i 2. kvartal 2019.
- Det er forventa ein strammare kommuneøkonomi framover.

Vi må også ta høgde for at kostnadane vil auke. Dei demografiske endringane vil også medføre at vi kanskje må auke drifta innanfor enkelte områder og omprioritere for eksempel frå barnehage til undervisning, og seinare frå undervisning til pleie og omsorg.

Diagrammet under frå KS viser korleis utgiftsbehovet kan endre seg når ein bruker SSB sitt MMMM alternativ, og teknisk beregningsutval (TBU) sin metodikk og føresetnader.

Ser ein på det totale utgiftsbehovet på bakgrunn av demografiske endringar vil Sula kommune sitt totale utgiftsbehov bli under landsgjennomsnittet frå 2021/22.

Eigedomsskatt

Det er lagt inn eigedomsskatt på boliger fra 2020. Eigdomskatten starter på høgste lovlege sats i 2020 som er 1 promille og auker til 2 promille i 2021. Maksimalsatsen er 5 promille.

Førsetnader i framlegg til budsjett og økonomiplan 2019 – 2022

Vi har brukt 3,1 % som pris- og lønsforutsetning i 2020. Den kommunale deflator i statsbudsjettet for 2020 er 3,1 %, lønsauke 3,6 % og andre utgifter 2,2 %. Vi har ikke prisjustert inntekter og utgifter for 2021 -2023, men indeksjustert renter og avdrag.

Forventa lønsauke i 2020 og resultatet av dei lokale forhandlingane for 2019 på til saman 10,9 mill. kroner er budsjettet som «til disposisjon» og vil bli fordelt på sektorane.

Regulering av betalingssatsane kjem opp som eigne saker, med unntak av husleiger som er regulert i forhold til konsumprisindeksen, dette er delegert til administrasjonen.

Pensjonsutgifter

Utgifter til KLP (kommunal pensjonskasse) og SPK (statens pensjonskasse) er ført med høvesvis 18,7% og 12,15 % (+2 % frå arbeidstakarane).

Pensjonspremien er det beløpet vi skal betale til pensjonskassa, og endeleg betaling kan avvike frå dei foreløpige berekningane dersom lønsutvikling, pensjonsutvikling, avkastning og talet på tilsette avvik sterkt frå det estimerte. Pensjonspremien med frådrag av arbeidstakarane sine 2 % er fordelt på dei ulike tenesteområda.

Ser ein på KLP for 2019 så er det forskjell mellom betalt premie i prognose frå september 2018 til september 2019. Dette skuldast høgare avkastning enn berekna. Samstundes vert premieavviket ned justert slik at samla kostnad er omrent uendra, endeleg berekning vil vi få i januar 2020. Pensjonskostnaden vert berekna utifra prinsipp fastlagd i ein rekneskapsstandard og skal forsøke å gi ein fornuftig og jamm fordeling av pensjonskostnadane over tid. Avviket mellom pensjonspremien og den berekna pensjonskostnaden vert kalla premieavvik og skal reverserast. Premieavviket vart fram til 2012 amortisert (nedbetalt) over 15 år, frå 2013 over

10 år og frå 2015 over 7 år. Berekna premieavvik for Sula kommune vil vere 32 mill. kroner pr. 31.12.2019 og 51,1 mill. kroner pr. 31.12.2020, dette gir auka kostander til amortisering av premieavviket.

Renter og utbytte

Lånerenta:

Flytande renter	2020	2021	2022	2023
Rente i sertifikat og obl. marknaden	2,02	2,27	2,27	2,27

Vi har brukt Norges Bank si rentebane med eit påslag.

50 mill. kroner av Sula kommune sine lån er knytt til swap avtalar, 422,5 mill. kroner har fastrenteavtale og ytterlegare 302 mill. kroner vil frå 2020 vere knytt til lån med rente og avdragskompensasjon.

Inntekter knytt til husbankrente er budsjettet med rente lik flytande rente.

Utbytte på midlar til langsiktig forvaltning og bankinnskot er budsjettet lik flytande rente, men med 0,5 % pluss på midlar til langsiktig forvaltning. Det er også forventningar om bruk av fond utover i økonomiplanen noko som vil redusere renteinntektene.

Fondsforvaltning

Pr. 31.10.19 har vi 74,7 mill. kroner til aktiv forvaltning. Det er forventa ein reduksjon i fond og likvide midlar i løpet av økonomiplanperioden.

Pkt. 8.1 i finansforvaltningsreglementet gir denne definisjonen av langsiktige finanzielle aktiva:

“Langsiktige finanzielle aktiva er aktiva som ikkje skal nyttast til drifts- eller investeringsformål i rekneskap og budsjettåret samt økonomiplanperioden. Beløp til langsiktig forvaltning vert fastsett i årsbudsjettet og eventuelt i samband med enkeltsaker.”

Vi vil ved årsskifte ha eit kapitalfond på 65,9 mill. kroner dette fondet vil bli redusert med 6,2 mill. kroner i økonomiplanperioden. Overskotsfondet vert redusert frå 87,4 mill. kroner til 40,6 mill. kroner i løpet av økonomiplanperioden. Utifra dette så foreslår vi at beløp til aktiv forvaltning frå 1.1.2020 vert uendra, men blir det brukt meir enn foreslått i dette budsjettet må vi vurdere å redusere beløp til aktiv forvaltning slik at det ikkje blir i strid med finansforvaltningsreglementet.

Avdrag

Vi har for alle år budsjettet med lengste lovlege nedbetalingstid etter rekneskapsforskriftene, dette ga tidlegare ein gjennomsnittleg nedbetaling på 30 år. I 2020 må vi endre beregningsmåten pga. krav i ny kommunelov og gjennomsnittleg nedbetaling blir 27 år dette gir ein auke i avdraga på 3 – 4 mill. kroner pr. år.

Låneopptak og utvikling av samla gjeld

(alle tal i 1000 kroner)

Investeringane i økonomiplanperioden er tilnærma 100 % lånefinansiert med unntak av mva kompensasjon og statstilskot på bustader.

Utvikling i lånegjeld 2014 - 2018

	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018
	572 651	733 117	778 645	858 620	938 823

Forventa utvikling i lånegjeld 2019 - 2023

	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023
IB lån til investeringar	938 823	988 798	1 084 372	1 236 135	1 252 237
Låneopptak VAR	13 500	22 000	60 000	60 000	35 000
Låneopptak andre investeringer	67 137	110 881	131 444	1 720	8 120
Avdrag	(30 662)	(37 307)	(39 681)	(45 618)	(46 469)
UB lån til investeringar	988 798	1 084 372	1 236 135	1 252 237	1 248 888
Gjeld pr innbyggjar, heile 1000	106 540	116 838	133 190	134 925	134 564

Låneopptak VAR samsvarer med prognose i sjølvkost kalkyla, men låneopptaket er avhengig av når ein kjem i gang med bygging av reinseanlegg.

Gjeld med inntekter knytt til husbankrente og - 5 års Nibor (VAR)

Pr. 31.12	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023
Vatn, avløp og renovasjon	247 908	256 145	302 710	347 816	366 422
Omsorgsbustader	21 554	19 755	17 956	16 157	14 356
skulepakken	9 542	8 590	7 638	6 688	5 734
Skulepakke II	20 375	19 016	17 658	16 300	14 942
Kyrklelege formål	3 092	2 780	2 468	2 156	1 845
Sum	302 471	306 286	348 430	389 117	403 299

Lån utan rente- og avdragskompensasjon

	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023
	686 327	778 086	887 705	863 120	845 589

Som ein ser av tabellane så er ein del av låneauken ein konsekvens av investeringar innan vatn og avløp. Renter og avdrag på desse investeringane skal finansierast gjennom auke i årsgebyr. Derimot vil låneopptak til ny skule på midtre gi betydelige rente og avdragsutgifter.

Avsetningar og bruk av avsetningar i økonomiplanperioden
 (alle tal i 1000 kroner)

Disposisjonsfond	
Risikoreguleringsfond	12 040
	-
Diverse formålsstyrte fond:	-
Tettsa d	100
KNM	100
Flyktningefond	3 739
Tilskot til maritime forhold	12
Overskotsfond pr. 31.12.2018	71 882
Overskot 2018	15 566
Budsjettert brukt i 2019	-15 914
Forventa mindreforbruk 2019	15 000
Overskotsfond pr. 31.12.2019	86 534
Forbruk i økonomiplan perioden	-45 962
Overskotsfond pr. 31.12.2023	40 572

Bunde driftsfond	
Saldo pr.31.12.2018	14 195

Dette er fond med midlar som er bunde til ulike formål og det vil bli brukt eller avsett midlar sjølv om det ikke er budsjettert slik at saldoen endrar seg ved avslutning av rekneskapet.

Ubunde investeringsfond	
Avsett til eigenkapital	
Saldo pr.31.12.2018	67 558
Budsjettert brukt i 2019	-1 630
Budsjettert avsett i 2019	-
Budsjettert bruk i økonomiplan perioden	-6 200
Eigenkapitalfond pr. 31.12.2023	59 728
Fond salg av eigedom:	
Saldo pr.31.12.2018	2 832
Budsjettert brukt i 2019	
Budsjettert avsett i 2019	-
Fond salg av eigedom pr. 31.12.2019	2 832

Bundne investeringsfond	
Saldo pr.31.12.2018	130

Avsetningane her er innfridde startlån som skal gå til nedbetaling av husbanklån.

Likviditet

Likviditeten er god, men korrigert for fondsmidlar og unytta lånemidlar vært likviditeten svekka. Difor kan ein ikkje anbefale å bruke opp heile disposisjonsfondet. Av disposisjonsfondet er det budsjettert brukt 45,9 mill. kroner. Det er berekna at vi normalt må ha frå 33 til 37 millionar kroner for å kunne betale ut lønn, skatt og sosiale utgifter, ved utbetaling av reguleringspremie til pensjonskassene kan vi rekne med ytterlegare 20 mill. kroner.

Finansielle måltal

Indikatorene under er foreslått av riksrevisjonen og vidareutvikla av KS.

Netto lånegjeld er korrigert for utlån. og ubrukte lånemidler.

prosent av driftsinntekt i alt	Svært utsatt	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Korr. Netto driftsresultat driftsresultat	< 0	< 1	< 2	> 2
Korr. disposisjonsfond	< 2	< 5	< 8	> 8
Korr. netto lånegjeld	> 85	> 75	< 65	< 65

Måltal for Sula kommune:

Netto driftsresultat, det anbefalte frå teknisk berekningsutval er 1,75 %, på sikt må det også vere målsettinga for Sula kommune, men første mål må nok vere å komme i balanse dvs 0.

Disposisjonsfond, målsettinga bør vere å redusere bruken av fond slik at vi ikkje får fondet under moderat handlingsrom dvs. mindre enn 5 %.

Netto lånegjeld, lånegjelda korrigert for utlån og ubrukte lånemidler gir netto lånegjeld. Dette er det vanskeligaste måltalet Sula kommune har alt ei høg gjeld og med bygging av ma Rørstadmarka skule og renseanlegg unngår vi ikkje at lånegjelda aukar. Riksrevisjonen definerer for høg lånegjeld til 75 % av driftsinntektene, KS antyder at ein gjeldsgrad på over 100 % er ugunstig. Sula kommune sin målsetting bør vere å komme ned på 100 %, men det vil ta tid.

Finansielle nøkkeltal i Sula kommune i % av driftsinntektene

Sula kommune 2018	Svært utsatt	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat 2018	-1,3 %			
Disposisjonsfond 2018				11,8 %
Netto lånegjeld 2018	123,4 %			

Sula kommune 2019 - 2023	Svært utsatt	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat 2019	-0,1 %			
Dispositionsfond 2019				14,5 %
Netto lånegjeld 2019	129,7 %			
Netto driftsresultat 2020	-1,0 %			
Dispositionsfond 2020				13,0 %
Netto lånegjeld 2020	145,2 %			
Netto driftsresultat 2021	-1,1 %			
Netto driftsresultat 2021				11,8 %
Netto driftsresultat 2021	164,4 %			
Netto driftsresultat 2022	-2,3 %			
Dispositionsfond 2022				9,6 %
Netto lånegjeld 2022	166,8 %			
Netto lånegjeld 2023	-2,2 %			
Dispositionsfond 2023			7,4 %	
Netto lånegjeld 2023	166,4 %			

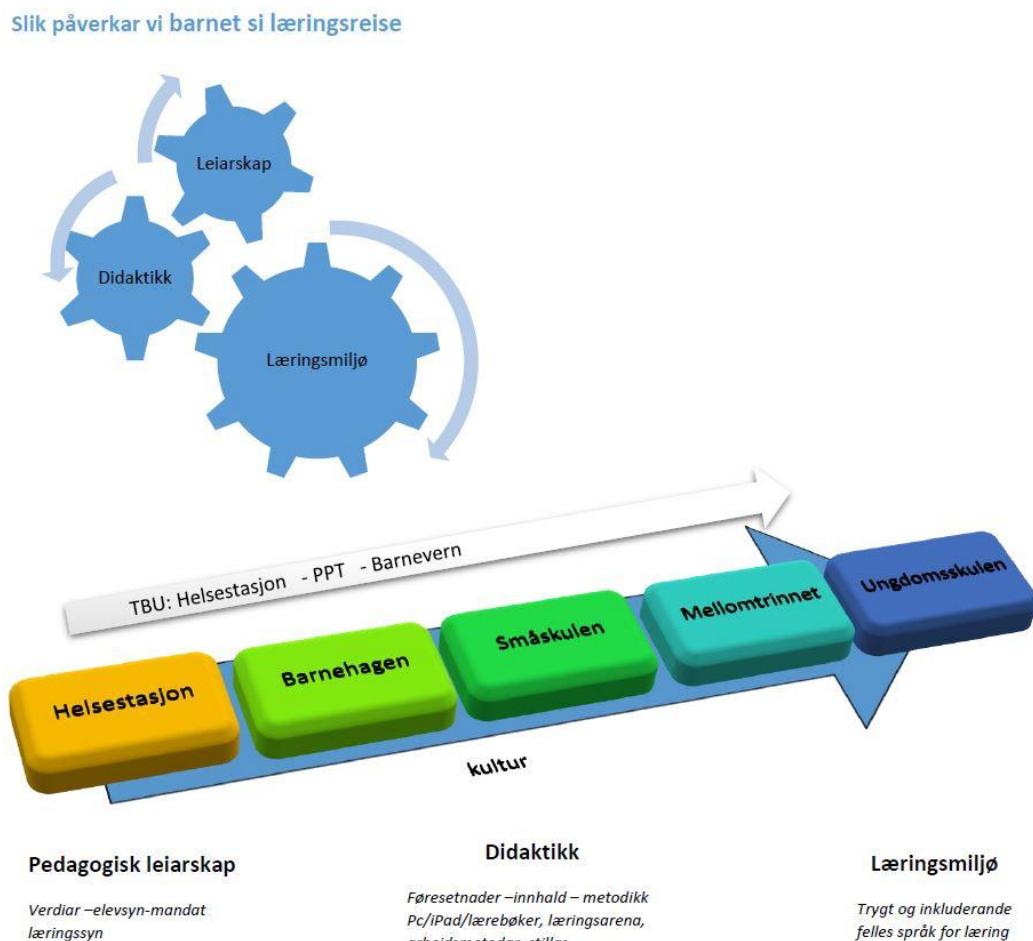
2019 resultatet er anslag etter dei siste budsjettprognosene.

3. Kultur og oppvekst

Visjon

Barn som veks opp i Sula skal oppleve relevans, utfordringar, samanheng og mestring kvar dag i læringsreisa si. Alle skal møte høge forventningar og få kompetent hjelp når dei treng det. Barn som veks opp i Sula, skal fullføre vidaregåande skule.

Visjonen i Kultur og oppvekst illustrerer vi slik for perioden 2017 – 2021.

Tannhjula illustrerer kjerneoppgåvene dei tilsette skal samarbeide om å løyse, for å bidra til at borna i Sula får ein god start i livet. Vi har fokus på trygge, tydelege og forutsigbare tilsette (autoritativt leiarskap), trygge og stimulerande læringsmiljø, relevant innhald og eit mangfold av metodar frå helsestasjonen til ungdomsskulen. Det vi gjer skal vere kunnskapsbasert; vi skal vite kvifor. PPT, skulehelsetenesta og barnevernet gir kompetent bistand i førebyggjande og hjelpende arbeid. I fritida er tilbod om aktivitet på biblioteket, i kulturskulen, på Dunken, i regi av utekontakten og gjennom samarbeid med frivillige lag og organisasjonar. Arbeidet i KO skal i hovudsak vere førebyggjande og bidra til å styrke folkehelsa i Sula. Dei som slitt skal bli sett og raskt få god hjelpe i møte med tilsette i Sula kommune.

Kommuneplan

Frå Samfunnsdel 2010 – 20 (K-sak 35/11) kap. 3.2:

« *Førebyggjande innsats samt trygge og gode oppvekstvilkår. Ein må oppretthalde og vidareutvikle førebyggjande tilbod til barn og unge i kommunen, både i form av fritidstilbod, helserelaterte og pedagogiske tiltak.*»

Lovgrunnlag

Innbyggjarane sine rettigheter inn mot KO-sektoren er regulert i:

Lov om barnehagar (barnehagelova)

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa, inkl. §13-6 Musikk- og kulturskoletilbod.

Lov om helse- og omsorgstenestene (helsesjukepleiar/skulehelsetenesta)

Lov om barnevern

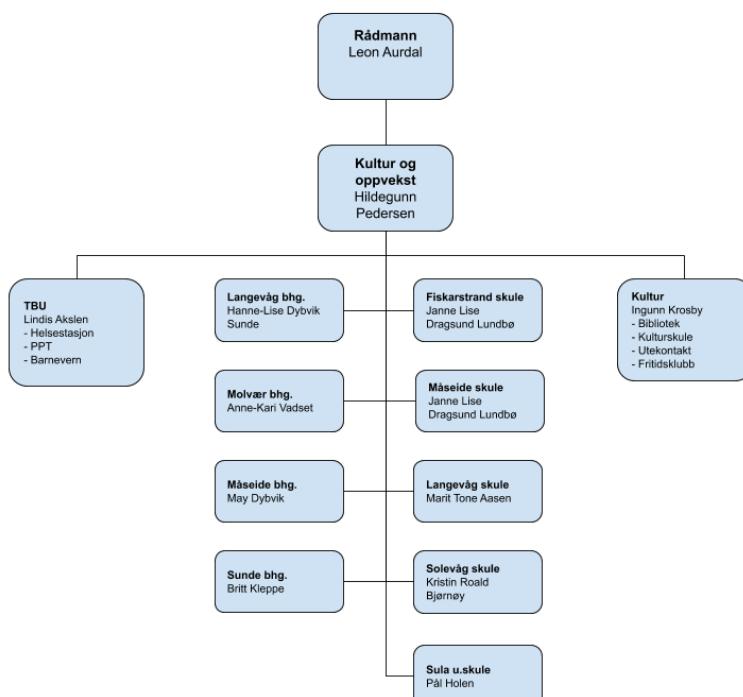
Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere

Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemrd (Kulturlova) og

Lov om folkebibliotek

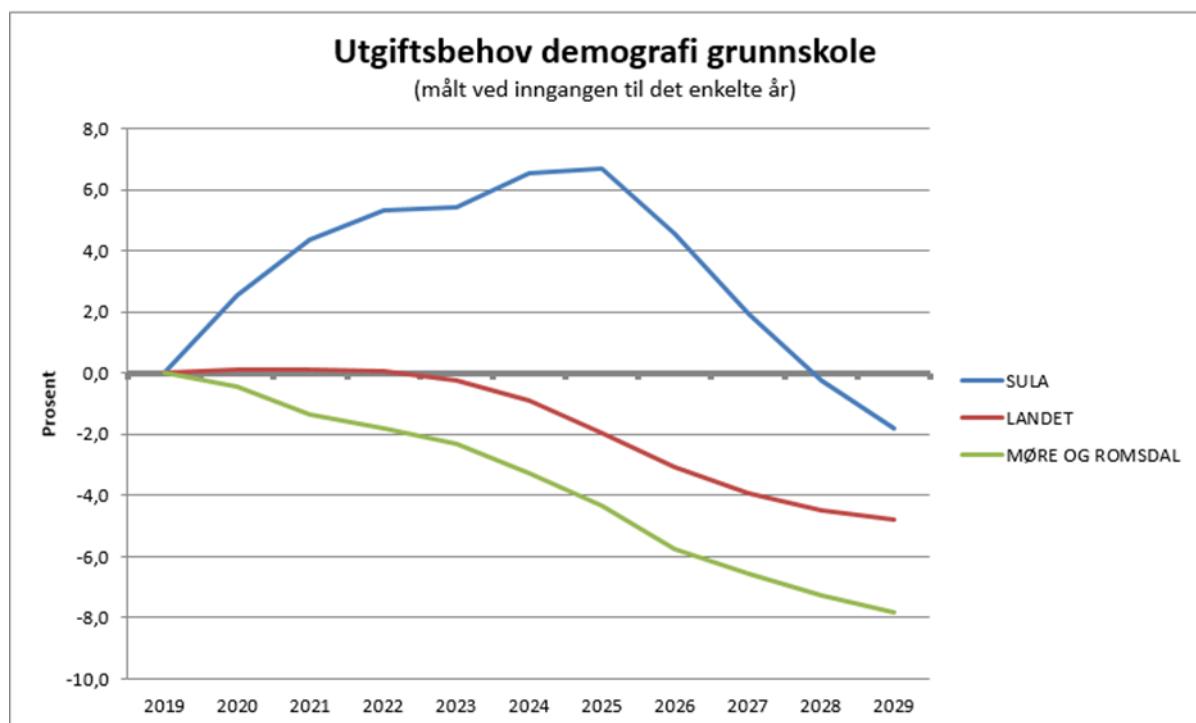
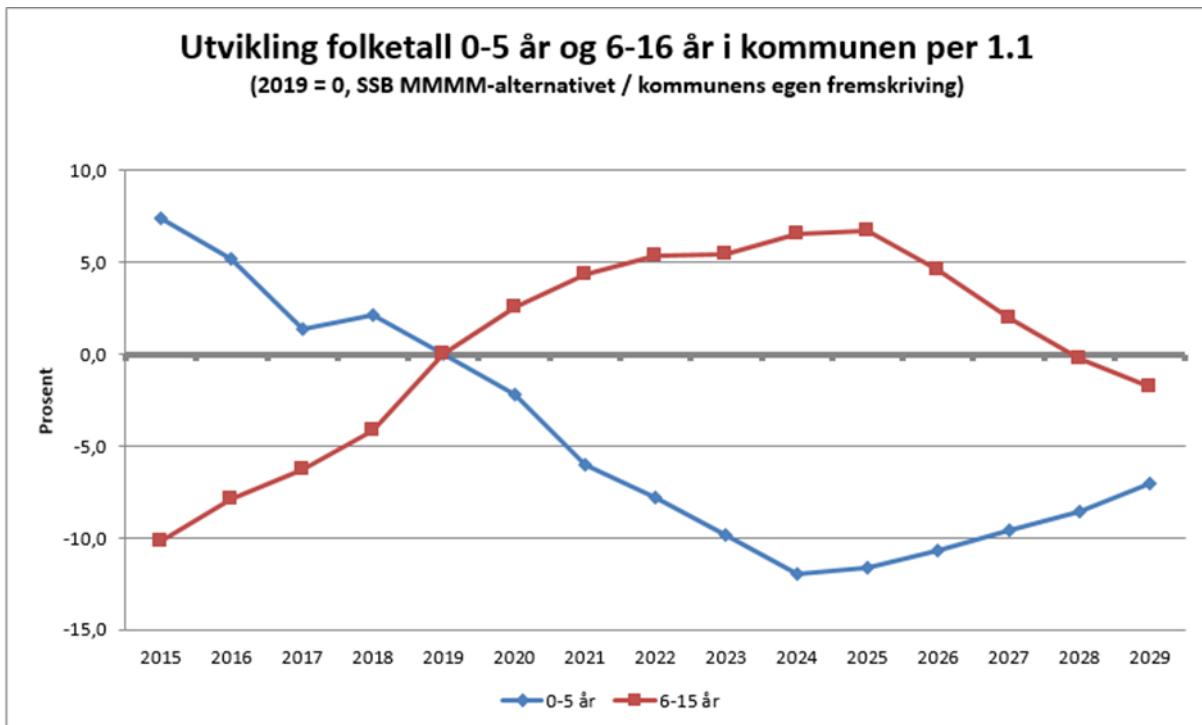
I tillegg ei rekke forskrifter (t.d. fag- og timebyteplan, læreplanane for fag og rammeverk), rundskriv og Barnekonvensjonen til FN.

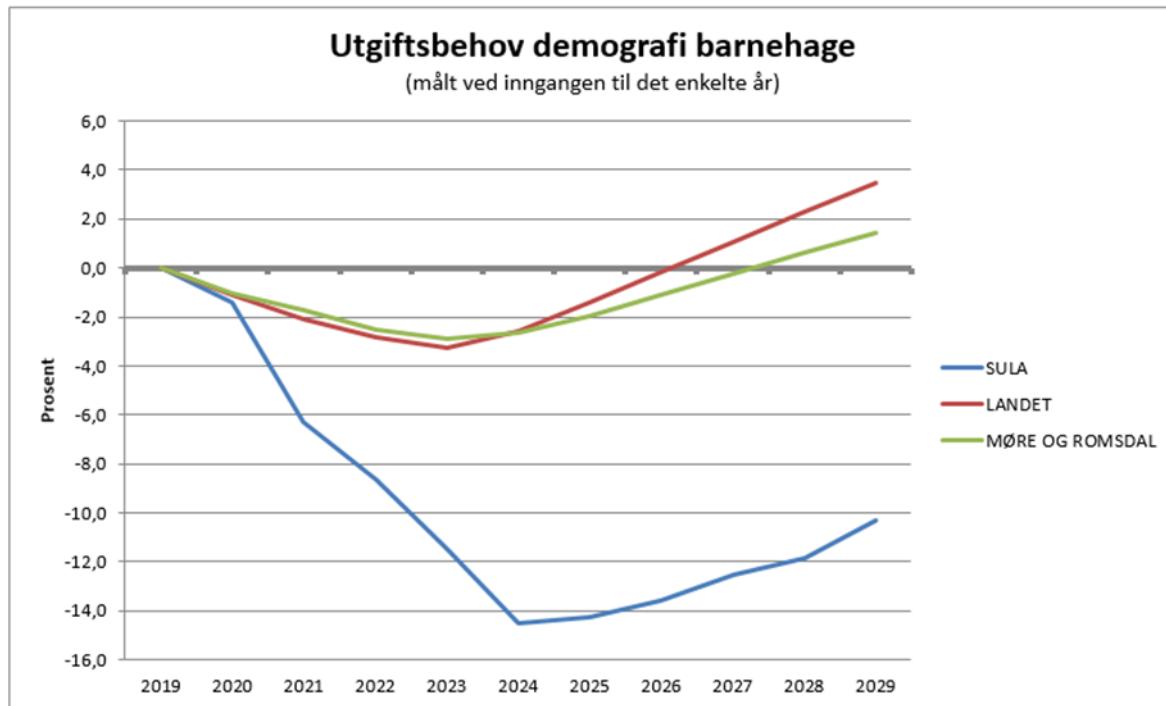
Organisering

Oppvekst omtalt først, deretter kultur.

Demografi

Ved starten av skule- og barnehageåret 2019 – 20 så er det 1331 elevar i grunnskulen og 589 barn i barnehagane. Elevane i grunnskulen er fordelt på 67 klasser, fire barneskular og ein ungdomsskule. Barna i barnehagen er fordelt på både private og kommunale barnehagar, 261 av dei i kommunale barnehagar.

Grafane syner ein nedgang i barnetal dei neste ti åra, for 2019 er det anslått under 100 fødsla i kommunen. Likevel vil talet på elevar i skulen auke til og med 2025, spesielt er det ungdomsskulen som no vil merke dei store kulla som var i ei periode.

Det er alltid knytt usikkerheit til denne type anslag, men den gir ein peikepinn på korleis det kan sjå ut i Sula kommune i åra framover.

Ressursar

STILLINGAR OPPVEKST	2020	2019	2018	2017
SUM	261,50	265,41	262,42	258,74
Kultur- og oppvekstadministrasjonen	1,00	1,00	1,00	1,00
Solevåg skule 1	27,55	26,67	23,95	22,07
Måseide skule	11,77	11,77	11,77	11,77
Fiskarstrand skule	14,23	14,23	14,23	14,23
Langevåg skule 3)	41,06	43,70	43,70	42,30
Sula ungdomsskule 1)	41,26	41,71	37,41	38,03
Solevåg SFO	3,70	3,84	3,78	3,96
Måseide SFO	2,21	2,21	2,21	2,21
Fiskarstrand SFO	3,30	3,30	3,30	3,30
Langevåg SFO	6,01	8,90	7,39	7,39
Sunde Barnehage	9,00	9,00	9,00	9,00
Måseide Barnehage	16,00	16,00	16,00	16,00
Langevåg Barnehage	25,50	25,50	25,50	25,50
Molvær Barnehage	16,00	16,00	16,00	16,00
Vaksenopplæring etter Oppl-lov, kap 4-2(Mylna)	2,70	2,77	2,97	2,97
TBU (Barnev., Helsest, PPT og spe.sped. bhg), 2)	30,00	28,80	34,20	33,20
Kultureininga (eigen tabell)	10,21	10,01	10,01	9,81
1) Nye klassar frå -18 2) EM-bustad avvikla 3) 1,24 lærarstilling er tilsett tidsavgrensa pga mangel på kvalifiserte søkerar				

Kommentar til stillingsplanen – knytt til oppgåver

Barnehagane (både private og kommunale) ber om friske lønnsmidlar i 2020 for å kunne møte behova til dei minste, når dei treng ekstra bistand i si utvikling. Dette samsvarer med det som TBU ber om av midlar til stilling for å kunne stette det lovpålagte kravet om spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Barnehagane ber også om midlar til generell styrking og midlar til 19g styrking. (19g – tilrettelegging av barnehagetilbodet for barn med nedsett funksjonsevne). Behovet er meldt dei siste åra. Årsverk til styrking og spesialpedagogiske tiltak er det same som i 2011 trass i rekordveksten i barnetal. Midlane/stillingane skal dekke tiltak til borna i både kommunale og private barnehagar. Innstramminga har ført til forringing av ei lovpålagt hjelp til dei yngste innbyggjarane i Sula. Styrarane har dei siste åra registrert aukande uro og frustrasjon over å ikkje kunne gi hjelpe på ein god måte og i tråd med kunnskapen dei har om kva som kan bidra til å snu ei negativ utvikling. Tilstrekteleg og kvalifisert personale er hovudressursen med tanke på å lukkast med tidleg innsats, men konsekvensen av situasjonen er at det totale tilbodet blir svekka når personalet i tillegg til det ordinære arbeidet, må dekke opp tiltak ved styrking og spesialpedagogisk hjelp. Særskilt er mangelen på generell styrking for å kunne gi hjelp til «gråsoneborna», dei utan vedtak, høg. Ein har siste åra for å kunne dekke opp noko av dei lovpålagte oppgåvene brukt dei generelle styrkingsmidlane til spesialpedagogisk hjelp og 19g styrking. Kommunen har ansvaret for at borna i alle barnehagane i Sula har eit kvalitativt godt tilbod i tråd med lovverket, og leiarane i private og kommunale barnehagar samarbeider om inntak og kvalitetsutvikling.

Kommunen samarbeider med ein annan kommune om tilsyn, her er rutinane revidert i 2019. Foreldrebetalinga følgjer nasjonale maxsatser (eiga sak).

Kommunale barnehagar er Molvær, Langevåg , Måseide og Sunde. Private er Hatlebakken, Nymarkbakken, Gnist, Rørstadmarka, Vasset og Røde Kors – open barnehage.

I Skulane er det lærarnorm og fagfornying som er fokus i einingsleiarane sine meldte behov. For Sula kommune sin del så ser ein at det er dei store skulane som no etter rapportering i august og oktober manglar flest årsverk for å oppfylle lærarnorma. Langevåg skule mangla 1,7 årsverk og Sula ungdomsskule 2,2 årsverk. For 2020 så legg regjeringa opp til at midlar til tidleg innsats i skulen gjennom auka lærarinnsats (lærarnorm) innlemmast i rammetilskotet til kommunane. For Sula så inneber dette 1,6 mill i friske midlar. Dei 1,6 dekker om lag to årsverk på ungdomstrinnet, for å dekke opp resten av det vi mangla har sektoren måttet omfordele midlar fra Solevåg og Måseide som etter rapportering låg over det normen tilseier.

Frå skuleåret 2011 og fram til skulestart no i 2019 har det skjedd vesentlege endringar. Klassetalet har auka med 12 nye klasser. I tillegg er det innført valfag på alle trinn i ungdomsskulen og ein ny time i naturfag på mellomtrinnet. Tiltaka er underfinansiert og inneber dermed innstrammingar. Auke i driftsramma frå 2018 gjenspeglar på langt nær den veksten som skulen har hatt dei siste 7 åra. For 2019 og for 2020 er det også lagt inn ei innsparing på 0,5% kvart av åra i hht. Vedtak i kommunestyret. Når ein no i tillegg må ta ned budsjettramma til to av dei minste skulane, som også har dei høgste driftskostnadane per elev, så vil dette merkast i Sulaskulen.

Kvar ny klasse (før norm) skal minimum ha ein lærar i kvar time. Deretter kjem timer til å dele klassen i praktiske fag og timer til enkeltvedtak om spesialundervisning etter tilråding frå PPT. Nokre elevar har også personleg assistent gjennom dagen, grunna helsetilstand/store funksjonsnedsettingar. Ein ser også i både barnehage og skule ein auke i elevar som av ulike årsakar treng tettare oppfølging enn det dei kan få i ordinær klasseromsundervisning. I snitt trengs det minimum 1,4 årsverk i barneskulen og 2 årsverk i ungdomsskulen for å dekke oppgåvene i ei ny klasse. Innstramminga over fleire år, gjer at ein stor andel Sulabarn får grunnopplæringa si av ufaglærte. Bjørn Brox (Framsikt analyse) stadfestar situasjonen i Sulaskulen, då han i sin presentasjon uttalte følgjande : *Med dagens skulestruktur er skuledrifta i Sula «skvisa».*

Ressursknappheit i skulen går først og fremst utover opplæringa og oppfølginga til dei mest sårbare borna, men det påverkar også kvaliteten på opplæringa generelt, og høge krav i kombinasjon låg lærartettleik (store grupper) medfører stort press på dei tilsette. Andelen born som treng spesialundervisning er framleis høg samanlikna med andre. Det er også slik at når timane til generell styrking i skulen går ned så aukar antall meldingar til PPT fordi ein har mindre handlingsrom for å hjelpe og støtte det enkelte bornet.

Fagfornyinga vil bli innført i heile landet frå hausten 2020. Dette er den største omlegginga av skulen sidan 2006 og vil medføre ei endring av faga på alle trinn. Dette medfører at også dei læremidla ein har, anten dei er digitale eller i form av bøker, vil vere utdaterte når ein kjem til hausten. Difor har alle skulane bedt om midlar til dette.

SFO. Intensjonen med SFO er at ordninga skal møte foreldra si arbeidstid med ein stad borna kan vere før og etter obligatorisk skuletid. Her skal borna få omsorg, mat, kvile, men og få høve til å utfalde seg utifra eigne interesser saman med andre i ein arena som bidrar til å trygge born sine oppvekstvilkår og kan ha førebyggjande effekt. SFO skal vere ein plass der ungar vert sett og får utfalde seg gjennom eit mangfold av aktivitetar. Gode SFO-ar er tilpassa borna sine behov og lokal kultur. I Sula er det i snitt knapt 18 born per vaksen (variasjon frå den minste på Måseide til den største på Langevåg skule). I Sula har det tradisjonelt vore ein relativt høg andel familiær som har nytta seg av ordninga. I 2019 ser ein likevel ein markant nedgang i bruk.

Foreldrebetalinga dekker ikkje driftsutgiftene, men rådmannen foreslår likevel ikkje å heve satsane utover ei justering i tråd med kommunal deflator, med verknad frå 01.01.20, slik at ordninga i alle fall held tritt med normal løns- og kostnadsutvikling. Justeringa gjeld og drop-in timer for born med og utan fast plass. Nye satsar vert lagt fram i eiga sak. Statsbudsjettet har varsle ny ordning for betaling i SFO som vil vere gjeldande for Sula kommune også, dette vil bli orientert om nærmere når ein veit sikkert konsekvensane.

Vaksenopplæring. Stillingane er knytt til opplæring på Mylna (rehabiliterande og habiliterende opplæring etter opplæringslova kap. 4A-2). Frå og med hausten 2019 er vaksenopplæringa i Sula ein del av Sula ungdomsskule med felles rektor. Det er tilsett ein undervisningsinspektør som har ansvar for den daglege drifta, det vil seie administrasjon av opplæringa ved Mylna samt koordinering og oppfølging av dei tenestene ein kjøper i anna kommune (p.t. Ålesund kommune).

TBU – tiltakseining for barn og unge ber om midlar til fleire stillingar og supplerande kompetanse (t.d. psykiatrisk sjukepleiar og spesialpedagog) som kan arbeide forebyggande ute i barnehagane og skulane og i familiær der dei kan bidra til betre omsorg for borna. Samorganisering av dei tre fagområda helsestasjon/skulehelseteneste, barnevernet og PPT og eit tett samarbeid med barnehagar og skular har styrka kvaliteten i tilbodet til barn og unge i Sula. For enkelte innbyggjarar er dessuten tverrsektoriell samhandling ein kritisk suksessfaktor. Det er mange eksempel på at eit tett samarbeid aukar kvaliteten i den hjelpa som vert gitt. Med veksten i barnetalet og nye, omfattande og statleg definerte oppgåver i TBU, strevar faginstansane med å ta unna meldte saker. I alle tre faginstansane deler dei tilsette i TBU uroa i barnehage og skule over at dei ser mange som burde hatt meir hjelp.

Ved hjelp av prosjektmidlar og omfordeling av midlar internt har ein etter kvart fått på plass i TBU tiltaksstillingar for å kunne yte tidleg innsats. Ein har ei familiérådgjevarstilling i barnevern, tiltakskoordinator som er knytt til helsestasjon, psykososial rådgjevar og ungdomsLos knytt til PPT og i tillegg 40% stilling psykiatrisk sjukepleiar (prosjektmidlar) ved helsestasjonen. Viktige funksjonar som alle einingane i TBU kan gjøre seg nytte av, men neste steget no vil bli å sjå på om det er mogleg å samle stillingane i ein ressursbase. Det er ikkje bedt om midlar til dette no, men det vil vere naturleg å sjå på om dette er vegen vidare for å at tiltaksstillingane også kan dra vekslar på kvarandre i større grad enn i dag.

Helsestasjon og skulehelsetenesta si oppgåve og kompetanse i Sula er å avdekke og forebyggje helseproblem hos barn og ungdom 0-20 år. Per i dag har sektoren ei 40% stilling psykiatrisk sjukepleiar på prosjektmidlar og kommunen fekk også fra 01.08 på plass kommunepsykolog som har eit tett samarbeid med den psykiatriske sjukepleieren. Men, eit av tiltaka TBU ber om er 0,4 % fast stilling til psykiatrisk sjukepleiar. Skal ein ha eit håp om å redusere utgiftene til barnevern, er det avgjerande at denne tenesta er rigga til å arbeide systematisk med førebyggande tiltak og tidleg innsats. Når innbyggjarane vert gravide, skal dei få tilbod om svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon. Dei som arbeider i tenesta har ei viktig rolle i å sikre ein god omsorgssituasjon gjennom tiltak for å styrke foreldra si mestring i foreldrerolla, førebygge, avdekke og avhjelpe rusproblematikk og vald i nære relasjoner – og samarbeide tett med barnehage, skule, PPT og barnevern for å følgje opp uro for eit barn. Når barnehagen aukar med ei avdeling eller skulen med nye klasser, er auken like mange nye brukarar i denne delen av tenesta. Når ferske rapportar om helsetilstanden i Sula syner at mange ungdommar slit psykisk, så kan innsatsen frå helsesjukepleiar vere nett det som hjelpt ungdommen til å ta betre vare på seg sjølv og helsa si og unngå varige helseproblem. Det er gledeleg å sjå at ved at Helsestasjon for ungdom (HFU) har etablert seg på Snapchat så har bruken av HFU auka. Leiar ønskjer å styrke lavterskelttilbodet (kap. 3.1 i HS-plan 2015 – 2019) som kan hjelpe i familiær og drive ulike samtalegrupper i ein akuttfase- og dermed unngå at vanskar eskalerer.

Vidare skal tenesta avdekke nedsette funksjonar hos barn og samarbeide om habilitering av barn og ungdom med spesielle behov, som kronisk sjukdom og funksjonsnedsetting. Skulehelsetenesta er og, saman med barnehage, skule og PP-tenesta, viktige aktørar i arbeidet med å fremje barn og unge sitt lærings- og utviklingsmiljø- og bidra til å legge til rette for godt psykososialt og fysisk miljø for borna i skule og barnehage. Helsesjukepleiarane samarbeider med omsorgstenesta og andre helsetenester i HS om tilbod til enkelte born og unge (IP).

Til skulehelsetenesta er det p.t avsett 4,15 årsverk (2,20 fast) fordelt på skulane slik: Langevåg skule 6 dagar (505 elevar), Solevåg skule 3,5 dag (246 elevar), Fiskarstrand skule 2 dagar (118 elevar), Måseide skule 1,5 dag

(93 elevar), Sula ungdomsskule 6,5 dagar (369 elevar). HFU disponerer 0,15 stilling pluss psykiatrisk sjukepleiar. Psykiatrisk sjukepleiar har også faste tidspunkt ved ungdomsskulen.

Leiar ber om 0,5 stilling skulehelseteneste som eigenandel for å utløyse vidare tilskot frå helsedirektoratet. Per i dag dekker vi normen for helsejukepleiarar i skulehelsetenesta i Sula kommune med 4,45 stillingar der 2,2 er faste og 2,25 er midlar frå helsedirektoratet.

PPT si oppgåve og kompetanse er å bidra til heilskap og samanheng i opplæringa i Sula for born i alderen 1-15 år som treng tilpassing ut over det barnehage og skulen sjølv utan vidare har kompetanse på. Dei har også kap 9A kompetanse. Med ein auke i talet på barnehageavdelingar (+7) og skuleklassar (+12) på 7 år så får PPT automatisk tilsvarende nye oppgåver. Det er heller regelen enn unntaket at det i kvar avdeling og i kvar klasse er eitt eller fleire born som treng ekstra oppfølging og tilrettelegging, t.d har det så vanskeleg at åtferda krev eit ekstra blikk og ekstra hender. PPT har ansvar både for å rettleie lærarar og assistentar ute om korleis dei best kan legge til rette for barnet/elevan si læring i fellesskapet, dvs arbeidet med tidleg innsats.

Frå 01.08.16 fekk vi ei endring i barnehagelova som pålegg PPT ansvaret for å gi rettleiing til ni barnehageeininger her i Sula. Det følgde ikkje ressursar med endringa. Rettleiingsansvaret er knytt til både fagleg og sosial læring og skulemiljø/forebygging av mobbing. PPT skal i tillegg gjere utgreiingar og undersøkingar når læraren og foreldra ikkje har tilstrekkeleg kompetanse til å avdekke kva tiltak som kan gi eit barn den tilrettelegginga det har krav på. Undersøkingane skal gi råd om korleis dei tilsette og føresette kan hjelpe barnet. Dei borna som ikkje går i barnehage har også rett til hjelp frå PPT og dei som er elevar ved vaksenopplæringa etter opplæringslova kap 4A-2 er også PPT sitt ansvar.

Leiar ber om 1.0 stilling spesialpedagog førskuleområdet og 0,2 stilling PPT rådgjevar også denne knytt inn mot barnehageområdet i hht. Til regeleverket som kom i 2016. Begge desse var også meldt for 2019.

Barnevernstenesta si oppgåve og kompetanse er å bidra til at barn og unge i Sula har trygge oppvekstvilkår med forsvarleg omsorg. Får barnevernet melding om barn og unge frå 0-18 år som lever under tilhøve som kan vere skadeleg for helse og utvikling skal dei undersøke saka og gi naudsynt hjelp som sikrar betre omsorg, primært i heimen/ i anna nær familie, eller når det er best for barnet; i fosterheim eller institusjon. Om det er aktuelt med ettervern har barnevernet ansvar til ungdommen er 23 år. Å sikre at borna som er under omsorg av barnevernet fullfører skulegangen er eit nasjonalt satsingsområde. Det er framleis stort press på kapasiteten og ein har ikkje funne rom for å sette av tid til forebyggjande innsats og vidareutdanning på felt som i neste omgang kunne redusere kostnadane på tiltakssida.

Bustaden for EMF er erstatta med lettare tiltak. Forventa tilskot i åra som kjem er likevel i 2020 kr. 1753800 og i 2021 kr. 769500.

Leiar ber om 0,4 stilling som PMTO rettleiar, frikjøp av tilsett for å delta i opplæring over 1,5 år. PMTO er et tilbud til familier med barn mellom 3-12 år, der barnet har moderate eller alvorlige aferdsproblemer, og samhandlingsmønsteret mellom foreldre og barn kjennetegnes av gjensidig negativitet som har vedvart over tid (minimum et halvt år). Målet med treningen (PMTO) er å endre fastlåste og negative samspillmønstre i familiien og erstatte disse med nye mønstre som fremmer samarbeid og positiv utvikling hos barnet.

Effektivisering og innsparing

Einingane i oppvekstsektoren har over tid jobba hardt for å kompensere for dei omfattande innstrammingane i drifta som følgje av veksten i barnetal. Dei har likevel i 2019 sett på korleis det er mogleg å løyse oppdraget enda meir effektivt og stramme ytterlegare inn drifta. Alle fekk redusert ramma si med 0,5% for 2019 og får redusert den ytterlegare med 0,5% for 2020. I budsjettkommentarane (vedlegg) presenterer kvar einingsleiar mål og tiltak

for dette arbeidet i 2020. Ein ser at barnehagane har lukkast med å ta ned utgiftene til ferievikarar og at skulane etter innføring av «Aktiv læring med nettbrett» har tatt ned utgiftene til eingongsbøker og noko kopiering.

Kostra 2018 – oppvekst

KOSTRA kultur og oppvekst 2018							
	Sula 2017	Sula 2018	Giske	Alesund	Kostragr 07	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter per innbygger til barnehage	10875	11037	11039	7062	8654	8309	8538
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	147326	152954	149280	123703	145700	152821	153249
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	95,1 %	96,9 %	91,8 %	92,0 %	91,9 %	93,2 %	92,1 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	91,3 %	95,1 %	80,9 %	84,3 %	83,2 %	85,7 %	83,9 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	42,2 %	42,7 %	22,2 %	26,5 %	52,3 %	47,3 %	49,3 %
Netto driftsutg. til grunnskole (202, 215, 222, 223), per innb 6-15 år	102073	103854	111664	101569	108929	113358	111573
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202) per elev i grunnskolen	695	823	802	890	855	927	1010
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,2 %	7,6 %	12,4 %	8,3 %	7,1 %	8,8 %	7,9 %
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.- 10.åstrinn	15,1	13,9	13,2	13,5	14,1	12,5	13,1
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.åstrinn	14,5	13,7	12,7	12,1	13,3	11,6	12,3
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.åstrinn	13,5	12,6	12,4	12,9	13,8	12	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.åstrinn	18,4	16	14,7	16,3	15,5	14,1	14,2
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utd.	85,9 %	86,7 %	83,0 %	82,3 %	82,7 %	84,3 %	86,2 %
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med bv-tiltak	157788	168704	117958	238271	194481	167679	213999
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	6,3 %	3,0 %	4,0 %	2,8 %	2,9 %	3,4 %	3,1 %
Stillinger med fagutdanning per 1000 barn	2,9	3,3	3,7	4,3	4,2	4,3	5
Årsverk pr. 10 000 innbygg 0-5 år.Helsestasjon/skulehelseteneste (232)	84,8	115,9	70,9	101	84	87,5	82,1
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	95,2 %	98,2 %	72,2 %	94,0 %	85,1 %	93,0 %	90,1 %
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1225	1303	1090	1569	1733	1943	2346
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	2,2 %	2,2 %	2,0 %	2,8 %	3,2 %	3,1 %	3,9 %

Behov for nye tiltak i drifta i oppvekstsektoren

Opplæringslova vart endra frå august 2018 slik at skulen no har plikt til å sette inn tiltak derosm born vert hengande etter i kjernefaga på 1.-4.trinn. Frå same tid vart det innført lærarnorm i skulen, med innskjerping frå 2019. I barnehagane vart pedagognorma skjerpa frå 01.08.18. Oppveksten kjem ikkje i reprise. På den eine sida betyr det at dei tiltaka ein sett inn tidleg gir gevinst heile livet og på den andre sida så vil forsømming kunne ha alvorlege konsekvensar, både for den som ikkje får hjelp og for samfunnsøkonomien.

Når barn lærer sosial dugleik, sjølvregulering, språk og matematikk dei første leveåra, klarer dei seg fagleg og sosialt betre på skulen og vidare i utdanning og arbeidsliv (Agderprosjektet). Dei fleste borna får med seg dette heimanfrå, men for mange står det mykje på spel – og ein barnehageplass og møtet med dagleg dyktige tilsette i dei kommunale tenestene kan vere avgjerande, då basisdugleik kan stimulerast t.d gjennom leik og leikeprøga aktivitet i barnehage og skule og i nokre høve tiltak som krev særskilt kompetanse. For desse borna er det avgjerande at det finst tiltak og hjelparar som kan snu ei manglande eller negativ utvikling. Både styrarane og rektorane er uroa over situasjonen på dette feltet. Barnehagane ber om å få attende handlingsrommet frå 2011, utan at dei har talfesta dette i sine innmeldte tiltak, ved at midlane til styrking og spesialpedagogiske tiltak vert auka. Det ligg styrkingsmidlar inne i budsjettet fortsatt, men ein måtte for 2019 omdi disponere delar av dei til spesialpedagogstilling og resten er fordelt utover som 19g midlar som barnehagane kan søke på for tilrettelegging til enkeltbarn.

For 2020 er det frå skulane innmeldt behov for oppdekking av lærarnorm som i rådmannen tilrår vert dekt av øyremerka rammetilskot i lag med omfordeling av budsjettmidlar mellom skulane. Skulane har tidlegare bedt om å få midlar til miljørarbeidarar og behovet er ikkje mindre no enn tidlegare, men einingsleiarane har vore nøkterne i sine forslag til tiltak for 2020. Fagfornyinga har eg tidlegare nemnt og den har dei bedt om midlar til.

Alle vil tene på at dei yngste får god hjelp raskt, ikkje minst med tanke på den auken helse har i høve yngre ressurskrevande brukarar og eldrebølgja som er i gang. Handlingsrommet for fleire «smarte grep» er heilt sikkert

til stades også i oppvekstsektoren, men all omstilling krev noko ressursar og merksemd. Ei typisk utfordring i sektoren er forestillinga om at omorganisering av tenesteområda i TBU fører til økonomisk innsparing i drifta på kort sikt. Oppfatninga vert ein reell trugsel mot kapasiteten og kvaliteten i arbeidet. Auken i kostnadene til klienttiltak har i fleire år gitt lite handlingsrom for å ta ned mengda av saker på kvar sakshandsamar. Ein ser no at ein ved hjelp av prosjektmidlar og omfordeling av midlar har fått på plass ein del tiltak i TBU som på sikt no kan avhjelpe noko i høve den «tiltaksmangelen» som spesielt barnevern har kjent på. Kostnadane i høve klienttiltak er på veg ned, men for å fortsette denne utviklinga er det avgjerande å styrke kapasiteten i det forebyggande arbeidet og lågterskeltiltaka. For å lukkast må vi tillate oss å sjå kostnadane ved dei innmeldte behova i lyset av det meir langsigchte perspektivet.

Effekten av gode tenester i sektoren er langsiktig, og ligg i at dei universelle tenestene kan gjere ein så god jobb at berre dei færreste treng tiltak på det selekerte og dedikerte nivået. Vidare i at når nokon treng hjelp frå kommunen, får dei rett til hjelp raskt slik at situasjonen faktisk endrar seg til det betre, i staden for å eskalere. Utfordringa er likeeins i SFO.

Nøkkeltal for undervisning dokumenterer ei reell innstramming over fleire år. Rektorar som yrkesgruppe er tett på elevane og Sularektorane har hatt ein jobb med å tilpasse auken i undervisningstimar og naudsynt utstyr til kvar elev innanfor ei stadig strammare ramme grunna elevtalsveksten. For å få dette til, er undervisningstimane til klassedeling og gjennomføring av enkeltvedtak redusert betydeleg. Det vert fira på det lovfesta kravet til kompetanse for å få kvardagen til å gå rundt. Sula er på lista over dei 100 kommunane i landet med lågast lærardekning, høgast andel assistenter og høgast andel av spesialundervisning. Ein ser at situasjonen har betra seg litt dei seinare åra, gjennom tilføring av fleire lærarstillingar, men det er langt att før ein har ein optimal situasjon. Rektorane har tidlegare diskutert at ein ved å få til eit tolærarsystem i alle fall i basisfaga for dei eldste elevane og i alle fag i småskulen så kan ein redusere behovet for spesialundervisning betrakteleg. Ein må heller ikkje gløyme at det i både barnehagane og skulane i Sula er mange med anna morsmål enn norsk som har eit behov for tilrettelagt opplæring. Målet for sektoren må vere at elevar med særlege behov får hjelp av dei som har kompetanse på dette feltet.

Totalt er det frå dei 11 driftseiningane i oppvekst meld inn behov for å auke drifta med om lag 7,5 mill, då er styrkinga som barnehagane melder inn ikkje talfesta. I hovudsak er det knytt til lovpålagte oppgåver og omstilling som er styrt sentralt.

Bygg og lokalitetar

Molvær barnehage – 4 avdelingar: Eldre bygg. Oppgradert uteområde. Meldt inn behov for å fullføre utskifting av gjerdet rundt barnehagen, eit skur til bossdunkane, oppussing av «gamledelen», skyvedører og dissestativ for storbarn.

Langevåg barnehage – 6 avdelingar: Nybygg, opna hausten 2015. Strøkent inne og ute. Kameraovervaking på kveldstid. Meldt om behov for skilting v/parkeringsplassen og asfaltering ved leikeskuret.

Sunde barnehage – 2,5 avdeling: Eldre, litt slitent bygg, toalettforholda er därlege. Oppgradert uteområde. Denne barnehagen står på «nest steeg»- lista med tanke på å få ein kostnadseffektiv struktur på kommunale barnehagar. Kan ikkje utvide kapasiteten der dei ligg, men det er sett av tomt i arealplanen med tanke på framtidig bygg. Meldt om behov for soveplassar ute og varme i vognskur, oppussing av bad (Loppeheimen), ny stellebenk og vaskløysing (Solhøla) og sist men ikkje minst skilting frå hovudvegen og til barnehagen.

Måseide barnehage – 4 avdelingar. Eldre bygg med nytt påbygg. Oppgradert uteområde. Meldt inn behov for utskifting av foldedører på felleskjøkken, utskifting av gjerde ved Gapahuk, Maling av innerveggar (vedlikehald), plater til vegg bak WC-barn, skilting til barnehage frå vegkryss og skilting på parkeringsplass.

Solevåg skule – 1-7 skule, 14 klassar. Nytt tilbygg for å møte auka klassetal sto ferdig i 2018. I den gamle delen er det meldt behov for mindre ombyggingar for å få til personalrom med plass til alle tilsette og modernisere administrasjonsfløya. Det er også heilt naudsynt med oppgradering/renovering av skulekjøkken som det no er skadedyr på.

Måseide skule – Fådelt 1-7 skule, 7 klassar. Eit av dei to eldste skulebygga. Generelt slitent. Gymsalen er liten og kan delvis nyttast. Garderoben til dei yngste er for liten når vaksne skal hjelpe born. Modulbygg sett opp i 2016. Fleire reguleringsvedtak kan auke presset på skulekapasitet. Ikkje nok klasserom til å bli fulldelt. Uteområdet treng utstyr til aktivitetar på ulike alderssteg i friminutta, relativt dårleg slik det er i dag. Meldt om behov for varmepumpe for å minske varmetap i gang v/gymsal.

Fiskarstrand skule – 1-7 skule, 7 klassar. Gammalt bygg, men fekk ei generell oppgradering etter at Dagmar tok taket i romjula 2011. Gjennomført vedlikehald av brakker og utskifting av kjøkken. Manglar arbeidsplasser og SFO-lokalitetar. Treng ombygging for elevar med behov for fysisk tilpassing. Reguleringsvedtak kan auke presset på skulekapasitet. Treng leikemogleheter ute, etter sanering av apparat. Meldt om behov for bandsag.

Langevåg skule – 1-7 skule, 24 klassar. Læringsareal vart i 2018 utvida ved å innreie og ta i bruk bygningen etter den vidaregåande skulen. Uteområdet er ferdigstilt. Ingen meldte behov.

Sula ungdomsskule – 8-10 skule, 15 klassar. Nytt skulekjøkken ferdig hausten 2018 slik at ein kan ha to grupper samtidig. Hausten 2019 sto ei oppgradering av «symjebassenget» ferdig slik at kunst og handverk er flytta dit og naturfag og musikk er flytta til den delen der kunst og handverk var tidlegare. Dette gjer at det no er kapasitet til å ta i mot dei store kulla som er på veg over i ungdomsskulen. Uteområdet er nyleg oppgradert og innbyr til aktivitet. Videoovervakning på kveldstid. Meldt om behov for nye garderobeskap, det er for få slik det er no og dei gamle er modne for utskifting. Einingsleiar foreslår ei gradvis oppgradering over tre år, eit trinn kvart år. Det er også meldt om behov for ei fortsatt utskifting av gamle elevmøblar.

TBU (barnevern, PPT og helsestasjon): Lokalisert som før omorganiseringa. Helsestasjon fekk nye lokalar i 2018 og i 2019 har det vore mindre ombygging på PPT for å få plass til nye funksjonar.

Behov for investering i sektoren

Investeringsbehova i sektoren dei siste åra har vore knytt til tema ein finn att i Skulebruksplanen 2014 – 2018 (K-sak 029/15)

Skulebruksplanen tok for seg dei fysiske rammeføresetnadane for Sulaskulen og ga skuleeigar eit grunnlag for å planlegge for framtidig skuledrift. Planen hadde som mål å vise hovudtrekk ved situasjonen ved skulane i Sula og peike på dei største utfordringane vi sto framfor i 4-årsperioden, slik at ein sikrar eit likeverdig og godt skuletilbod til alle elevane. I K-vedtaket vart det vedteke å prioritere spesialrom og auka kapasitet til undervisningsareal ved Sula ungdomsskule og auke kapasitet i undervisningsareal ved Solevåg skule. Dernest greie ut kostnadsmessige konsekvensar av anten å ruste opp dei to skulane på midtre eller erstatte dei med ein ny skule på Rørstadmarka. Vedtak om å starte planlegging av ein ny skule på Rørstadmarka vart fatta med grunnlag i ein rapport om skulane på midtre del av Sula frå Norconsult AS i mars 2017. Det har vore gjort fleire politiske vedtak i saka, sist i februar 2019 (K-004/19). Ein forventar at anbodspapira går ut ved årsskiftet 2020.

Statsbudsjettet 2020 – satsing på barn og unge

Regjeringa signaliserer si satsing på barn og unge i kommunebudsjettet gjennom:

BARNEVERN – VIDEREUTDANNING FOR BARNEVERNSANSATTE

Regjeringa foreslår ein auke på 7 mill kroner til vidareutdanning for barnevernsansatte. Vidareutdanning skal auke kunnskapsnivået i barnevernstenesta og gje ansatte moglegheit til å fordjupe seg innanfor prioriterte fagområde i barnevernet.

FAGFORNYINGA

Regjeringa foreslår å bevilge totalt 250 mill til læremidler i samband med innføringa av fagfornyinga. Av desse vil 170 mill gå til å dekke meirutgiftene kommunene har til innkjøp av nye læremiddel.

Grunnopplæringa vil bli endra ved at det kjem nye fagplaner i alle fag i skulen. Stor omlegging.

FRITIDSKORT

Regjeringa foreslår 60 mill til forsøk med fritidskort og til vidareføring av pilotprosjekt i Arendal og Vadsø. Eit fritidskort skal dekke utgifter til faste, organiserte fritidsaktivitetar for barn frå 6 til fylte 18 år. Målet med ei slik ordning er at fleire barn og unge skal delta i fritidsaktivitetar.

LOVPLIKTIG PSYKOLOGKOMPETANSE I KOMMUNENE

Kommunane er frå 01.01.20 pålagt å ha psykologkompetanse.

SKOLEFRITIDSORDNING (SFO) – REDUSERT FORELDREBETALING

Regjeringa foreslår inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1.-2.trinn frå og med hausten 2010 og gratis SFO for elevar på 5.-7.trinn med særskilte behov.

TVERRFAGLIGE OG OPPSØKENDE TEAM FOR BARN OG UNGE

Regjeringa foreslår å bevilge 1,5 mill kroner til å starte eit arbeid for å utvikle tverrfaglege og oppsøkande team for barn og unge med samansette hjelpebehov.

VOLD OG OVERGREP – OPPTRAPPINGSPLAN

Regjeringa aukar satsinga i opptrappingsplanen mot vold og overgrep.

FOLKEHELSE

Regjeringa vidarefører program for folkehelse i kommunene.

BARNEHAGE OG SKOLE

Satsing på tilpassa opplæring og inkluderande barnehage- og skuletilbod. Ny stortingsmelding lagt fram 08.11.19.

Vidareføring av lærarnorm – mogleg endring av delkostnadsnøkkelen for grunnskole frå 2021 som følgje av dette.

Budsjettprosessen

Talbudsjett 2020 vert i hovudsak utarbeidd innanfor ramma av 2019 budsjettet, justert for løns- og prisvekst og pensjonskostnadar. Unnataket er barnehagedrift og vedtekne klienttiltak i barnevern, med kjente konsekvensar for 2020. Her er budsjetta utarbeidd ved hjelp av eigne rekneark på samme måte som tidlegare år. Overføringer til private barnehagar har ein liten nedgang.

Driftsbudsjettet til Sulaskulen for 2020, vert også lagt innafor 2019 ramma, uavhengig av endra føresetnader (t.d. nye ressurskrevjande elevar og nye klassar i året ein legg budsjettet for.) Administrasjonen matar inn nye nøkkeltal (ved skulestart inneverande år) i elevsjekken. Den endringa som då kjem fram i bunnlinja, syner kva det vil koste å oppretthalde kvaliteten i undervisninga. Med mindre ein får tilført nye midlar i budsjettvedtaket i desember, så må ein «skru» ned utgiftene på papiret til dei, oppsummert, tilsvavar revidert budsjett for 2019. Elevsjekken fordeler denne innstramminga mellom skulane etter objektive kriterier. Dette er ein lettare operasjon på papiret, enn ute i Sulaskulen, der alle skuleborna i Sula, også dei nye, allereie er. Denne hausten har vi i tillegg til ei stram ramme også gjort ei manuell omfordeling etter elevsjekken for å kunne innfri lærarnorma på alle skulane.

Nye tiltak som er meldt inn frå einingane, er ikkje lagt inn i budsjetta, men er framstilt i eigne vedlegg og sortert etter om dei er innarbeidd i rådmannen sitt framlegg eller ikkje.

Budsjettframlegg frå rådmannen for Oppvekstsektoren 2020 – 2023

(For fullstendig oversikt over innmelde behov og kva tiltak som er innarbeidd i budsjettframlegget, vert det synt til samla oversikt).

Drift

Ut i frå ei stram prioritering og den krevjande økonomiske situasjonen i Sula kommune, har rådmannen funne rom for følgjande tiltak:

Lærartettleik	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000		14900-22110-202	1 600 000
Lærerwerk fagformyelse høst 2020. Bøker/lisenser	1 450 000	1 950 000				14900-22110-202	
Øyremerka til fagformyelse, usikker inntekt har brukt grunnskule nøkkelen	-350 000					14900-22110-202	
spesialpedagog barnehage	420 000	560 000	560 000	560 000		14900-22120-215	

Sum til lærartettleik er øyremerka tilskot og vil dekke 2,2 stillingar av dei 3,9 som vi manglar i sektoren. Det resterande vil bli dekt ved ei omfordeling av midlar mellom skulane.

Investering

Rørstadmarka skule frå 2021. Utskifting av gamle pultar og stolar på Sula u ligg allereie inne i 2020.
Oppgradering av skulekjøkken Solevåg skule.

Organisasjonsutvikling og kompetanse

Overordna fokusområde

Ikkje flaks eller uflaks, men kunnskapsbasert og systematisk innsats og samarbeid, i og på tvers av einingane skal sikre at Læringsreisa i Sula gir barna eit likeverdig og god start på livet – og eit grunnlag for å fullføre vidaregåande skule, uavhengig av kva skule og klasserom opplæringa foregår i.

Overordna målsetting

Kompetent og hensiktsmessig drift på alle nivå.

Profesjonalitet og romslegheit i alle møte med born/unge og deira føresette.

Kunnskapsbasert fokus på praksis i møtestaden mellom tilsette i kommunen og born/unge i barnehage, skule, SFO og PPT.

Innsatsen i sektoren har tre nivå:

1. Alle barn og føresette (universell innsats skjer kvar dag i helsestasjon, barnehage og skule og med god rettleiing frå PPT)
2. Barn og foresatte med risiko for å utvikle vansker (selektert innsats skjer i tverrfagleg samarbeid, til dømes etter SamBa modellen).
3. Barn og foresatte med behov for særskilte tiltak (indikert innsats skjer etter tverrfagleg samarbeid og enkeltvedtak basert på sakkunnig råd om kva tiltak som skaper endring)

Dei fleste borna klarar seg fint med innsatsen på nivå ein, når den er av god kvalitet. Det er viktig at kommunen har kompetanse til å identifisere dei som har vanskar. Når vansken er oppdaga, er det avgjerande for barnet at kommunen har kapasitet til å bidra til å forandre ein negativ situasjon som hindrar ei god utvikling. Frå august 2018 kom ei ny lov som pålegg lærarane i 1.-4.klasse å gi hjelp til born som sakkar akterut i basisfaga i skulen. Hjelpa skal så langt det er råd gjevast innafor eit inkluderande fellesskap. Med fleire tiltaksstillingar på plass i TBU så har ein no fleire bein å stå på også på nivå to og tre.

Kvalifikasjonar

Den viktigaste ressursen ligg i eit kompetent og kapabelt personale. Både formell kompetanse og at du er eigna og får god rettleiing, er viktig når du skal arbeide med barn si utvikling og læring. Tilsette i barnehagen er nøkkelpersonar i ein god oppvekst. Dei observerer dei minste kvar dag over fleire år. Dei er, i tillegg til foreldra og helsestasjonen, dei nærmeste til å fange opp tidleg om nokon treng hjelp. Det er viktig at dei veit kva dei da skal gjere og har handlingsrom for å gjere dei rette grepene. På same måte er den profesjonelle læraren si rolle godt dokumentert; læraren som får gode relasjonar til elevane, som er trygg fagleg og didaktisk, og som er ein god leiar av læringsarbeidet i klassen, får elevar som yt sitt beste og trivst fordi dei meistrar. Dess betre relasjon læraren har til kvar enkelt elev, dess betre vert forholdet mellom elevane – slik bygger den gode læraren godt klassemiljø og demmer opp for mobbing. Dette er kompetanse ein må ta vare på og vidareutvikle.

For å lukkast i arbeidet er godt leiarskap og tid til å utføre denne delen av leiaroppgåva, avgjerande. Ein felles plattform for leiarskap, som og styrarane i private barnehagar har vore aktivt med på å utforme, definerer verdigrunnlaget for leiing, og metoden for systematisk organisasjonsutvikling som skal brukast i einingane for å utvikle ei kunnskapsbasert vaksenrolle i alle fagområda. Eit viktig prinsipp er medskaping i personalet og å sikre at dei tilsette lukkast i sine møter med borna og familiene i sula.

Alle barnehagane og TBU har arbeidd med NED-satsinga til KS og sjukefråværet har gått ned på enkelte einingar, noko variasjon må ein rekne med gjennom året.

Vidareutdanning

Kompetansekravet til undervisningsstillingar er endra. Totalt var det 89 lærarar som mangla formell kompetanse etter dei nye kriteria (01.08.15), anten i norsk, matte eller engelsk. (Dette er ikkje unike lærarar, mange manglar den formelle kompetansen i fleire fag.) Per 2019 er det fortsatt mellom 50 og 60 som manglar kompetanse i eit eller fleire fag.

9 lærarar tek vidareutdanning skuleåret 2019/20. 5 av desse i fag som det er kompetansekrav i og 4 tek utdanning i profesjonsfagleg didaktisk kompetanse.

Det er bindingstid i tråd med personalreglementet for dei som får støtte til vidareutdanning.

Kvalitetssikring

Barnehage- og skuleeigar (kommunestyret) skal etter barnehage- og opplæringslova følgje opp kvaliteten og tilstanden i skulane og barnehagane, slik at ein kan sikre kvalifiserte forbetringar. Ressursutvikling, læringsmiljø og læringsutbytte skal målast og følgjast opp. Kommunen har ansvaret for at barnehagane og skulane har tilstrekkelege ressursar og god nok kompetanse til å drive i tråd med lov og forskrifter.

Det er etablert kvalitetssystem for skule og barnehage. Kvalitetssistema skal bidra til å kontrollere kor vidt alle born/elevar får tiltak og opplæring som sikrar at dei lærer og utviklar seg i tråd med føresetnadane sine. Frå og med hausten 2019 er det også innført eit digitalt kvalitetssystem i skule og barnehage. Kommunen har tilsynsansvar på to felt. Rådgjevar for barnehage har fått ansvar for å gjennomføre tilsyn etter barnehagelova. Kommunelegen har ansvar for godkjenning etter Forskrift for miljøretta helsevern i barnehage og skule. Tilsynsansvaret inneber å gi råd og rettleiing.

Det er vidare etablert eit heilskapleg system av prosedyrar for å sikre at den enkelte får tilpassa opplæring gjennom heile Læringsreisa og med rett innsatsnivå.

Kvalitetsvurdering

I 2012 innførte kommunestyret eit system for kvalitetsvurdering, der skulane og skuleeigar skal gjennomføre skuleeigaranalyse (utgjekk frå 2018), ståstadts- og organisasjonsanalyse etter ein vedteken frekvens. Ein skal vurdere innsamla data og velje ut utviklingsområde som byggjer på skulebasert vurdering og årlege kvalitetssamtalar med skuleeigarnivå (Styringsdialog). Frå våren 2019 starta ein med ein tilsvarande dialog i barnehagane. Administrasjonen skal årleg legge fram for politisk nivå ein rapport som omhandlar kvalitetsarbeidet i skulen, Skuleeigarrapporten. Arbeidet med å vurdere kvaliteten er eit felles ansvar for skuleeigar og den enkelte skule, og noko som går føre seg gjennom heile året.

Kvalitetsutvikling

Kommunestyret handsama hausten 2017 Strategi for kvalitetsutvikling i Kultur og oppvekstsektoren 2017 -21 (K-vedtak 063/17).

Profesjonsutvikling av personalet står sentralt og er i tråd med nasjonale føringar. Den største satsinga perioden er «Aktiv læring med nettbrett» som skal gi elevane betre tilpassa opplæring og rom for djubdelæring, meir tilgjengeleg lærarstøtte – og ikkje minst trekke elevane med i systematisk medverknad og planlegging av den gode læringsøkta og vurdering for læring. I løpet av hausten 2019 har alle fått opplæring i metoden, både elevar og tilsette. Etter opplæringa skal det arbeidast med å utvikle « neste steg » i tråd med nye rammeplanar og læreplanar, der det er eit mål på kvalitet at dei fleste borna kan få utbytte av Læringsreisa si innanfor ramma av det ordinære arbeidet i avdelinga/klassen. Einingsleiarane må også i fortsettinga følgje opp utviklingsarbeidet med personalet i eiga eining og etterspørre den metodikken RIKT underviser i og sette dette arbeidet saman med etterutdanninga Inkluderande skolemiljø og Fagfornyinga som alle skal arbeide med også i 2020. Det er også viktig at ein tek med seg det som vart arbeidd med i Vurdering for læring satsinga som alle skulane deltok i for nokre år sidan. Inkluderande skolemiljø er ei etterutdanning alle skulane i Sula er med på.

I barnehagane går ein no inn i siste året i utviklingsarbeidet «To fram» som er knytt til implementering av ny rammeplan.

TBU har eit utviklingsarbeid dei kallar «Forebygge meir for å reparere mindre», her har ein ulike arbeidsgrupper som arbeider med ulike problemstillingar.

Alle leiargruppene i skulane er med på eit leiarutviklingsprogram knytt opp mot Fagfornyinga og det som vert spennande i 2020 og framover er korleis fagfornyinga vil endre arbeidet i barnehage, skule og TBU i Sula?

Leiarutviklingsprogrammet er eit felles utviklingsarbeid for alle skulane på Nordre Sunnmøre.

Særskilt om Kultur

Visjon

«Sula skal vere den leiande kultur- og friluftskommunen i Ålesundsregionen med aktive innbyggjarar som opplever samkjensle og identitet.»

Visjon for kultureininga

Kultur for alle!

Mål for kultureininga

Forankring i lokalt planarbeid:

Strategi for kvalitetsutvikling i arbeidet med barn og unge, Kultur- og oppvekstsektoren 2017 – 2021, Kulturplan for Sula kommune 2017 – 2021, Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2010 - 2013 (under revidering), Pedagogisk plattform for Sula Kulturskule

Kultureininga skal legge til rette for kultur ved å stimulere til aktivitetar og opplevelingar, gi økonomisk støtte, samarbeid og rettleiing. Kulturområdet skal bidra med kunnskap, kompetanse og kreativitet. Hovudmålgruppa er barn og unge.

Kulturadministrasjonen sitt arbeid er retta mot kulturutvikling, friluftsliv, idrett, kulturminnevern og kulturarv, gjennom eit aktivt samarbeid med andre kommunale instansar og frivillig og profesjonelt kulturliv.

Fritidsklubben skal vere ein trygg møteplass der ungdom utviklar gode haldningar og sosial dugleik, tar ansvar og deltar i aktivitetar.

Ungdomsarbeidet skal vere med å skape trygge og gode oppvekstmiljø, vere synlege i ungdomsmiljøet, arbeide førebyggande, gi opplevelingar, motivere, vere vaksenkontaktar og søkje å oppsøke utsett ungdom.

Biblioteket si overordna målsetting står i §1 i «Lov om folkebibliotek»:

«Folkebiblioteket skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbod til barn og vaksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.»

Sula Kulturskule skal vere eit opplærings- og kreativitetsforum der barn og unge kan utvikle sine skapande evner, og få kjennskap til ulike kunstformer og kulturuttrykk. Skulen skal vere eit kompetancesenter som skal yte teneste til skule, barnehagar, lag og organisasjonar, t.d aspirantopplæringa.

Ressursar

Faste årsverk pr. august 2019	Årsverk.	Endringar frå 2018-budsjettet (pr 31.12.18)
Kulturleiar	1	
Kulturskulen	4,89	
Bibliotek m/filial	2,35	
Fritidsklubb	0,87	0,67
Utekontakt	1	
Koordinator for ungdomsråd	0,1	
Sum fast tilsette	10,21	10,01

Kommentar til stillingsplanen

Kultureininga ber om å få styrka midlar i ungdomsarbeidet, arbeidet i bibliotek og til å starte opp kulturkarusell for alle 3.klassane og kulturskulen. Biblioteket si bemanning tilsvrar 0,25 årsverk pr. 1000 innb, godt under fylkessnittet på 0,33 og landssnittet på 0,35. Ressursen er for knapp sett i forhold til dei oppgåvane ein skal utføre og den aktiviteten og dei tilboda eit tidsretta bibliotek bør kunne tilby. Ei omorganisering av bibliotekstrukturen og ressursane tvingar seg fram dersom ein skal kunne satse sterkare på formidling og arrangement med same ressurstilgang som i dag.

Kvalitetsutviklingsarbeid

Digitalisering/undervisningsteknologi

Det er eit pågående arbeid med revisjon av strategiplan for digital kompetanse i kultur- og oppvekstsektoren, og kultureininga er godt i gang med arbeidet. Kultur sin målsetting er å styrke kultureininga sitt digitale arbeid, det faglege samarbeidet med oppvekst og ikkje minst sikre brukarvennleg tenesteyting.

Biblioteket tilbyr to digitaliserte utlånstenester og har ein digital lesekongurans kvart år. Det er planlagt innkjøp av nettbrett for publikum i tillegg til publikums-pcane. Hausten 2019 er biblioteket ein del av kommunen sitt opplæringstilbod for innbyggjarar som treng opplæring på det digitale området.

IKT skal vere ein naturleg del av undervisninga i kulturskulen (Rammeplan for kulturskolen, mangfold og fordypning). Slik er det ikkje i kulturskulen per i dag. Det vil bli lagt til rette for at grunnskuleelevarane som er i kulturskulen og kan bruke nettbretta sine i undervisninga der. I samarbeid med oppvekst og e-kommune Sunnmøre blir det planlagt ei svært god løysing for dette. Mest sannsynleg er vi dei første i fylket med slik digital løysing for elevane.

Det føretset at kulturskulelærarane også tar i bruk nettbrett

Det almene kulturområdet nyttar digitale søknadsskjema.

Effektiviseringa i drifta

Kultur har i utgangspunktet eit lite budsjett og utgjer ein stadig mindre del av kommunens totale netto driftsutgifter. Kultureininga har likevel sett på kva måte ein kan få meir ut av pengane og effektivisere drifta. Eit prioritert mål i Kulturplanen for Sula kommune 2017-2021 er å sjå på dagens bibliotekstruktur for å kunne omorganisere personalressursar. Det største innsparingspotensialet ligg i reduserte driftsutgifter til husleige, straum og reinhald ved filialen. I rådmannen sitt forslag er det lagt inn innsparing ved å legge ned filialen i Mauseidvåg. Det vil vere ei fortløpende vurdering om ein skal gjere biblioteket «meirope», noko som vil kreve ein del investeringar. Førebels legg ein berre opp til å ta i bruk ein utlånsautomat for publikum.

For Kulturskulen er målet å auke inntektene gjennom storgruppeundervisning.

Kultureininga kan effektivisere drifta noko ved å ha betre rutinar på faste oppgåver som blir utført jamnleg.

Behov for nye tiltak og investeringar.

Kostra-tala viser at netto driftsutgifter til kultur går ned i Sula kommune, det er nedgang frå år til år. Gode og forutsigbare rammevilkår er kanskje det viktigaste for alle som arbeider med barn og unge, både i det offentlege og i det private. Kommuneplanen sin samfunnsdel (2010 – 2020), slår fast at det skal leggast til rette for gode rammevilkår for dei ulike kulturuttrykka. Gode møtearenaer, opplevelingar og sunne aktivitetstilbod for barn og unge er viktig som førebyggande (folkehelse-) tiltak i lokalsamfunnet. Kulturplanen for 2017 – 2021 peikar på viktige innsatsområde og tiltak for å nå måla.

Kultur ber om følgjande tiltak (kostnad i budsjettkommentar frå einingseiar) for 2020:

1. Kulturkarusell til alle 3.klassingar på Sula – 70% stilling.
2. Arrangement og møteplassaktivitet ved biblioteket.
3. Sulakonferansen – kulturinnslag
4. Suladagane – innleige av prof.musikarar
5. Utviding av rektor sin adm.ressurs med 20% i Kulturskulen
6. Oppstart av tilbodet elektronisk musikk
7. Vidareføring av leigeavtale LiL

Oppsummerande kommentar til budsjett for Kultur- og oppvekstsektoren 2019-budsjettet

KO er ein den største sektoren i kommunen, med 11 driftseiningar og mange ulike oppgåver inn mot 2000 barn og unge, og familien deira. I alle barnehagane og skulane er det born med utfordringar av ulike slag. Dersom ein kan møte behova deira tidleg, er mykje vunne.

Veksten i aldersgruppa 0-15 år har sprengt alle prognosar og utfordra både tenesteproduksjon og strategisk planlegging. 11 nye skuleklassar og 7 nye barnehageavdelingar. Dei store kulla beveger seg oppover i grunnskulen, og nye bustadprosjekt berekna for barnefamiliar, er vedtekne i alle krinsane. Alle skulane ser fram til at Rørstadmarka skule står klar til innflytting – slik at driftsbudsjettet for skulane kan nyttast på ein betre og meir berekraftig måte, enn det som er mogleg med to einparallelsskular. Dersom Sula i framtida får behov for å auke kapasiteten i barnehagane igjen, vil det vere gunstig for økonomien totalt å prioritere å utvide Sunde barnehage til ein fireavdelings-barnehage. Det inneber å bygge nytt, men med den finansieringsordninga som gjeld no, løner det seg for kommunen å ha effektiv drift og kapasitet i dei kommunale barnehagane.

TBU, som i stor grad arbeider inne i alle barnehagane og skulane, har godt merka konsekvensane av veksten. Saman med lovendringar som set større krav til tenesteutøving og pålegg alle dei tre fagområda nye oppgåver, har veksten auka etterspurnaden og presset. Det er behov for ei avklaring om kva standard ein god oppvekst i Sula skal ha.

Dei tilsette har høge ambisjonar, vilje og kompetanse, i fleire samanhengar høgare enn rammene tillet. Dei veit at om dei får høve til å dreie fokus over på førebygging, parallelt med å handtere dei pågåande oppgåvene, er det god samfunnsøkonomi med relativt låg økonomisk innsats.

Det tek tid før ein kan hauste gevinsten i kommuneøkonomien, men for den enkelte innbyggjar kjem uttellinga raskt.

4. Helse og sosial

Gapet mellom sentralt uttrykte forventingar om tenester og ressursane kommunen har til å løyse desse oppgåvene, er aukande. Innbyggjarane får stadig nye lovfesta rettar, t.d. utvida rett til brukarstyrt assistanse (BPA) som no er til høyring. Nye statlege reformer gir kommunane nye oppgåver. Effektar av samhandlingsreforma, nye behandlingsformer og effektivisering ved sjukehusa drar i same retning. Fastlegeordninga er under sterkt press. Dei nye oppgåvene er ofte ikkje fullfinansiert. KS legg til grunn at slike oppgåveendringar skal fullfinansierast og går langt i å antyde at rammene ikkje dekker demografikostnader og oppgåvevekst. Resultatet blir krevjande omstettingsprosessar og hardare prioriteringar. Dette gjer det vanskeleg å drive omstettingsarbeid og finne rom for å prioritere førebyggande arbeid og auke bruken av velferdsteknologi, som i primærhelsemeldinga ([St.m 26, 2014/2015](#)) er peika på som viktige satsingsområde for å møte den demografiske utfordringa med ei stadig aldrande befolkning.

Visjon:

«Mestring og tryggleik for alle»

Tanken bak visjonen er at mestring er viktig i kvardagen for alle, frå dei største oppgåvene i livet til dei kvardagslege. Mestring er eit sentralt omgrep i alt rehabiliteringsarbeid. Opplevd mestring er ein føresetnad for tryggleik. Uhelse, funksjonstap og sosiale utfordringar trugar mestrings- og tryggleikskjensla til den enkelte, og det er i førebygginga, behandlinga, (re)habiliteringa og omsorga knytt til desse utfordringane at sektoren sine kjerneoppgåver ligg.

Lovgrunnlag:

Det meste av verksemda innanfor sektoren er regulert av ulike lover med ei lang rekke av forskrifter, rundskriv og retningslinjer. Vi går i retning mot eit "rettighetssamfunn" der lovverket gir tenestemottakarane rettigheter som kommunen er pliktig til å yte.

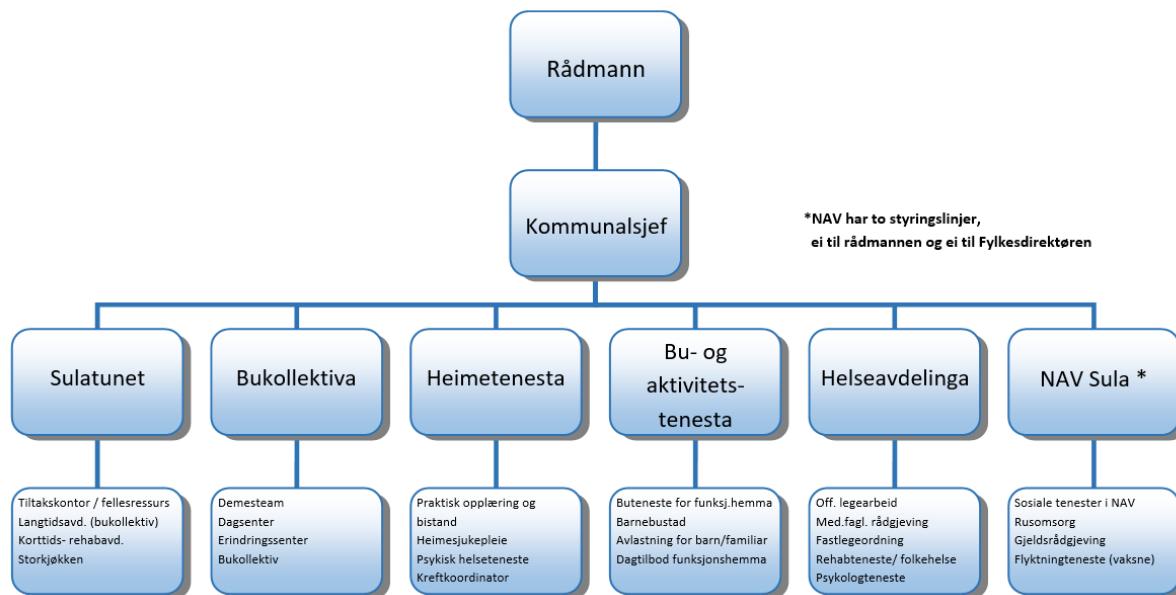
Kommunane blei ved den nye helse- og omsorgsteneste-lova pålagt eit «sørge-for-anvar» som ofte ikkje er nærrare konkretisert enn at tenestene skal vere forsvarlege. Kor den grensa går blir ofte definert av Fylkesmannen gjennom avgjerder i klagesaker og/eller av ulike spesialistenester som ofte sender «bestillingar» til kommunane.

Dei viktigaste særlovene er (ikkje uttømmande liste):

- Helse- og omsorgstenestelova
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetslova)
- Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtenestelova)
- Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nykomne innvandrarar
- Psykisk helsevernlova
- Helsepersonellova

Organisering:

Sektoren er organisert i 6 driftseininger. Einingane varierer i storleik og kompleksitet. Einingsleiar har ansvar for fag, økonomi og personell og for løpende drift og utvikling.

Ressursar:

Stillingar

Tenesteområdet helse og sosial disponerer no 246,66 godkjente årsverk, før vedtak for 2019.

STILLINGAR HELSE OG SOSIAL	2020	2019	2018
SUM	257,23	246,66	241,37
Helse- og sosialadministrasjonen	1	1	1
Helseavdelinga *	14,52	14,12	14,22
NAV - sosial	7	7	6
Sulatunet	51,1	51,1	51,1
Heimetenesta **	61	53,8	53,8
Butenesta ***	77,46	74,29	69,9
Bukollektiva ****	45,15	45,35	45,35

* 40% ergoterapeut, K-sak 103/18 (budsjettvedtaket)

** Ny brukar Mvn11 (+7,6) årsv. Tatt bort 40% heimehjelp. K-sak 103/18

*** Nye stillingar utvida tiltak natt + 1 st kons tiltakskontor. K-sak 103/18

**** tatt bort 20% stilling, jf K-sak 103/18 og HS 08/19

Auken skuldast i hovudsak nye enkelttiltak i Bu og aktivitetstenesta og heimetenesta som vart oppretta akutt og gjort fast i budsjettet fom. 2019. Mange stillingar, men staten dekker storparten gjennom storbrukarordninga.

Kompetanse

Tendensen siste åra med aukande spesialisering av oppgåver på primærhelsetenestenivå, fører til auka behov for internopplæring. Samhandlingsreforma og den teknologiske utviklinga har ført til oppgåveforskyvingar som ytterlegare har auka behovet for spesialisering på kommunenivå. Det er aukande behov for personell med formell vidareutdanning innan basisfaga. Viljen og interessa til å skaffe seg etter og vidareutdanning er god, og vi har god nytte av ordninga med Kompetanseløftet 2020. Sula nyttar seg av hospitering i helseføretaka eller i andre kommunar med spesialisert kompetanse når ein treng auka kompetanse i høve prosjekt vi driv eller i høve spesielle pasientforløp.

Vi har ein god kompetanseplan, som gir oss oversikt over kompetansebehov i organisasjonen. Denne danner grunnlaget for planlegging, prioritering og tildeling av statleg øyremerkte opplæringsmidlar tildelt via Fylkesmannen (Kompetanseløftet 2020).

Vi har som mål å heile tida ha i gong nokre felles hovudsatsingsområde for utvikling og kompetanseheving. Vi erfarer at slike spesialiserte satsingar også gir eit generelt kvalitets- og kompetanseløft for tenestene. Dette er ein medviten strategi. Døme på slike satsingar er:

- ✓ Etisk refleksjon, vi har til ei kvar tid fleire refleksjonsgrupper i sving i dei ulike einingane. Målet for 2020 er å i større grad gjøre dette til eit leiarverktøy for fagleg kompetanseheving og bygging av gode helse- og omsorgskulturar. I tillegg skal vi bruke etisk refleksjon i fleire større utviklingsprosjekt i sektoren.
- ✓ Leiarutviklingsprogram for alle einingsleiarar og avd.leiarar, ofte i nært samarbeid og med støtte fra NAV. Programmet blir vidareført i 2020, og målet er å styrke den positive trenden i sjukefråvær og legge til rette for tenester med god fagleg og etisk standard.
- ✓ Lindrande behandling – omsorg ved livets slutt. Prosjektet er støtta av Helsedirektoratet og Fylkesmannen, og omfattar fleire av omsorgseiningane i kommunen. Vi fekk tildelt midlar til nytt prosjekt innan palliasjon i 2014, som er vidareført i 2015, 2016 og 2017. Vi er no i ein ny prosjektpériode, der Sula er vert for eit samarbeidsprosjekt som involverer alle kommunane i fylket og helseførretaket. Prosjektet har fått namnet Palliativ plan i Møre og Romsdal.
- ✓ Velferdsteknologi vert ei ny stor satsing for oss, som heng heilskapleg saman med mange av prosjekta over. Satsing på teknologi skal hjelpe oss å betre nå målet i visjonen vår om «mestring og tryggleik for alle». Sula kommune er med i Nasjonalt velferdsteknologiprogram gjennom kommunesamarbeidet MiSu, som består av kommunane i midtre Sunnmøre, Giske, Sula, Sykkylven, Stranda, Stordal og Norddal. Sykkylven har prosjektleiaransvaret for MiSu.

Denne typen satsingar er vanskeleg for oss å prioritere innanfor dei rammene vi rår over, både når det gjeld tid og ressursar. Vi har difor lagt mykje arbeid i å utvikle prosjekt som også vert oppfatta som interessante utover kommunen, og som slik har fått støtte gjennom eksterne midlar. I tabellen under er nokre av fellessatsingane våre lista opp:

Prosjektet Palliativ plan i Møre og Romsdal, som vert leia frå Sula, fekk Fylkesmannen sin omsorgspris i 2018.

Felles utv.prosjekt	Støttespelar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Leiarutvikling HS	NAV	42'	42'					
Etikkssatsing	Fylkesmannen			150'				
Palliativ plan i M & R (tidlegare lindrande behandling)	Helsedirektoratet	400'	500'	400'	1 400	1 200	700	
Dropp inn – ikkje ut	Helsedirektoratet	350'	375'	350'				
Nasjonalt velferdsteknologiprogram	Fylkesmannen				200'	**	Fv*	

*Forventa vidareføring av økonomisk støtte **Kommunesamarbeid

Vi har også medvite satsa på å tilsette kompetanse og funksjonar som er viktig på tvers av sektoren (og utanfor), gjennom å søkje støtteordningar som har gjort det mogleg for oss å prioritere dette. Vidare har vi lagt mykke arbeid i å nytte oss av støtteordningar for å legge til rette for vidareutdanning av eigne tilsette. Døme på denne typen støtteordningar er lista opp under (*Forventa vidareføring):

Støtteordning/funksjon	Støttespelar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunepsykolog	Helsedirektoratet			510'	400'	400'	400'	
Kreftkoordinator	Kreftforeningen	216'	180'	140'	75'	25'		
Ruskonsulent	Fylkesmannen	550'	550'	550'	550			
God Helse-partnarskap/ folkehelsekoordinator	M&R fylke	125'	125'	125'	125	125'	125'	Fv*
Kompetanseløftet 2015	Fylkesmannen	249'	238'	237'	180	140'	130'	Fv*

*Forventa vidareføring av økonomisk støtte

Det er viktig å understreke at vi ikkje jaktar ekstern finansiering for finansieringa si eiga skuld; det ligg ein gjennomtenkt strategi bak satsingane, forankra i planverk og tenestene sine uttrykte behov.

HMT:

Det meldast om høgt tempo i alle einingane. Vi ser som vanleg svingingar i fråveret.

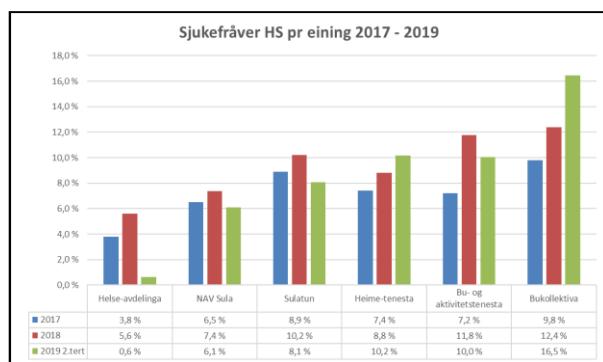
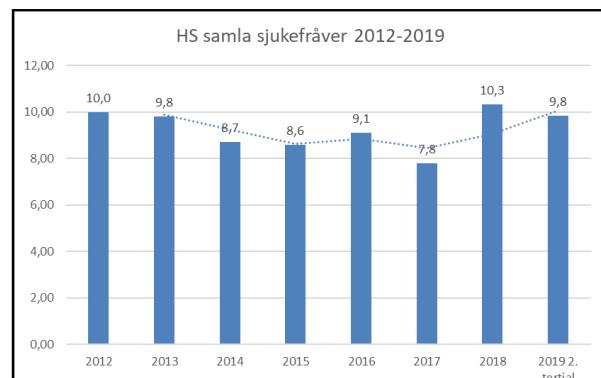
Fråveret i sektoren steig vinteren 2018 og året enda opp med eit gjennomsnittleg fråvær på 10,3%. Fråværet syner no igjen ein fallande tendens og til no i år, er gjennomsnittleg sjukefråvær 9,8%.

Samla fråvær i sektoren er høgt, men likevel om lag 1,5% under bransjesnittet når ein samanliknar med tilsvarande verksemd. Samla sjukefråvær 2018 for kommunar var 9,8% og for helse/pleie/omsorg 11,2%. (Kjelde: KS/PAI-registeret)

Som vanleg ser vi større svingingar mellom einingane og over tid. Heimetenestene og bukollektiva har stigning, medan dei andre einingane har nedgang i sjukefråveret.

Det er butenesta som har dei minst tenlege bygga og dei største arbeidsmiljøutfordringane no. Det har blitt tatt grep for å trygge arbeidsmiljøet rundt brukarar med krevjande åtferd. Auka bemanning og konkrete tiltak har betra arbeidstilhøva og auka tryggleiken til dei tilsette, men mange tilsette har

framleis krevjande arbeidskvardagar med eit fysisk arbeidsmiljø som ikkje er godt nok. Ulike strakstiltak vert sett i verk, men på sikt er løysinga betre tilpassa bustadar. Planlegging av nye bustadar til dei med den mest krevjande åtferda, er starta opp.

Heimetenesta har flytta til Stadsnesvegen 9A og har fått tenlege lokale, men det er ikkje rom for å samorganisere og samlokalisere heimetenesta i ein felles base.

Helseavdelinga har tilsvarande fått ei naudsynt utviding og oppgradering av lokala.

Situasjonen for NAV-kontoret er løyst gjennom utstrakt bruk av mobile løysingar og maksimal utnytting av alt tilgjengeleg areal. Der var 9 årsverk i 2009 og dei er 17 faste årsverk no. Strakstiltak kan bøte på noko, men på sikt må ein føre etter meir tenlege lokale.

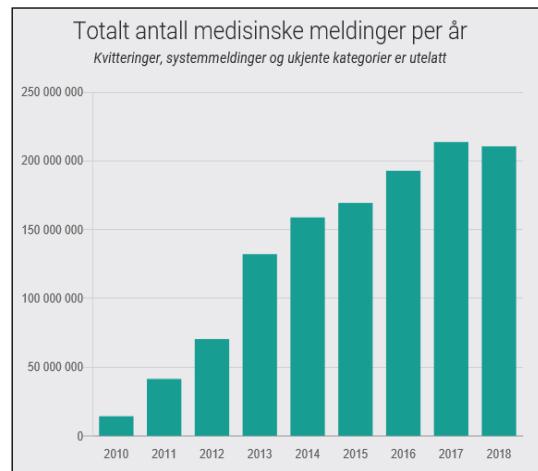
Kontorsituasjonen på Sulatunet har vore prekær. Ombyggingsarbeid er no i gang for å bøte på dette. Fleire og nyoppussa kontor kjem på plass i dei gamle lokale til HBO. Dette muleggjer rokking av tilsette slik at arbeidssituasjonen blir betre for den einskilde og arbeidsflyten meir rasjonell. Samstundes vert det laga større og betre fellesareal for beboarar og pårørande og ikkje minst skjerma kantine for dei tilsette.

Gjengangar i vernerunderapportane er uro knytt til for stor arbeidsmengd og tempo, særleg i heimetenestene, men alle einingane har stor arbeidsbelastning. Det blir meldt om uro knytt til sterke vekst i oppgåver enn i ressursauke.

IKT/VFT:

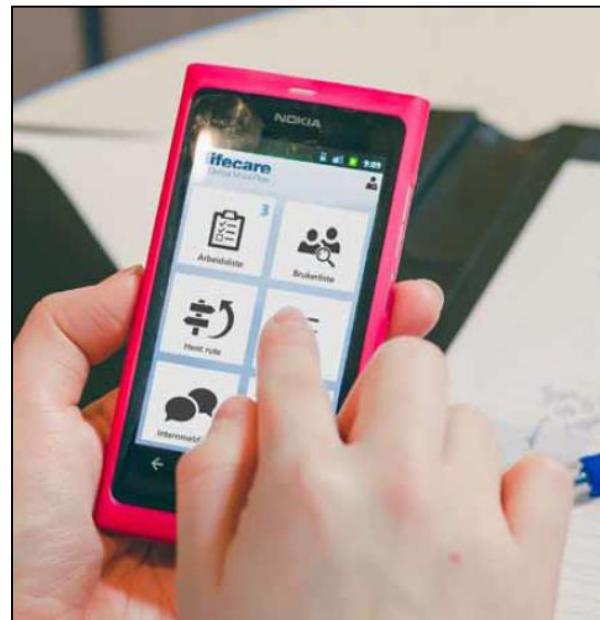
Einingane er heilt avhengige av ei stabil og god IKT-drift for å kunne yte kvalitetstenester på ein forsvarleg og rasjonell måte. 24/7 programma må ha prioritet på oppetid og funksjonalitet. Oppetid og vel fungerande IT-system blir enno viktigare i åra som kjem etter kvart som vi tar i bruk meir velferdsteknologi.

Innføring av «meldingsløftet» har vore ei stor satsing. Meldingsløftet er ei sikker kommunikasjonsplattform for utveksling av sensitiv pasientinformasjon mellom kommunen og spesialisthelsetenesta og internt i kommunen. Systemet vert stadig utvida og vert breidda ut til å omfatte nye meldingstypar og nye einingar vert kopla på. Det går no over 200 million helsemeldingar årleg over helsenettet. Derav om lag 11 million e-reseptmeldingar kvar månad, om lag 320.000 dialogmeldingar månadleg og om lag 150.000 pleie- og omsorgsmeldingar, jf. tabell. Datatrafikken går over nasjonalt HelseNett. Tryggleikskrava er svært strenge og kommunen må dokumentere at ein stettar dei nasjonale krava i «Normen». Når Helseplattformen vert innført vil det systemet gjere behovet for e-meldingar mindre ved at dei aller fleste helsearbeidarane i regionen dokumenterer i det same systemet. E-meldingar må uansett nyttast for kommunikasjon med helsetenesta i andre helseregionar.

Hausten 2015 vart heimetenesta utstyrte med mobile terminalar. Erfaringane er dei aller beste. Tida er moden for å bygge ut systemet vidare og det er behov for oppgraderingar. I første omgang blir det oppgradering av mobiltelefonane til nye android-telefonar. Det skjer ila hausten 2019. Deretter står utskifting av alle tryggleiksalarmane for tur, planlagt til våren 2020.

Når tryggleikstelefonane er på plass skal modul for eLås i fagsystemet Gerica og medisindispensarar takast i bruk. Formålet med eLås er å minimere tida dei tilsette bruker på nøkkelhausting, og minimere risikoien for at nøklar kjem på avvege. Fordalar for dei tilsette er at dei alltid har «rett nøkkel» med seg, sjølv om ein får ekstraoppdrag undervegs. Tilgangsstyring via fagprogrammet og loggføring gir ekstra tryggleik. eLås monterast enkelt utanpå eksisterande låskasse. Meir info om eLås: <https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen-21/NNFA21060115/01-06-2015#t=12m26s>

Pasientvarslingssistema i heildøgns omsorgstilboda (HDO) våre vart ila 2019 erstatta med nytt varslingssystem. Infrastrukturen i bygga vart betydelig oppgradert. Det vart trekt milevis med nye kablar. Anlegga er no sett i drift og fyristeintrykket er lovande, sjølv om der har vore utfordringar med noko av utstyret. Kommunen er no godt rusta for auka bruk av velferdsteknologiske løysingar. Prosjektet har gått godt og rammene ser ut til å halde.

Det er lagt til rette for same plattforma for VFT i resten av tenestene. Sula kommune har nytta opsjon for rett til å bruke same plattform (Sensio Unity) for VFT i omsorgsboligar og i private heimar og vi har vore med på ein felles innkjøp. Det betyr at det meste av VFT i Sula kommune vil kommunisere på same plattforma. Innkjøpskommunane vurderer om ein skal gå vidare på denne kontrakten, eller om det skal gjerast ein ny anskaffelse.

Vi ser at framtida er digital og kraftige nok linjer (i praksis fibersamband) fram til kommunale bygg er avgjeraende for forsvarleg og effektiv drift. Framføring av fiber og utbygging av trådlaust nett i helse- og omsorgsbygga kjem på plass i HDO-bygga i samband med opprusting av IKT-infrastrukturen i bygga. Viktig for å kunne få full effekt av velferdsteknologien (VFT), e-læringsmodular og trådlaust nett er etterspurt av både brukarar og pårørande.

Bygningar:

Bygga vi har til rådvelde er på det jamne av god teknisk kvalitet, men nokre einingar opplever reell plassmangel og nokre av bygga er lite tenlege og ikkje tilpassa korkje brukarane eller dei tilsette sine behov, jf. tenesteanalyse frå Agenda Kaupang 2018.

Behovet for å samle fleire helse- og omsorgsfunksjonar i eit «Helsehus» er stort. Samling av helse- og omsorgsfunksjonar og TBU og gjerne også eksterne helse- og sosialfaglege funksjonar, som NAV, apotek mfl., vil skape eit fagleg og kompetent senter for primærhelsetenester og tidleg og byggande innsats. Kortidsavdelinga ved Sulatunet er lite eigna for dei å løyse dei oppgåvane som blir utført ved avdelinga i dag. Tidlege utskrivingar frå sjukehusa med stadig meir krevjande etterbehandling, stiller heilt andre krav til ei slik avdeling enn det kortidsavdelinga vart planlagd for over 20 år sidan. Fagleg samlokalisering i helsehus vil vere eit viktig fagleg og rasjonelt tiltak for å møte utfordringane kommunen får i framtida, uavhengig av kommunestruktur. Det er ikkje avsett investeringsmidlar til helsehus eller ny kortidsavdeling i økonomiplanen.

For å løyse på nokre av dei akutte plassproblema, kjøpte kommunen 1. og 2. et i Stadsnesvegen 9. Med dette grepset, kjøpte kommunen seg noko tid. Heile 1. et vart i 2018 tatt i bruk til helsestasjon og heimetenester som med det fikk tilfredstillande lokale. Men det vart ikkje rom for å samlokalisere heimetenestene i ein felles base, slik ein har tenkt og som òg vart peika på i tenesteanalysen frå Agenda Kaupang.

Helseavdelinga har fått løyst sine plassproblem ved at 2. et som no blir disponert av helseavdelinga åleine. Lokala er bygde om og pussa opp. Ny fastlege er tilsett og vi har rom til endå ein. Legekontoret er no moderne og tenleg for tilsette og ikkje minst for pasientane som m.a. har fått nye venterom.

NAV har framleis for lite plass. Der var 9 årsverk i 2009 og dei er 17 faste årsverk no. Mobile løysingar og strakstiltak har hjelpt noko, men situasjonen er uhaldbar i lengda og nye lokale bør derfor vurderast.

Sulatunet vert i 2019 pussa opp. Fleire nye kontor, skjerma kantine og større samlingsplass for pasientar og pårørande kjem på plass og vil løyse mange flokar i drifta. Storkjøkkenet ved Sulatunet er sprengt på kapasitet og plass og behovet for vedlikehald etter over 22 års intensiv drift, er påtrengande.

Bygningsmassen i Bu- og aktivitetstenesta er dårlig tilpassa brukarane og lite eigna for effektiv tenesteyting. Ueigna bygg gir dårlegare tenestekvalitet og aukar faren for unødig bruk av tvang. Dette vart godt skildra i tenesteanalyesen til Agenda Kaupang. Viktige grep vert no tatt. Det er løyvd midlar til prosjektering og investering av nye bustadar til personar med store åtferdsutfordringar. Kommunestyret har vidare reservert tomta til tidlegare Langevåg barneskule til nye bustadar for mennesker med funksjonshemmning. Det blir i budsjettet reservert midlar til riving av gammeskulen og til å starte opp prosjektering/regulering av tomta.

Meir detaljar om behov for omsorgsbygg kan lesast i helse- og omsorgsplanen og i budsjettframlegga frå einingsleiarane.

Kvalitet:

Det vert gjennomført brukarundersøkingar mot slutten av 2018 ved bukollektiva og Sulatunet. Resultata er presentert for tilsette, eldrerådet og fagutvalet og syner kort fortalt om nøgde brukarar og pårørande. Scoren er om lag på landsgjennomsnittet eller litt betre, om enn med noko variasjonar.

Det er få som formelt klagar på tenestevedtak eller utøvinga av tenestene. Det er likevel aukande tilbakemeldingar på at tenestetildelingane er for knappe, spesielt for heimetenestene og avlastingstenestene. Behova vert vurdert som reelle og dei overstig tildelte rammer i budsjettet.

Rammer:

Rammene er knappe. Ramma i økonomiplanen vert videreført med mindre endringar. Den ramma betyr eit nedtrekk på vel ein million i ramma for andre år på rad. Ramma for 2019 er tatt ned 1,1 million, jf. K-sak 103/18 og HS-sak 08/19. Nedtrekket for 2020 er mellombels lagt på fagutvalet sitt ansvarsområde.

Det må òg nemnast at drifta i 2019 har lagt over denne ramma. Grunnen er at det blir ytt lovpålagede tenester til BPA og avlastningstiltak som det ikkje vart lagt inn finansiering til i 2019. Fagutvalet bad kommunestyret avklare om rammene skulle justerast ytterlegare ned, jf. HS-sakene 011/19 og 020/19. Slik avklaring kom ikkje og fagutvalet tolka det som eit signal om å gjere det beste ut av situasjonen utan å sette i verk nye kutt.

Einingane ber på ny om finansiering til desse tiltaka samt nye tiltak. Rådmannen har funne rom for å styrke ramma til helse- og sosial med om lag kr 4,5 million for å finansiere desse tiltaka, jf. tabell under. Men ein ser likevel at det er nye lovpålagede tiltak som er i gang som manglar finansiering. Her må administrasjonen i dialog med fagutvalet vurdere tiltak for å kome i balanse.

Følgande aktivitetsauke er med i rådmannen sitt framlegg:

Drift:

- HBO. BPA-tiltak. Lovpålagt tilbod som skal det ikkje vart løyvd midlar til for 2019. BPA-tiltak nr 2 er til nye tiltak som manglar finansiering.
- BUA. Lovpålagt tilbod som skal det ikkje vart løyvd midlar til for 2019.
- DeconX er grunngitt med hygienekrav i fht hjelpemiddelhandteringa og krav frå Mattilsynet i fht til næringsmiddelverksemda (Jobbfrukt og catering).
- Helseplattformen, nytt felles journal- og samhandlingsverktøy for Helse Midt og kommunane.

Drifta kan vidareførast på dagens nivå, men det er mange melde behov som ikkje vert møtt.

Investering:

- Utstyr kjøkken
- Bilar HBO
- BUA, Møblar
- Decon-X desinfiseringsapparat (leasingavtale)
- Midlar til bygging av nye bustadar til personar med funksjonshemmingar ligg inne i ØP, prosjektering er i gang
- Det er sett av midlar til riving av gamle Langevåg skule og til prosjektering/klargjering av tomta. (meir om bygningstaka under TEO sitt kapittel).

Som vanleg er lista over melde tiltak lang, jf. eiga liste bak i heftet. Også i 2020 er det tiltak til yngre personar som krev prioritert, auka behov i butenesta pga. personar med psykisk utviklingshemming som krev meir tenester pga. krevjande åtferd. Det er desse brukargruppene som står for veksten i helse- og sosial sitt budsjett komande år også.

Konsekvensen blir at viktige tiltak i dei andre einingane ikkje kan prioriterast og blir «sett på vent». Så «tunge tiltak» på så unge personar, fører til at stadig større ressursar blir låst opp i mange tiår framover. Nye brukarar er på veg inn i tenestene og når staten for andre år på rad aukar den kommunale eigenandelen med kr 50.000 pr. person utover prisstigninga, betyr dette rammekutt på kr 700.000 for Sula kommune.

KOSTRA-tala syner at kommunen bruker lite på dei ulike deltenestene samanlikna med andre.

Utvilte KOSTRA-nøkkeltall, kommunar - nivå 1 (konserntal, justert for utgiftsbehov)	1531 Sula 2017	1531 Sula 2018	1532 Giske 2018	1504 Ålesund 2018	Kommune-gr. 07 2018	Gj.snitt Møre og Romsdal 2018	Landet eks. Oslo 2018
Prioritering							
Ntb driftsutg. pr. innbygger i kroner, diagnose, behandling, rehabilitering	2 316	2 458	2 587	2 394	2 517	2 891	2 888
Ntb driftsutg. pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorg	17 670	18 367	17 279	21 217	17 318	19 662	18 383
Netto driftsutgitt til sos.hjelpr innbyggjar 20-66 år	450	302	1 116	1 399	1 844	1 531	2 062
Dekningsgrad							
Avtalte legeårsverk pr 10 000 innbygg, kommunehelsejenesten	8,5	8,5	10,7	10,8	9,8	11,7	11,3
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbygg, kommunehelsej.	6,4	5,5	3,6	5,4	6,7	7,0	7,6
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	1,7	2,4	1,5	12,2	10,7		12,2
Andel sosialhjelpmottakere 20-66 år, av innbygg. 20-66 år	1,2	1,5	3,9	3,9	4,1	4,4	4,6
Produktivitet / enhetskostnader							
Korrigerte bto driftsutgjær pr. hjemmekjenestemottaker i kr.	318 529	369 021	538 605	276 063	255 465	296 498	273 215
Korrigerte bto driftsutgjær, institusjon, pr. kommunal plass	1 032 640	1 176 680	1 089 125	1 236 115	1 215 122	1 176 064	1 212 640

Kjelde: www.kostra.no, og Framsikt AS

Statsbudsjettet 2020

KS er kritiske til om veksten i overføringane er stor nok til å dekke behova. Kortere liggetid og økt aktivitet i sjukehusa er ein faktor som trekker i retning av sannsynlig auka behov for helse- og omsorgstenester i kommunane. Dette er ei utvikling vi har sett over tid. Rus og psykisk helse er prioritert område både i kommunar

og sjukehus, men også her ser vi ei utvikling mot mindre døgnbehandling og kortere liggetid. Dette er positivt for brukarane, men fører til prioriteringsutfordringar i kommunane. Dette merkar vi Sula også.

Nettoutgiftene til pleie- og omsorgstenester i kommunane auka med rundt 8,0 prosent fra 2017 til 2018. Auken er sterkeare enn tidlegare, og sterkeare enn demografiberekninga tilseier. 8 pst auke er ei auke på 6 ½ mrd. Dette tilsvarer ein realvekst som er langt meir enn demografikompensasjonen. Fleire kommunar styrer mot store meirforbruk i 2019, særleg gjeld dette innan tenester til psykisk utviklingshemma. I psykiatrien og spesialisert rusbehandling blir pasientar med til dels store utfordringar skrivne ut til kommunar som verken har ressursar eller kompetanse til å handtere desse personane godt nok. Kommunane slit i tillegg med å rekruttere fagfolk. Det er urealistisk at kommunane kan kompensere for mindre døgnbehandling, kortare liggetid og reduserte tilskot til ressurskrevande tenester samstundes som demografien endrast og på sikt gir fleire eldre med ulike behov for tenester.

KS er «på ballen» og vil ta opp denne problemstillinga med regjeringa gjennom konsultasjonsordninga.

Med virkning fra rekneskapsåret 2019 blir innslagspunktet for tilskuddsordninga for ressurskrevjande brukarar foreslått auka med kroner 50 000 utover lønnsveksten. Regjeringa sitt forslag til nytt innslagspunkt blir då kroner 1 361 000 for personar utan psykisk utviklingshemming. For personar med psykisk utviklingshemming blir Pu-tilskotet på kr 677.000 lagt til og då blir innslags punktet over

kr 2 million. Dette innslagspunktet gjeld for fleirtalet av brukarane i Sula kommune. Over innslagspunktet får kommunane kompensert 80 prosent av eigne netto lønnsutgifter til helse- og omsorgsjenester til einskildbrukarar. For Sula kommune utgjer hevinga av innslagspunktet eit rammekutt på kr 700.000. No er det fjerde året på rad at dette skjer.

Fra 2020 blir dagaktivitetstilbud for heimebuande personar med demens rettighetsfesta, og då vert finansieringa endra frå øyremerka tilskot til full rammetilfinansiering. 369,1 mill. kroner vert overført til kommunane via rammetilskotet. Sula kommune etablerte dagtilbod for personar med demens for mange år sidan og har aldri mottatt statstilskot, då tilskotet ikkje har tilbakeverkande effekt. Vår andel i rammetilskotet går inn i salderinga av budsjettet og går følgeleg ikkje til å opprette nye tiltak.

Husbanken si tilskotsordning til etablering og tilpassing av bustadar blir avvikla frå 2020, og om lag 500 mill. kroner blir overført til rammetilskotet til kommunane. KS støtter at tilskotet blir innlemma, men peikar på at midlane til etablering og tilpassing ikkje er nok til å dekke behova i sektoren.

Ordninga med investeringstilskot til bygging av sjukeheimspllassar og heildøgns omsorgspllassar vert vidareført. Ordninga er no delt. For halvparten er det krav om netto tilvekst i tal bustadar. Andre halvparten er reservert til rehabilitering av bygg og då med krav om at det må knytast til produksjonskjøkken og tilfredsstillande kjøkkenfunksjonar. Dette synast fornuftig på lang sikt, men på kort sikt er det òg behov at andre bustadar utan HDO som t.d. tryggleiksbusadar, kan innlemmest i ordninga.

Fra 2020 er tilskotsordninga til kommunale psykologstillingar innlemma i rammetilskotet. Sula har her hatt tilskot frå ordninga. Vi har hatt psykologstilling i tre år og har no psykolog i full stilling. Rammeauken blir brukt til delfinansiering av denne stillinga. Statsbidraget dekker ikkje kostnaden fullt ut.

Stortinget har vedtatt at alle legar i kommunehelsetenesta skal være spesialister i allmennmedisin, samstundes blir spesialistutdanninga lagt om. Kommunane får med dette eit betydelig større ansvar for å planlegge og legge til rette for spesialistutdanninga i allmennmedisin. For å hjelpe kommunane med dette kvalitetsløftet, blir det oppretta fleire ALIS-kontor (ALIS => allmennlege i spesialisering). Vi har samarbeid med ALIS VEST som held til i Bergen. I 2020 blir det oppretta mange nye tilskotsordningar for legar som driv næringsdrift med ulikt formål og ulike målgrupper.

Behov:

Einingane melder om mange vel dokumenterte behov, både for stillingar og utstyr. Det er først og fremst mangelen på hender som går igjen, men òg arealknapphet og lite tenlege bygg på nokre område, gjer seg sterkt gjeldande, på kort sikt mest prekært på NAV og BUA.

Melde behov som rådmannen har tatt med i framlegget:

Drift:

TILTAK drift	BUDSJETT			
	2020	2021	2022	2023
HBO. Brukarstyrt personleg assistanse, ikkje finansiert tiltak frå 2018	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
HBO. Brukarstyrt personleg assistanse, nytt tiltak	500 000	500 000	500 000	500 000
Bu- og aktivitetstenesta, lovpålagt tiltak som er i gang frå 2018	2 050 000	2 050 000	2 050 000	2 050 000
DeconX desinfiseringsapparat, leasing 5 år, Molvær senter	70 040	70 040	70 040	70 040
Helseplattformen, inkludert innføringskostnader i 2021. Stor usikkerhet		500 000	2 781 000	2 281 000

- HBO. BPA-tiltak. Lovpålagt tilbod som skal det ikkje vart løyvd midlar til for 2019. BPA-tiltak nr 2 er til nye tiltak som manglar finansiering.
- BUA. Lovpålagt tilbod som det ikkje vart løyvd midlar til for 2019.
- DeconX er grunngitt med hygienekrav i fht hjelpemiddelhandteringen og krav frå Mattilsynet i fht til næringsmiddelverksemda (Jobbfrukt og catering).
- Helseplattformen, nytt felles journal- og samhandlingsverktøy for Helse Midt og kommunane. For meir detaljert informasjon om Helseplattformen visast det til kommunestyresak i novembermøtet.

Investering:

TILTAK investering	BUDSJETT			
	2020	2021	2022	2023
Utstyr Kjøkken	170 000			
HBO Bilar	840 000	840 000	840 000	840 000
BUA, møbler personalbasar	150 000			

- Utskifting av utstyr, bilar og møbler er naudsynt utskifting pga. slitasje og elde.

Det er heller ikkje funne rom i økonomiplanen for vidare kapasitetsutvidingar i heildøgns omsorgsplassar. Midlane vart tekne ut for to år sidan med begrunneling av at ein hadde meir tid. Framskrivningane synet no at tal eldre vil stige sterkt frå 2023 og utover. Det er tre år til.

Behov for meir tenelege bustadar for yngre personar med utviklingshemmingar og åferdsproblematikk er erkjent. Det er lagt inn i midlar til tomt, prosjektering og byggekostnader i rådmannen sitt forslag. Prosjekteringa er starta opp.

Det er sett av midlar til riving av gamle Langevåg skule og til prosjektering/klargjering av tomta.

Det er heller ikkje teke med driftsmidlar til tenesteyting i nye private omsorgsbustadar for funksjonshemma på Vasset. Rådmannen er i skrivande stund ikkje kjent med planlagt innflyttingsdato og BUA har med same begrunneling ikkje kartlagt brukarane sine behov nøyaktig. Det er difor uklart kor mykje friske midlar som må til for å yte tenester til desse personane.

For fullstendig oversikt over kva som er tatt med og ikkje, av melde behov, visast det til tabellane bak i heftet og til framlegga fra einingsleiarane.

Øyremerka tilskot

Den kulturelle spaserstokken

Sula har mottatt om lag kr 55 000 dei siste åra, tildelt som kulturmidlar via fylkeskommunen. Midlane har finansiert ulike kulturtiltak der «Syng med oss» har vore det viktigaste tiltaket. 5-6 arrangement pr. år med ei gjennomsnittleg deltaking på 80-120 personar. Vi når mange og det kostar lite.

Investeringstilskot for sjukeheimar og omsorgsbustadar

Ordningsa med investeringstilskot til bygging av sjukeheimsplasar og heildøgns omsorgsplassar vert vidareført. Ordningsa er no delt. For halvparten er det krav om netto tilvekst i tal boligar. Andre halvparten er reservert til rehabilitering av bygg og då med krav om at det må tilknytast produksjonskjøkken og tilfredsstillande kjøkkenfunksjonar. Dette synast fornuftig på lang sikt, men på kort sikt er det òg behov at andre boligar utan HDO som t.d. tryggleiksbustadar, kan innlemmaste i ordninga.

Pr oktober 2019 blir det gitt tilskot med inntil 45 % av godkjente anleggskostnader for ein HDO-plass og inntil kr 55% for ein institusjon. Maksimal godkjent anleggskostnad for M&R er kr 3.316.500, som gir maksimal tilskotsats på 1 492 000 kroner per omsorgsbustad og 1 824 000 kroner per sjukeheimsplass.

Tilskot til ressurskrevjande brukarar

Innslagspunktet er i statsbudsjettet er foreslått auka til kr 1 361 000 pr. brukar, som er ei auke ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2019 på 50 000 kroner. Med 14 brukarar utgjer dette 0,7 million i tap av inntekt for Sula kommune. Denne mekanismen skjer no for 4. år på rad. Innslagspunktet for personar med psykisk utviklingshemming får tilsvarende heving, til vel kr 2 million. Tilskotsprosenten for beløp over innslagspunktet, er foreslått til 80%, noko som er uendra.

Integreringstilskot flyktningar

For 2020 har IMDi oppmoda Sula kommune om å busette 12 flyktningar. Kommunestyret tar stilling til oppmodinga i eiga sak i novembermøtet. I rådmannen sitt framlegg har vi lagt inn forventa inntekter for flyktningar som er etablert og i tillegg har vi teke høgd for inntil 12 nye personar. Forventa utgifter er lagt inn i einingane sine respektive budsjett. Her er budsjettodynamikken slik at om vi får færre eller fleire flyktningar enn budsjettet, blir det høvesvis meir-/mindreforbruk som må justerast mot integreringstilskotet/fond. Vi budsjetterer med netto 0, dvs. at integreringstilskotet skal dekke integreringsutgiftene på kommunenivå. Til no har dette gått bra, og vi har sett av eit mindre «overskot» på disposisjonsfondet, pt om lag kr 3,7 million.

Utfordringar:

Sula kommune har hatt over 70% vekst i den eldste delen av befolkninga (80+) frå 1999 – 2015. Deretter flata det noko ut. Vi har om lag same tal døgnbemanna bustadar no som for 15 år sidan. Tenestene har derfor gjennomgått store omstillingar. Helse- og sosialtenestene si utfordring er å holde tritt med veksten i etterspurnaden, og samstundes unngå at kvaliteten i tenestene blir svekka. Veksten i tal eldre komande tiår må møtast med nye grep og metodar som auka bruk av velferdsteknologi og kvardagsrehabilitering. Dette fører til oppgåeforskyving med auka behov for innovasjon, ny kompetanse og omstilling i tenestene.

Generelt kan ein seie at utfordringsbiletet for helse- og omsorgstenestene framover står framfor:

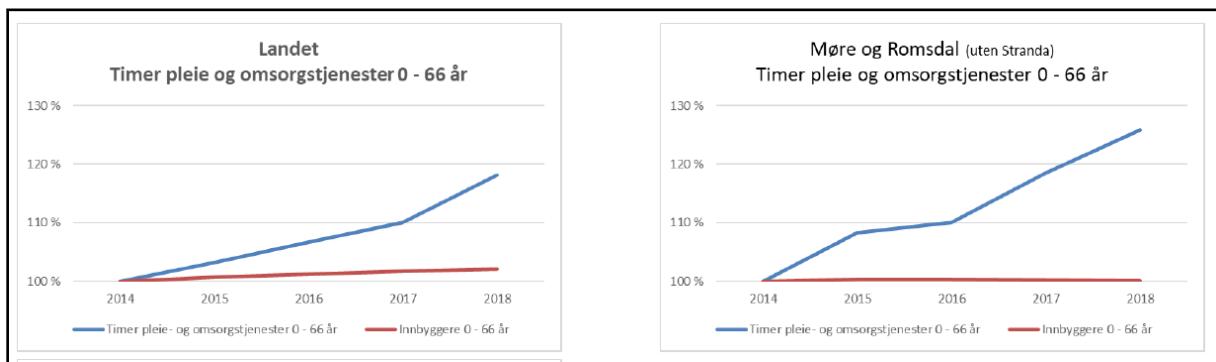
- MEIR oppgåver. Både i volum pga. demografiske endringar og i kompleksitet pga. medisinsk teknologisk utvikling, behov for ytterlegare spesialisering av sjukehusa og politisk ønska oppgåveoverføringer.
- FÆRRE: høvesvis færre kompetente tilsette til å utføre oppgåvene. Kampen om arbeidskrafta er i gang. Vi opplever aukande rekrutteringsvanskar.
- BETRE: Det blir stilt stadig strengare krav til kvalitet og sørvis og oppfylling av rettigheter.
- MINDRE: Det blir mindre pengar og mindre vekst enn både den demografiske og teknologiske utviklinga tilseier

Det skal ikkje mykje fantasi til å skjøne at tenestene står overfor store utfordringar. Digitalisering, kompetanseutvikling i alle ledd, auka bruk av velferdsteknologi og tenesteinnovasjon blir som nemnt peika på av myndighetene som viktige grep for å møte desse utfordringane. I 2019 fikk vi rusta opp teknisk infrastruktur i bygga våre og vi står no betre budd enn nokon gong på å ta i bruk meir teknologi.

Siste åra har vi fått styrka heimetenesta. Kapasitetsauken etter opning av Molværsvegen var heilt naudsnyt og gav «litt slakk», men det uroar at vi alt no har større etterspurnad etter HDO-plassar for personar med demens i bukollektiv, enn vi kan tilby. Staten hentar inn ventelistetal for HDO-tilbod. Vi har ikkje hatt venteliste til no, men ved komande rapportering må vi truleg melde om at vi har personar på venteliste.

Frigjort tid blir vridd i retning av å kome tidlegare inn og trene brukarar meir heime. Vi ser gode resultat av kvardagsrehabiliteringsprosjektet vårt og det er ønskeleg å auke innsatsen ytterlegare i den retninga. Slik utvikling er i tråd med vår omsorgsideologi, den er fagleg rett, den er i tråd med brukarar sine eigne ønske og den er rimelegast. Det er likevel urealistisk å tru at ein kan møte denne veksten utan å bygge inn meir kapasitet i tenestene i tillegg til auka bruk av VFT og kvardagsrehabilitering.

Nye brukarar kan ikkje bli ståande utan eit forsvarleg tenestetilbod, og hovudutfordringa er, og blir, å kunne ta inn nye brukarar i tenestene våre utan å få auka ressursane tilsvarande. Det er ei kjennsgjerning at yngreomsorga er krevjande. I Norge er det grovt sett slik at 1/3 av brukarane (oftast yngre) tar 2/3 av ressursane. Nye ressurskrevjande brukarar som kjem inn i tenestene i tidleg vaksen alder, blir i tenesta lenge, kanskje i 40-50 år. Biletet er gjenkjenneleg i Sula. Det blir derfor ekstra krevjande å prioritere eldreomsorg og auka førebyggande innsats og finne ressursar til tenesteinnovasjon og auka bruk av velferdsteknologi. Det er grunn til å undre seg over at veksten i Møre og Romsdal kjem tidlegare og synast sterkare enn i resten av landet:

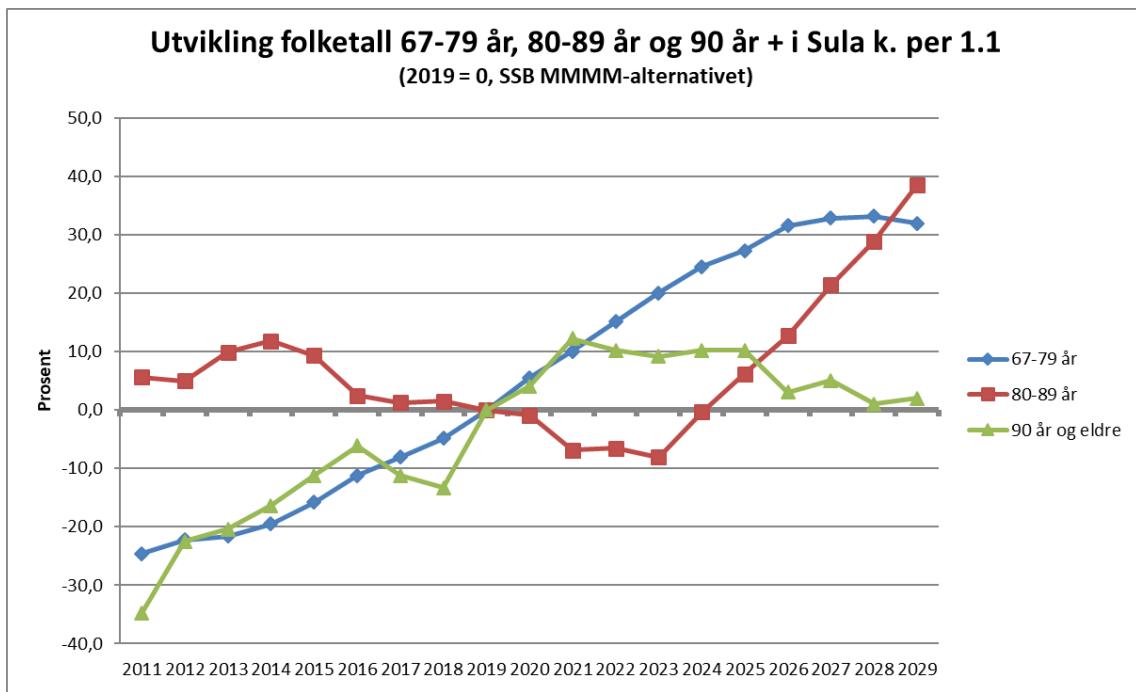
Kjelde: KS, samling for økonomisjefar

I tillegg fører samhandlingsreforma, nye behandlingsmetodar og effektiviseringsprosessane ved sjukehusa til ubønhøyrlig flytting av oppgåver over på kommunane. Målsettinga for liggetid i Helse M&R (nyleg justert ned), er at gjennomsnittleg liggetid skal ytterlegare ned til 3,2 døgn. Særleg heimetenestene merkar dette.

Befolkningsutvikling og dekningsgrad heildøgns omsorg (HDO)

Sula kommune vil få ein sterk vekst i dei eldste aldersgruppene i åra som kjem. Veksten akselererer i flg. framskrivingane frå 2023.

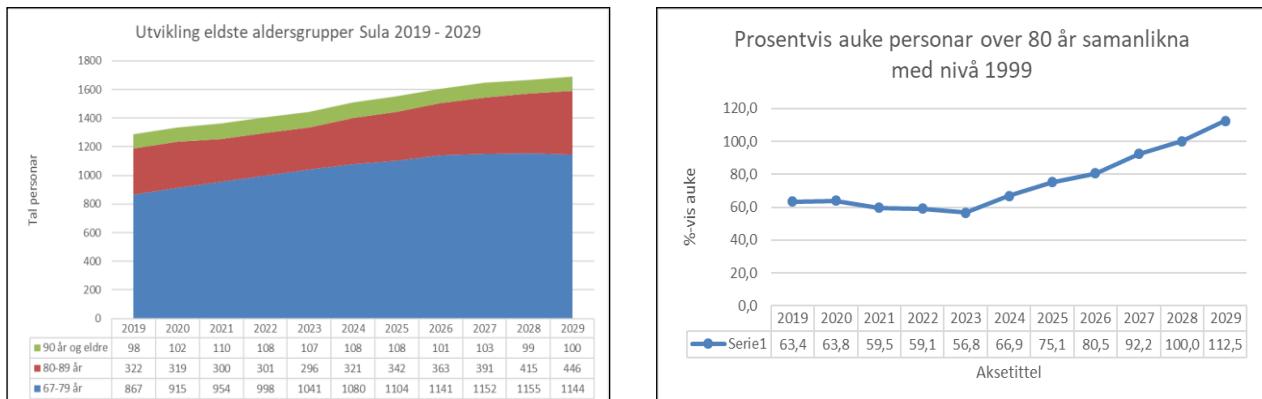
Faktiske tal for 80+ i 1999 var 257 personar og vi hadde 76 plassar for heildøgns omsorg (HDO-plassar) for eldre. 01.01.19 var talet 420 og vi har no 90 HDO-plassar. I denne veksten har personar 90+ har auka frå 45 til 98 personar, dvs. meir enn dobling. Erfaringsvis krever 50% i denne gruppa eit HDO-tilbod. Vi har altso bak oss ein vekst på om lag 70% siste 15-20 år blant dei eldste (eldrebølgje 1), med beskjeden auke i HDO-plassar. Ressursveksten i same periode har hovudsakleg gått til styrking av «yngreomsorga».

Kjelde: KS sin demografimodell

Ser vi bakover, har vi altso hatt ein sterkt vekst i aldersgruppa 80+ sidan 1999, noko som førte til ein etterfølgande sterkt vekst i aldersgruppa 90+, meir enn dobling i faktiske tal, jf. figuren over. Denne veksten vil halde fram eit par år til før den flatar ut nokre år, for på nytt å stige utover 2030-talet.

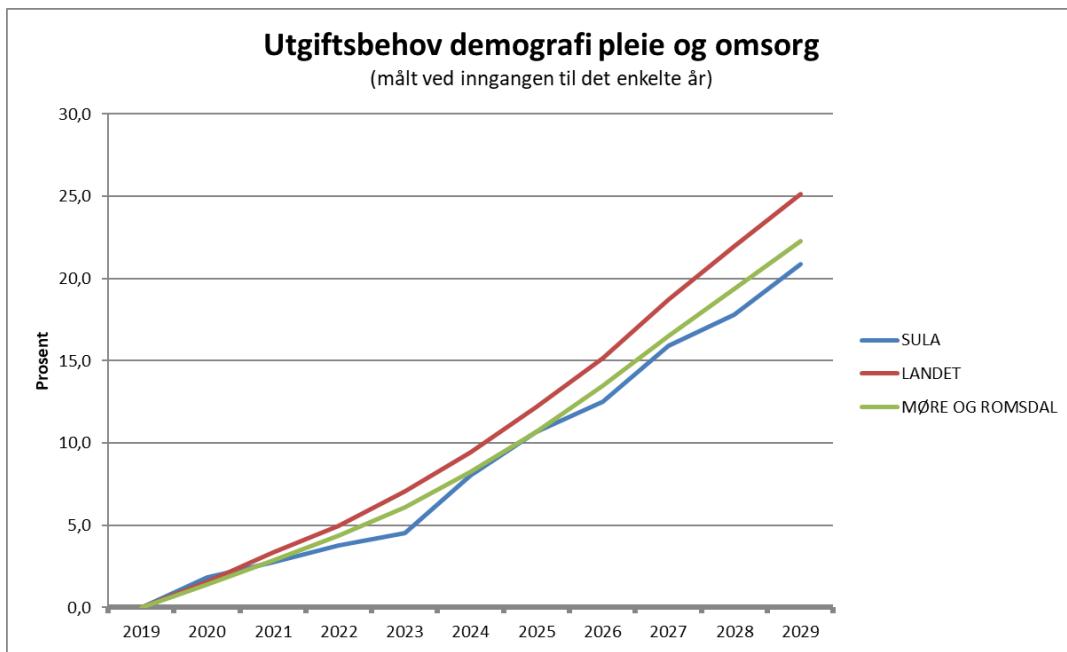
Aldersgruppa 80+ har ein kraftig vekst bak seg, men ser vi framover, er det langsiktige biletet eintydig – relativt stabilt komande år, før vi får ein ny kraftig vekst frå ca. 2023 (eldrebølge 2). Dette er lett å skjøne når vi ser kor sterkt gruppa 67-69 veks, den vil vekse med 35% fram mot 2027, eller samla ca. 60% om ein reknar frå 2011.

Tilsvarande vekst får vi i 80+ med nokre års forskyving og etter kvart i aldersgruppa 90+. Tabellane under viser den same utviklinga fordelt på aldersgrupper og faktiske tal og prosentvis auke for aldersgruppa 80+ samla. Vi ser at den samla auken samanlikna med tal personar 80+ i 1999, blir på over 100% komande tiår.

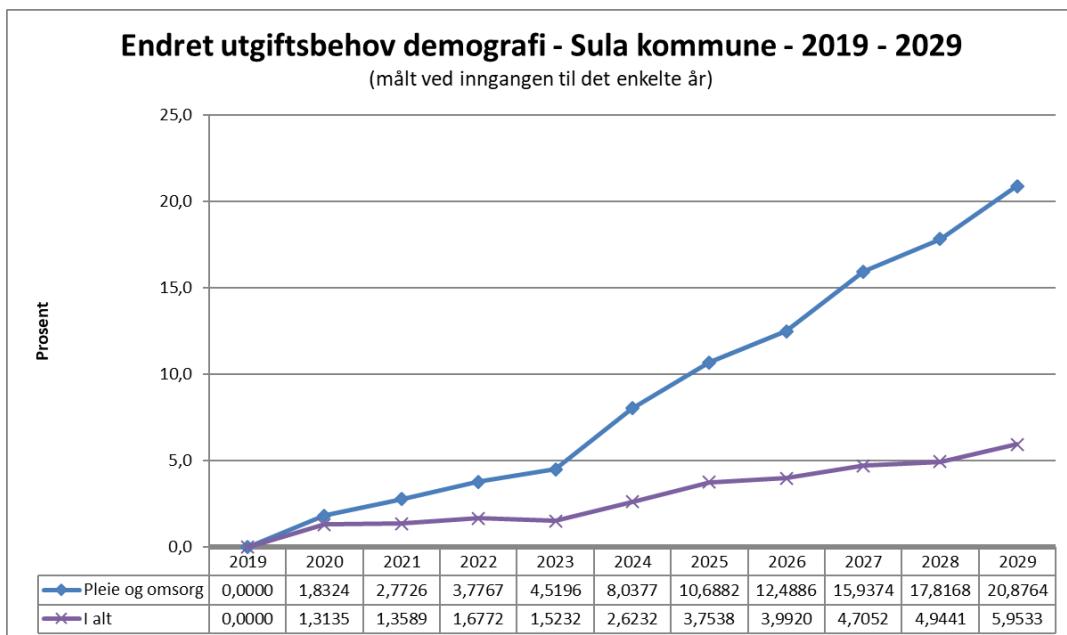
Kjelde: KS sin Demografimodell

I KS sitt demografiverktøy kan ein også rekne ut endringar i forventa utgiftsbehov med utgangspunkt i befolkningsframkrivingane. Dette er illustrert i tabellane under.

Kjelde: KS sin Demografimodell

Utgiftsbehovet vil auke med over 20% i flg. framskrivingane, i same periode.

Kjelde: KS sin Demografimodell

Utgiftsbehovet i Sula kommune er venta å stige med 6%. Helse og omsorg sin del er venta å stige med 21%.

Sula kommune har lav dekningsgrad for HDO for eldre samanlikna med landet og kommunane i M&R. Det er få i dei eldste aldersgruppene som har tilbod om HDO i Sula samanlikna med landet. Det betyr at tilsvarande fleire bur i eigen heim med bistand frå heimetenestene.

Dekningsgrad HDO eldre og kapasiteten i ambulante heimetenester:

Sula kommune, til liks med andre kommunar, har erfart at staten sitt normtal på 25% dekningsgrad for HDO, er for lågt. Denne dekningsgraden vert opplevd å vere knapp sjølv om ein berre skal dekke behovet til eldre (80+). 420 personar eldre enn 80 år pr. 1. januar 2019 og 90 plassar til HDO, gir ein dekningsgrad på 21,4%. Denne dekningsgraden vil falle raskt etter kvart som talet personar over 80 år stig. Det begynner derfor å haste med å auke kapasiteten.

Når ein vurderer dekningsgrad for heildøgns omsorg (HDO), må ein alltid vurdere kapasiteten til den ambulante heimetenesta samstundes. Låg dekningsgrad HDO kan kompenserast med heimetenesteorientering av omsorgstenesta. Det vil seie ei kompetent og godt utrusta ambulant heimeteneste med tilsvarende god kapasitet. Poenget er at det må vere samsvar og balanse, slik at det samla tilbodet blir tilstrekkeleg og godt nok (forsvarleg).

Rådmannen er no uroa for denne balansen. Når ein reknar inn at veksten i heimetenestene hovudsakleg har kome i «yngreomsorga» siste åra og at sjukehusa sparar og effektiviserer, forklarer det godt kvifor heimetenestene i lang tid har rapportert om kapasitetsvanskar.

Samanhengane mellom befolkningsutvikling, tenesteprofil og økonomi blir belyst og utdjupa i komande rullering av [Helse og omsorgsplan 2015 - 2019](#).

Det er flott at mange klarer seg heime. Det er i tråd med det dei aller fleste ønsker, det er i tråd med omsorgsideologien i kommunen og det er bra for kommuneøkonomien. Men det er ei grense for kor effektiv heimetenesta kan vere. Kommunestyret vedtok å styrke heimetenestene i 2015 og 2016, men kapasiteten opplevast framleis knapp. Kjensla av at demografiutvikling og oppgåvevekst ikkje blir tilstrekkeleg kompensert er reell.

I budsjettframlegget for 2020 er det tilbodet til funksjonshemma som er prioritert styrka. Behova i andre einingar blir med det i hovudsak sett på vent. Det er ikkje ønskeleg og vil gå utover utviklingsarbeid og presse tenestene ytterlegare, men rådmannen vurderer at rammene toler ikkje større vekst enn det som alt er lagt inn.

Samhandlingsreforma

Samhandlingsreforma utfordrar kommunane på fleire måtar. Ressursdiskusjonen har fått mest merksemd til no. Sula kommune har til no hatt god kontroll i forhold til finansieringsordninga for utskrivingsklare pasientar. Vi har knapt betalt helsebot.

Kombinasjonen stram sjukehøkonomi og rivande medisinsk teknologisk utvikling fører i sum til auka press på kommunane. Helse M&R skal spare 450 million kroner på drifta for å makte eigenfinansieringsdelen for SNR. Kortare liggetider og forventing om at kommunane skal handtere stadig meir avanserte behandlingsregimer i forlenginga av sjukehøsbehandling, blir resultatet. Vi får utfordring med å rekruitere og utvikle kompetanse. Personellet vårt synest dei nye oppgåvene er spanande, men at det er for lite tid og ressursar til å kunne makte det på ein forsvarleg måte. Prosessane er ikkje synkroniserte godt nok og er underfinansierte.

Samhandlingsreforma rullar uansett vidare og frå 01.01.19 vart det innført betalingsplikt for utskrivingsklare pasientar innan psykisk helse og rus. Helseføretaka blir trekt i rammene for dette og midlane vert overført til kommunane som kompensasjon for auka utgifter der. Sula kommune sin del av midlane vart sett av til styrking av omsorgskontoret. Sula kommune har til no ikkje betalt «helsebot» for desse nye gruppene, men merkar at betalingsplikta er etablert og vi må nok ta høgd for fleire «helsebøter» etter kvart.

Åfærdsproblematikk

Vi ser ein stor auke i krevjande åfærdsproblematikk. Brukarar med krevjande åferd utfordrar oss med omsyn til kompetanse og tryggleik for personalet. Fleire alvorlege HMT-avvik siste åra har gjort det naudsynt med betydelege styrkingstiltak. Utan den statlege toppfinansieringsordninga, hadde vi ikkje makta ei slik satsing. Derfor er det uroande at denne ordninga på ny vert svekka, jf. ovanfor.

BUA veks jamt og vil vekse framover.

Fleire personar med liknande vanskar vil i løpet av få år søke tilbod frå kommunen. For å kunne gi desse personane eit godt nok tilbod innanfor ei forsvarleg ressursramme, må vi tenke nytt. Bustadmassen vi til no har hatt til funksjonshemma, er ikkje godt nok eigna til denne gruppa, jf. rapporten frå Agenda Kaupang. Det blir behov for nye bustadar i bufellesskap med personalbasen smart plassert i høve bustadane. Vi må bygge lurt for å drifta godt og rimeleg. Nærare omtale av dette er gitt i Bustad-sosial handlingsplan, Helse og omsorgsplanen og rapporten frå Agenda Kaupang. Det blir lagt inn investeringsmidlar til nye boligar i budsjettframlegget og prosjektering av nye bustadar er starta.

Rekruttering og heiltidskultur

Vi merkar at det har blitt vanskelegare over tid å rekruttere fagfolk. Særleg innan omsorgstenestene har dette vore merkbart siste åra. Vi merka godt at lønnskilnaden mellom tilsette i helseføretaka og kommunane var på over kr 50.000 pr. år. Lønnsløftet som vart gitt i årets tariffoppgjer utlikna denne skilnaden. Det var heilt naudsnyt og gledeleg. No blir det viktig å få opp ubekvemstillegga og KS må kjenne si besøkelsestid og prioritere dette i komande oppgjer. Det vil vere viktig både for rekrutteringa og for å skape heiltidskultur – det må lønne seg betre å arbeide når andre har fri.

Rekrutteringsutfordringa gjer det heilt naudsnyt å nytte vikarbyrå i periodar. Bruken av vikarbyrå har auka. Det er derfor viktig å ha offensive strategiar for å møte konkurransen om arbeidskrafa. Å huke tak i ungdommane ved t.d. å tilby gode lærlingplassar, er noko kommunen er medviten på og gjennomfører i praksis. Vi har òg gjort oss erfaringar med alternative arbeidstidsordningar (langturnus), noko som har synt seg populært og eit godt rekrutteringstiltak, men det er og utfordringar knytt til det. Med omsyn til kvalitet har slike ordningar klare føremoner, då bruken av små stillingar går ned. For brukarane betyr dette færre personar å forhalde seg til og for kommunen færre å lære opp osb.

Det kunne sikkert vore gjort meir for å utvikle ein sterkare heiltidskultur i kommunen og særleg innan omsorgsyrka, sjølv om mellombilese undersøkingar til no viser at stoda ikkje er noko verre enn i andre kommunar. T.d. syner tilgjengeleg KS-statistikk (PAI-registeret) at gjennomsnittleg stillingsstorleik for turnuspersonell i helse- og omsorg i Sula kommune pr. 01.12.2017 var 70,5%, noko som plasserer oss blant dei beste i fylket.

Gjennomsnittet i landet var 65% og Ålesund 64%. Spørreundersøking blant våre tilsette gir mange nyttige innspel i arbeidet for ein sterkare heiltidskultur. Mange deltidstilsette er nøgde med stillingsprosenten sin, m.a.o. frivillig deltid. Eit anna viktig funn er att at dei fleste som ønsker større stilling, ønsker primært å utvide stillingane sine på andre tidspunkt enn der behova er stort og det blir problematisk då det vil auke kostnadene.

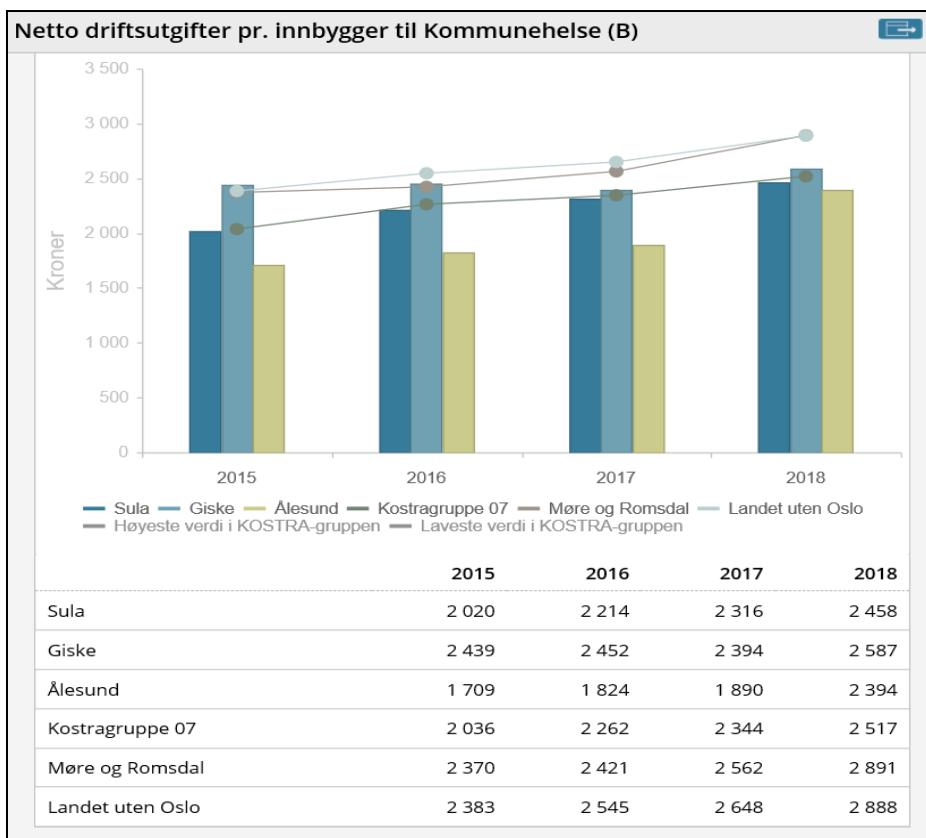
Det er ikkje funne rom for å sette av prosjektmidlar til utvikling av heiltidskultur i Sula kommune komande år. Tema vil likevel stå på dagsordenen innanfor gjeldande rammer og rådmannen setter no ned ei partssamansett gruppe som skal vidareutvikle slike modellar i nært samarbeid med organisasjonane. Utfordringane med rekruttering og uønskt deltid trugar kvaliteten på tenestene og vil i aukande grad truge kommunane sin evne til å levere lovpålagede tenester. Problemstillinga omfattar alle kommunar og lar seg neppe løyse utan eit nasjonalt løft for omsorgsyrka. Årets «lønnsløft» var derfor eit viktig steg. Dei sentrale avtalane er fulle av gode intensjonar, men der står lite konkret om løysingar utover at dei må finnast lokalt i den einskilde kommune. Dersom regjeringa vil stå eit slag for kvalitet, kontinuitet og rekruttering i omsorgstenestene, må ein nok ofre ein dråpe eller to frå oljefondet, som vert øyremerka til å heve godtgjeringa for helgearbeid monaleg. Betre ulempegodtgjering for helgearbeid, vil bidra til heiltidskultur.

Kort omtale av einingane:

For detaljert omtale av einingane vert det vist til framlegga frå einingsleiarane.

Helseavdelinga

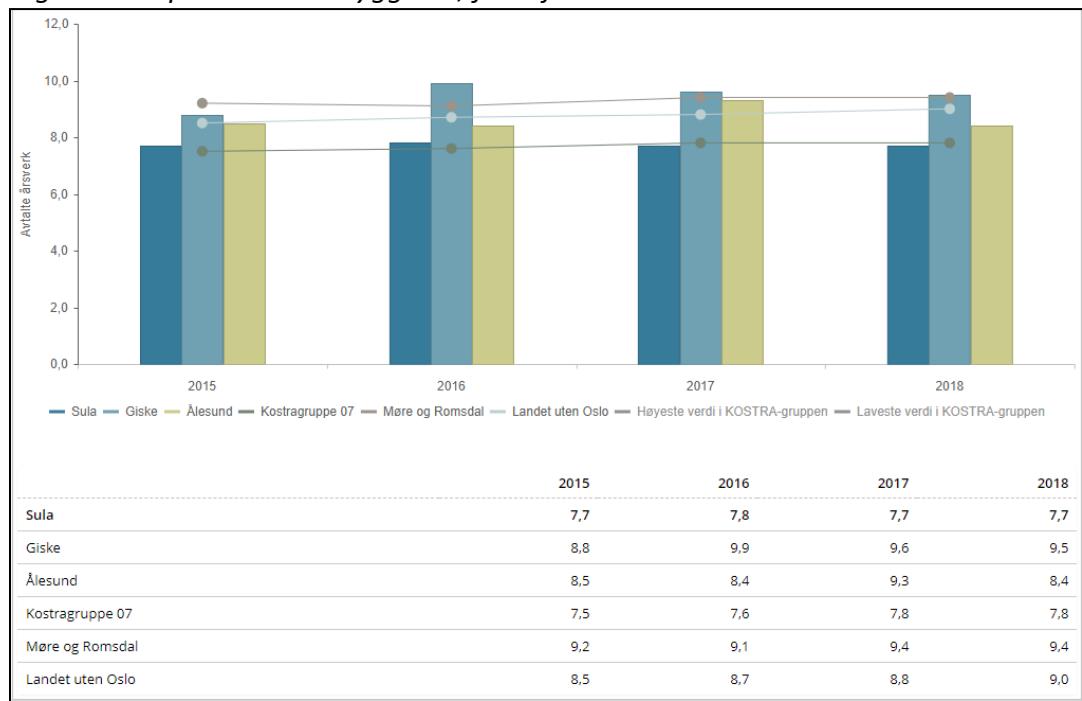
Driftskostnadene ved helseavdelinga er låge samanlikna med landsgjennomsnittet og Kostragruppe 7 (KG7) Dekningsgraden for legar er låg.

Kjelde: Framsikt AS

Sjølv om kostnadene våre har auka noko siste åra, ligg vi framleis lavt.

Legeårsverk pr 10.000 innbyggjarar, funksjon 241:

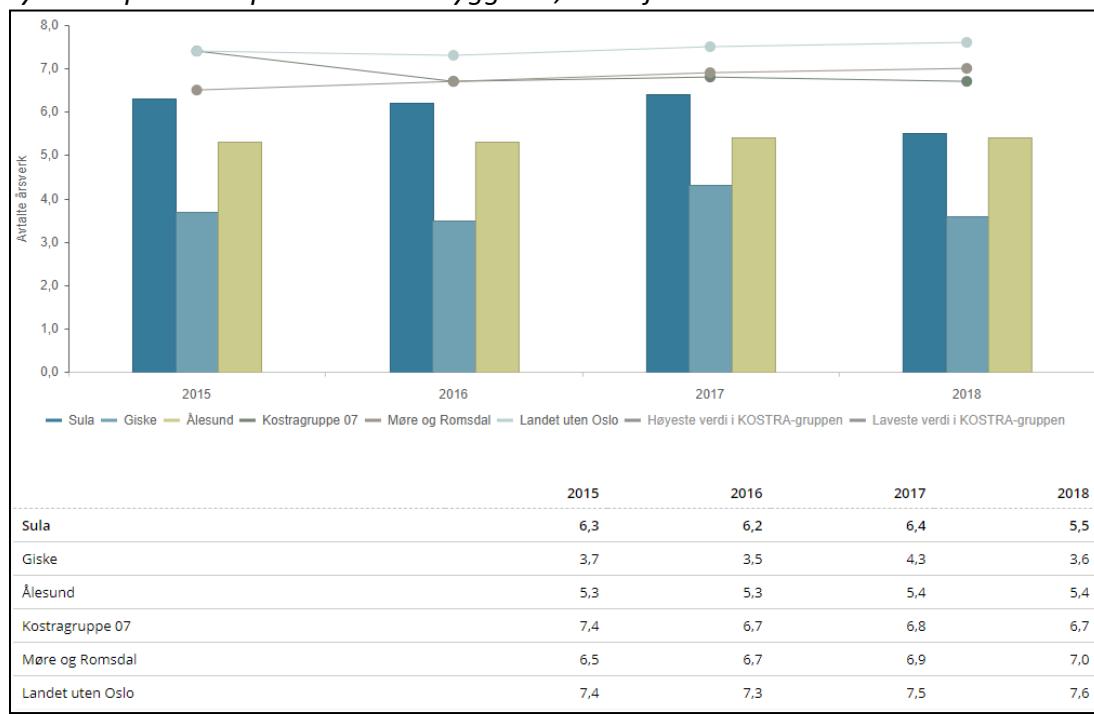

Kjelde: Framsikt AS

Legedekninga er lav i Sula. Noko av forklaringa er at mange innbyggjarar vel fastlege i andre kommunar av praktiske og forstælege grunnar. Sett frå fagleg side, kan dette vere utfordrande, spesielt ved behov for øyeblikkeleg hjelp, då legane våre då vil ha mangelfulle journalopplysningar.

Sula har rekruttert godt siste tida. Dette har samanheng med måten vi har organisert fastlegeordninga på og korleis vi legg til rette for at legane skal få gjort godt arbeid og ha ein leveleg arbeidskvardag. Samarbeidet med fastlegane er godt.

Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggjarar, Funksjon 241:

Kjelde: Framsikt AS

Fysioterapidekninga er også låg i Sula kommune, noko som vert opplevd problematisk når ein skal prioritere førebyggande arbeid og meir heimrehabilitering. Like knapp opplevast kapasiteten innan ergoterapi. Kvardagsrehabiliteringsprosjektet og førebyggande besøk til eldre har for knapp kapasitet. Sula har 3,66 driftstilskot for privatpraktiserande fysioterapeutar som er fordelt på 4 utøvarar. Vi har fått søknad om utviding til 4 heile. Rådmannen har ikkje funne rom for dette tiltaket i sitt framlegg.

Helseavdelinga disponerer no heile etasjen. Meir plass betyr mykje. Vi fikk plass til ein ny fastlege som alt er i god sving og alle har no fått eigne kontor. Kontoret har fått skiftestue nr 2, oppgradert laboratorium, ekspedisjon og ikkje minst er venterommet utvida og betre tilrettelagt for pasientane enn før.

Samarbeidet med nabokommunane om legevakt har utvikla seg fint. Det har vore kostnadsvekst utover deflator. Denne skuldast hovudsakleg eksterne tilhøve som t.d. skjerpa krav i akutt-medisinforskrifta til beredskap og kompetanse og auka kostnader med nødnett.

Då legevakta flytta inn på Ålesund lokalmedisinske senter vart samstundes eit nytt interkommunalt samarbeid starta opp, interkommunal ØHD-avdeling. Sula deltar i samarbeidet med tilsvarande 1 seng og vi innfrir med det plikta vi er pålagt om å tilby ØHD til innbyggjarane våre. Interkommunalt samarbeid gjer at storleiken borgar for eit fagleg sterkt tilbod, med god kompetanse, god bemanning og god legedekning. Dette er viktig for at tilbodet skal bli oppfatta som trygt av både fastlegane som skal legge inn pasientar og brukarane som skal få tilbod der. ØHD må bli vurdert og opplevd som eit reelt alternativ til sjukehusinnlegging. Fleire innbyggjarar frå Sula har alt nytt det nye tilbodet. Tilbakemeldingane er gode.

Det er tilsett to nye fastlegar ila 2019, ei tilsetting i nyopprettet stilling og ei tilsetting som erstatning for Jens Christian Sagild som vart takka av til alderspensjon etter mange års teneste i Sula.

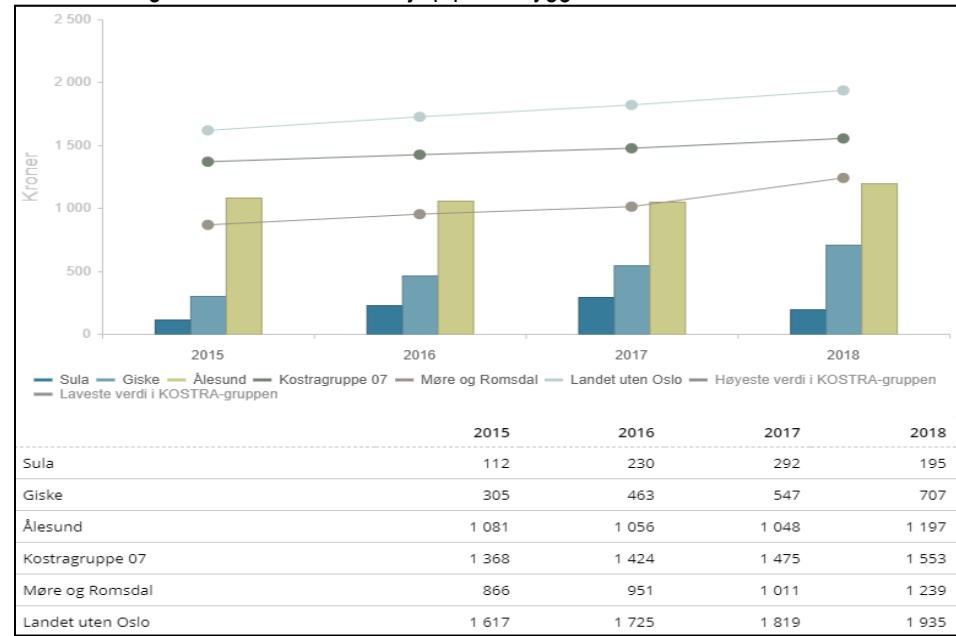
Rehabiliteringstenesta i kommunen arbeider godt med mange jarn i elden som nyopprettet trimgrupper, kvardagsrehabilitering, førebyggande heimebesøk til eldre m.m.

Kommunepsykologar er vanskelege å rekruttere, men no er ny psykolog på plass og alt i full sving med opplæring og opptrapping.

Helseavdelinga har òg knappe rammer og får nye lovpålagde krav, m.a. som følgje av nye krav til fastlegane sin kompetanse. Det er no krav om at alle fastlegar skal vere spesialistar i allmennmedisin og krava i utdanningsløpet LIS 1 og LIS 2 er skjerpa. M.a. må kommunane no stille med eigne rettleiarar for LIS-legane. I tillegg er alle tilsette i forskrifta definerte som supervisørar for LIS-legane. Helseavdelinga ber om midlar til dette. Vidare blir det bede om midlar til legevaktsamarbeidet, stillingar, arbeidstøy og driftstilskot fysioterapi. Rådmannen har ikkje funne rom for desse tiltaka.

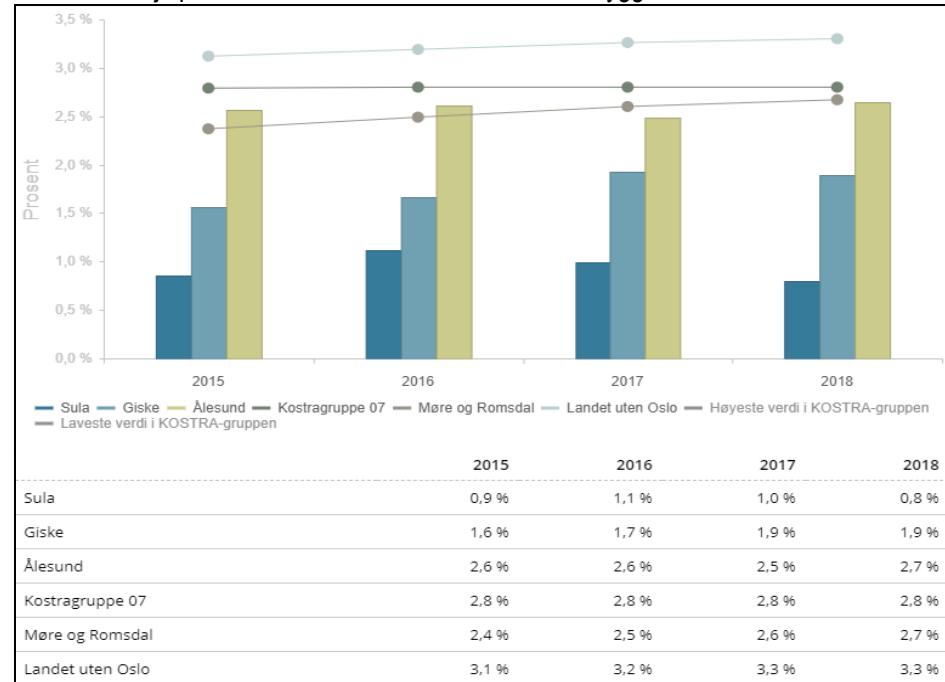
NAV

Netto driftsutgift til økonomisk sosialhjelp pr. innbyggjar 20-66 år:

Kjelde: Framsikt AS

Andel sosialhjelppsmottakarar i alderen 20-66 år, av innbyggjarane 20-66 år:

Kjelde: Framsikt AS

NAV Sula har god måloppnåing når det gjeld å få fleire avklart til arbeid og aktivitet og færre på stønad. Dette ser vi tydeleg på utbetalingane av sosialhjelp, som er låge samanlikna med andre. Vi ser at det er få personar i arbeidsfør alder som mottar sosialhjelp og dei er kort tid inne i systemet.

Ufordinar komande år blir å følgje opp flyktingane som har kome og ev nye flyktingar kommunen måtte få som familiesameining. IMDi har oppmoda Sula kommune om å busette 12 flyktingar i 2020. Sula lukkast godt med integreringsarbeidet for tida.

I rådmannen sitt framlegg er det budsjettert med inntekter og utgifter for å følgje opp dei flyktingane vi har. I tillegg har vi teke høgd for inntil 12 nye personar. Utgiftene blir regulert i samsvar med oppgåvane/inntektene.

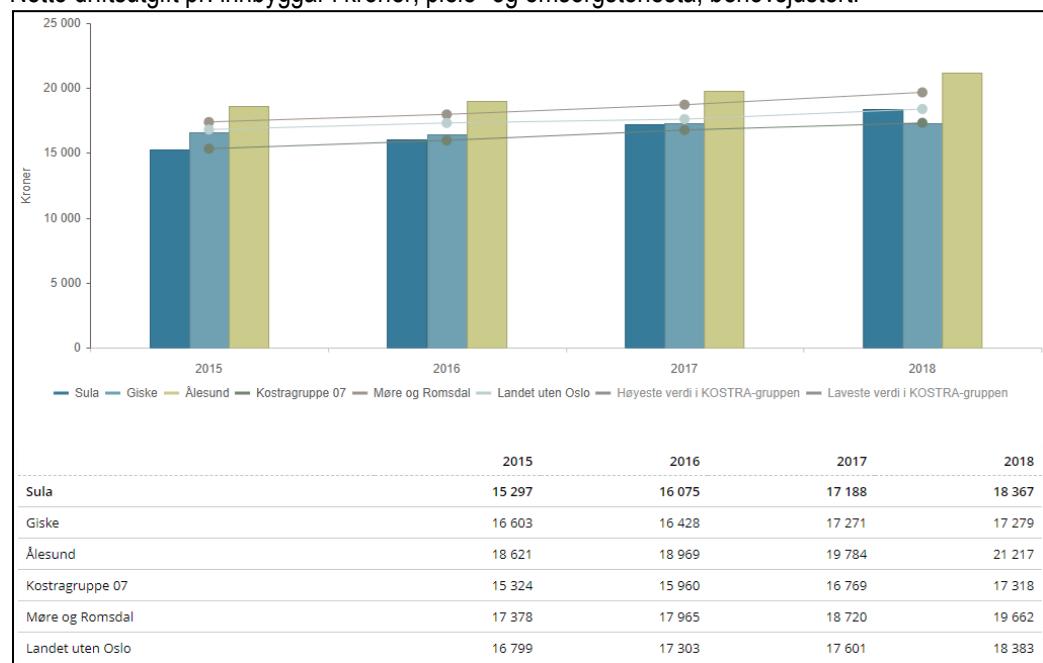
Regelverket for arbeidsavklaringspengar (Folketrygdlova kap. 11) vart stramma inn fom 2018 og vi ser no tendensar til auka press på kommunale tenester, gjerne i form av økonomisk sosialhjelp og auka bruk av KVP. NAV Sula var/er merksam på denne utfordinaga og ser ut til å møte den på ein god måte, sjølv om innstramminga vil merkast også i 2020.

Lokala til NAV er som kjent heilt sprengt. Planlagt for 9 tilsette, i dag er dei 17. Dette er kompensert ved ulike bygningstiltak og ved at dei tilsette er utstyrte med mobile løysingar og arbeider meir ute i felten.

NAV Sula har hatt stor turn-over, noko som har gitt utfordinar i fht kompetanse og kontinuitet.

Omsorgstenestene (Sulatunet, heimetenesta og bukollektiva)

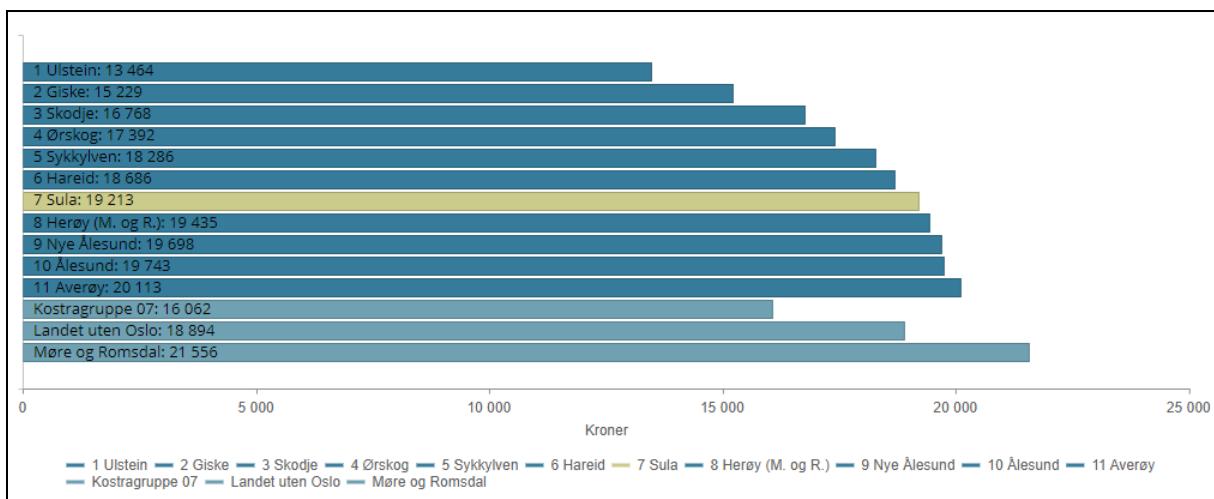
Netto driftsutgift pr. innbyggjar i kroner, pleie- og omsorgstenesta, behovsjustert:

Kjelde: Framsikt AS

Sula kommune brukar lite ressursar på omsorgstenestene sine. Vi har likevel ein urovekkande sterk vekst. Denne veksten kjem i det alt vesentlige til yngre funksjonshemma personar under 66 år med store bistandsbehov og i liten grad i eldremomsorga. Vi ser at Giske kommune brukar mindre ressursar enn oss, medan Ålesund brukar vesentlig meir. Samanlikna med Kostra-gruppa vår brukar vi meir, men mindre enn gjennomsnittet i fylket. Vi ligg på landsgjennomsnittet og det må takast omsyn til når vi veit at Sula kommune har låge inntekter.

Netto driftsutgift pr. innbyggjar i kroner, pleie- og omsorgstenesta, behovsjustert, samanlikna med dei 10 lavast i M&R fylke, landet – Oslo og Kostragruppa:

Kjelde: Framsikt AS

Vi ser at kostnadene til pleie- og omsorg kryp sakte oppover. Hovudårsaken til det er nok dei mange kostnadskrevjande tiltaka vi har sett i verk for å gi eit forsvarleg tilbod til einskildbrukarar i Bu- og aktivitetstenesta. Det er berre seks kommunar i fylket som brukar færre koner pr. innbyggjar enn Sula når ein korrigerer for berekna utgiftsbehov.

Sula kommune har få plassar med heildøgns bemanning (HDO). Sula sin andel av eldre over 80 år som bor i HDO (institusjon + HDO) var i 2018 15,5%, det er lavt. Staten sitt normtal for kapasitet i omsorgstenestene er 25% av befolkninga 80%. Dette talet er romslig i fht gruppa 80+, men er då tenkt å romme HDO-tilbodet for alle aldersgrupper. Mange kommunar opplever dette talet som altfor knapt og har derfor høgre HDO-dekning, mange kommunar har godt over 30% dekning. Tar vi med alle boligar som tilbyr HDO og alle brukargrupper, er Sula sin dekningsgrad om lag 25%.

Samhandlingsreforma, medisinsk-teknologisk utvikling, nye oppgåver og rettigheter og stram sjukehusøkonomi fører til auka press på tenestene, jf. omtale av utfordringar ovanfor. Alle omsorgseiningane merkar dette, men presset er nok aller størst på heimetenestene. Resultatet blir hardare prioriteringar og knappare utmåling av tenester. Prioritering av utskrivingsklare pasientar går ut over heimebuande som har behov for rehabiliterings- eller avlastningsopphald ved korttidseininga ved Sulatunet. Slike opphold er avgjeraande for at personar kan vedlikehalde ferdigheter og funksjonar lengst råd, slik at dei kan nå måla sine om å få bu lengst muleg heime.

Opninga av Molværsvegen 17 letta trykket på heimetenestene noko. Auka tilbod til personar med demens med 10 nye plassar, der 8 er i drift, gjer at vi no har fått gjenopprettet balansen i tiltakskjeda til denne sårbare pasientgruppa. Korttidsavdelinga opplevde lette og det same gjorde heimetenestene. Men no melder kapasitetsproblema seg igjen og vi har no venteliste for institusjons-/ HDO-opphald.

Ansvaret for privatavlasting er aukande. Det er krevjande å rekruttere nye avlastingsfamiliar, noko som vil føre til at vi må vurdere å utvide tilboden om avlasting i institusjon ved Geilneset 9. Vi får søknader frå nye brukarar som vil søker avlasting. I budsjettframlegget er det funne rom for tiltaka som ikkje vart finansiert i fjar, men ikkje for nye. Tilsvarande for BPA-ordninga.

Tiltakskontoret melder om auke i tal familiar med til dels små barn med autismespekterdiagnosar som søker avlasting. Etterspurnaden er større enn rammene tillet.

Innføring av helseplattforma nærmar seg og fleire nøkkelpersonar i omsorgstenesta vert etter kvart meir involvert i planlegging og førebuing. Innføringsprosjektet blir omfattande og vil krevje ressursar. Et vil verte naudsynt å kjøpe fri personell til dette og det er lagt inn eigne midlar til dette i ØP fom 2021. beløpa vil måtte justerast etter kvart som vi får meir detaljert kunnskap om oppgåver, kostnader og framdriftsplan.

Alle einingane ber om fleire stillingar, langt meir enn rammene gir rom for. Rådmannen har ikkje funne rom for å styrke omsorgseiningane med nye stillingar komande år utover finansieringa av avlastings- og BPA-tiltaka frå i fjar.

Bu- og aktivitetstenesta (BUA)

BUA er den klart største eininga i kommunen, målt etter tal årsverk, med nær 80 årsverk pr. 2019. Det er nye brukarar, hovudsakleg finansiert av storbrukarordninga, som har stått for veksten. Slik blir det òg i 2020.

Veksten og dei nye brukarane med auka behov for spesialisering, gir oss utfordringar med omsyn til rekruttering, kompetanse og organisering og det uløyser behov for nye og meir tenlege bustadar med gode personalbasar.

Mangelen på tenlege bustader til personar med krevjande åtferd er ei stor utfordring. Resultatet blir ei vanskeleg drift og eit ikkje optimalt tilbod til dei brukarane, det gjeld og til naboor. Unødig auka bruk av tvang kan lett bli resultatet og det er i so fall i strid med lovverket.

Sula kommune har nyleg fått avvik i tilsynssaker frå Fylkesmannen der utilfredsstilande bustadtilhøve er ein del av årsaksforholdet. I slike tilfelle må det ofte kompenserast med å bruke meir personell for å kunne gi forsvarleg tilbod. Prosjektering av nye bustadar til personar med åferdsavvik er i gang og det er løyvd midlar til bygging.

Det er ei stor utfordring for eininga at det blir søkt om dyre tenester midt i budsjettåret og tiltak må fattast. Det fører til drift av dyre tiltak utan at ein kan gjere faste tilsettingar, noko som fører til auka bruk av vikarar og vikarbyrå. Slik drift er krevjande og det blir dyrare enn å tilsette eige personell.

Rekruttering av kvalifisert personell er ei stor utfordring. Ved gjennomføring av tvangsvedtak, er det lovkrav om at høgskuleutdanna personell skal vere til stades. Dette kravet strevar vi med å etterkome og må stadig søkje dispensasjoner. Vi har likevel lukkast noko betre siste tida med å rekruttere vernepleiarar.

Då mange brukarar får tilbod på dagtid av andre, blir arbeidstidsordningane i butenesta ofte ugunstige med mykje kvelds- og helgearbeid. Resultatet blir lett mange små stillingsbrøkar med påfølgande rekrutteringsvanskar og ikkje optimal kvalitet i tenestetilbodet. Det er innført turnusordning med bruk av langvakter. Ein har no gjort seg erfaringar. I grove trekk kan vi seie at vi har lært at langvakter fungerer fint i nokre bogrupper, men i grupper med brukarar med krevjande åtferd må vi kanskje revurdere langturnus.

Molvær senter opplever òg auka etterspurnad og vekst i oppgåver. Hjelpemiddelhandteringen veks i omfang framleis og arbeidet med reingjering, reparasjon og resirkulering av hjelpemiddel er ei krevjande logistikkutfordring. Auka bruk av VFT-hjelpemiddel vil forsterke dette. Behovet for eigen teknisk kompetanse i eininga er stort. Ein løyser dette enn so lenge, gjennom eit godt samarbeid med vaktmeistrane. Hygienekrava til drifta er store. Det er sett av midlar til å lease eit mobilt desinfiserings-apparat kalla Decon-X.

5. Teknisk sektor

Dei tekniske tenestene i Sula kommune omfattar plansaker, byggesakshandsaming, oppmåling, eigedomsforvalting, veg, vatn, avlaup, slam, renovasjon, feiring, brann og redning. Tenestene er organisert i tre driftseiningar og ei avdeling for brann- og redning.

Mål for teknisk sektor er å tilby kvalitativt gode tenester til alle brukarar (innbyggjarar), næringsliv eller andre driftseiningar (til dømes skule, barnehage eller andre kommunale institusjonar) så rasjonelt som mogleg med ressursane som er tilgjengelig.

Utfordringane innan teknisk sektor er først og fremst knytt til kapasitet til å følge opp drift parallelt med gjennomføring av investeringar i bygg og anlegg. Denne utfordringa ser ikkje ut til å bli mindre i åra framover og det vil være nødvendig å fokusere enda sterkare på effektiv og rasjonell drift. Ut frå trenden i økonomiplanen 2021-2022 vil det også være behov for ei drøfting av kvalitet og omfang av tenester.

Lovgrunnlag

Teknisk sektor har ansvar for eit vidt spekter av tenester og saksutgreiing. I tillegg til kommunelova og forvaltingslova er det mange særlover og forskrifter som skal leggjast til grunn. Eit utval av dei mest sentrale lovane er som følgjande:

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om eierseksjoner (eierseksjonsloven)
- Lov om eigedomsregistrering (matrikkellova)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om vegar (veglova)
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (Drikkevannsforskriften)
- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven).
- Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen
- Lov om husleieavtaler (husleieloven)
- Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)

Oversikt over ressursar

Teknisk sektor hadde i 2019 samla ≈32,9 årsverk. Endringar i 2019 var knytt til utviding av kjøp av reinhaldstenester eksternt (reduksjon med 1 årseverk) og utviding av brannsjefstilling (auke med 0,55 årsverk). Brann og redning skiller seg framleis klart ut med mange svært små delstillingar sjølv om leiarstilling er utvida til 100%.

I framlegg til budsjett for 2020 er det foreslått styrking av stillingsressursane ved plan og byggesak med 0,5 årsverk. Det vil også skje ei endring innan brann og redning som følge av at Sula kommune må innføre ny brannordning på grunn av at tidlegare samarbeidsavtaler er sagt opp (Det interkommunale brannvesenet med Ålesund kommune som vertskommune og avtale om feiling med Ålesund brannvesen KF). Ut frå prosessen og den politiske handsaminga hausten 2019 ligg det an til at Sula kommune vil inngå samarbeidsavtale med Ålesund brannvesen KF om kjøp av tenester. Ein slik avtale vil innebære virksomhetsoverdragelse. Stillingsressursane innan brann og redning vil då verte overført.

Stillingsressursar fordelt på driftseinings/avdelingsnivå	2020	2019 inkl. nye tiltak	2018	2017	2016
	inkl. nye tiltak				
Sum	33,426	32,926	33,376	33,376	32,23
Administrasjon/ leiing	5,000	5,000	4,450	4,450	4,200
Ingeniørar (kommunalteknikk, eigedom)	7,000	6,000	6,000	6,000	5,000
Driftspersonell (utesyrke, vaktmeistrar, park/grønt, reinhald)	14,200	15,200	16,200	16,200	15,200
Brann og redning (mannskaper)	0,726	0,726	0,726	0,726	0,830
Byggesak	2,500	2,000	2,000	2,000	3,000
Plan/miljø	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Oppmåling	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000

Stillingsressursar fordelt på driftseinings/avdelingsnivå	2020 inkl. nye tiltak	2019	2018	2017	2016
Administrasjon, sektornivå:					
SUM	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Plan, byggesak og oppmåling					
SUM	7,500	7,000	7,000	7,000	8,000
Administrasjon, leiring av driftseining	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Byggesak	2,500	2,000	2,000	2,000	3,000
Tilsyn	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Plan	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Oppmåling	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Eigedomsforvalting					
SUM	13,200	13,200	14,200	14,200	12,200
Administrasjon, leiring av driftseining	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Administrasjon/ ingeniører	3,000	2,000	2,000	2,000	1,000
Arbeidsleiring/vaktmeistrar	7,000	8,000	8,000	8,000	7,000
Park/kyrkjegardsdrift	2,200	2,200	2,200	2,200	2,200
Reinhalde (Sulahallen)	0,000	0,000	1,000	1,000	1,000
Kommunalteknikk					
SUM	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
Administrasjon, leiring av driftseining	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Administrasjon, ingeniører	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
Arbeidsformann/utearbeidrarar	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Brann og redning					
SUM	1,726	1,726	1,176	1,176	1,030
Administrasjon, leiring	1,000	1,000	0,450	0,450	0,200
Mannskaper	0,726	0,726	0,726	0,726	0,830
Totalt:	33,426	32,926	33,376	33,376	32,230

Dei økonomiske rammene for teknisk sektor er som følgjande :

Driftsbudsjett og økonomiplan (alle beløp i kroner)	Budsjett vedtatt 2019	Budsjett forslag 2020	Økonomiplan forslag 2020	Økonomiplan forslag 2021	Økonomiplan forslag 2022
Alle - teknisk sektor	9 758 801	13411684	13106684	12806684	12806684
Fagutval for teknisk område (TEO)	-45 869	-878	-878	-878	-878
Fellesstyring teknisk sektor	1 223 828	1173823	1173823	1173823	1173823
Kommunalteknikk	4 192 359	4 126 183	4 126 183	4 126 183	4 126 183
Eigedom	10 765 839	11 207 553	11 207 553	11 207 553	11 207 553
Plan, byggesak og oppmåling	4 238 775	4 288 128	3 983 128	3 683 128	3 683 128
Brann og redning	6 694 782	9 285 036	9 285 036	9 285 036	9 285 036
Vatn, avløp, renovasjon, slam og feiing	-17 568 550	-16 985 937	-16 985 937	-16 985 937	-16 985 937
Forureining	0	54 471	54 471	54 471	54 471
Viltnemnd	-600	-30 251	-30 251	-30 251	-30 251
Landbrukskontoret	258 237	293 556	293 556	293 556	293 556

Budjettrammer frå 2019 er lagt til grunn før nye driftstiltak. Forslag til nye driftstiltak er som følgende:

Driftstiltak	2020	2021	2022	2023
Sum nye driftstiltak	3 695 000	3 390 000	3 090 000	3 090 000
Auke brannvern	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Saksbehandler byggesak styrking	245 000	490 000	490 000	490 000
Reguleringsplan for fortau - Remane	200 000			
Reguleringsplan for veg - Vasset		300 000		
Reguleringsplan for gang/sykkelveg til Langevåg skule - Skoggjerdet	250 000			
Reguleringsplan for veg - Vedde/Holsneset	400 000			

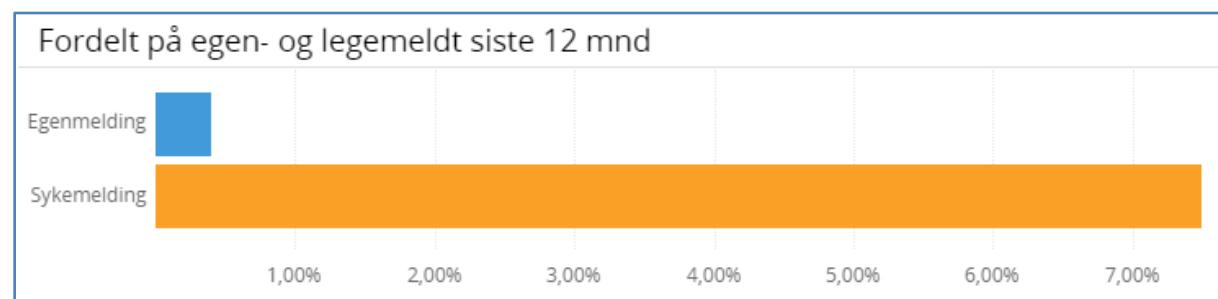
Det er lagt inn forslag om å prioritere 3 planar i 2020 og ein i 2021. Forslaget er sett opp etter ei vurdering av både kapasitet og økonomi. Det er meldt inn ønsker/behov for andre planar, som til dømes i området «Olamyra» på Sunde. Administrasjonen vil vurdere denne nærmare, men ser ikkje å kunne tilrå å prioritere fleire planar i budsjettforslag for 2020.

Helse, miljø og tryggleik

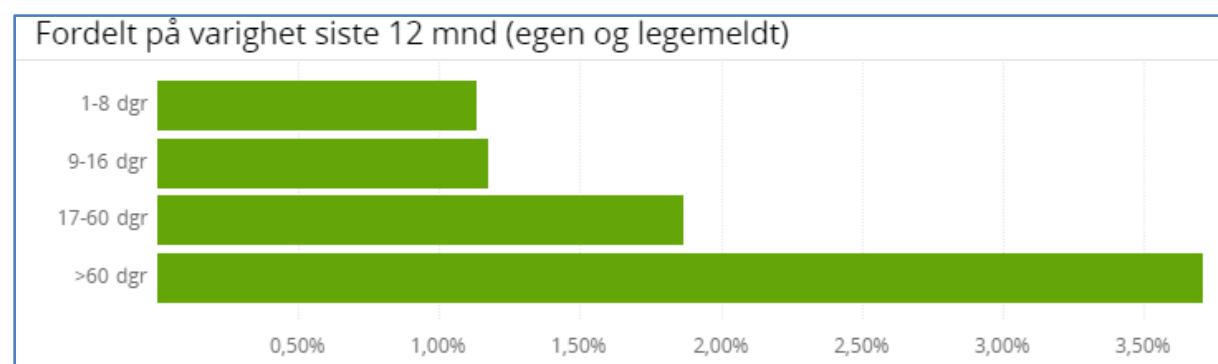
Teknisk sektor har eit variert arbeidsmiljø med store skilnader mellom driftseiningane. Arbeidsmiljø knytt til drift innan kommunaltekniske anlegg, drift av bygg og oppgåver innan brann er klart mest krevjande. Oppgåvene medfører mellom anna eksponering for kjemikaliar, gass, bakteriar/virus, fallskadar og klemskadar. Alt driftsrelatert personell skal følgast opp med helsekontroll og vaksinering for dei som arbeider med sanitær/avlaupsanlegg. Tiltaksplan for HMT i 2020 vert å sette opp i samarbeid med bedriftshelsetenesta Medi3.

Samla sjukefråvær i teknisk sektor har hatt ei negativ utvikling i perioden 2017 – 2019. For 2019 ligg samla sjukefråvær såvidt under målet på 8%. Det er særsviktig å arbeide for å redusere sjukefråværet av økonomiske omsyn, men også av omsyn til arbeidsmiljøet og den enkelte medarbeidaren.

Auknen i sjukefråvær er i stor grad knytt til legemelding. Figuren under illustrerer fordelingen for 2019.

Det legemeldte sjukefråværet er i stor grad lengre sjukmeldingsperiodar.

Einingane vil i 2020 først og framst ha fokus på utfordringane knytt til langtidsfråvær. Det vil verte lagt til rette så langt praktisk og økonomisk mogleg for å kunne komme tilbake i arbeid. Tilrettelegginga vil kunne skje med fysisk tilrettelegging på arbeidsstaden eller ved å endre oppgåver. Det er likevel grunn til å peike på at auka krav til effektivitet, som følge av auke i arbeidsmengd eller som følge av krav om innsparing, gjer tilretteliggjeng meir krevjande.

Sjukefråvær teknisk sektor	2019 (1.1-30.10.19)			2018			2017		
Organisasjonseining	Mulige dagsverk	Sjuke-fråvær (dagar)	Sjuke-fråvær (%)	Mulige dagsverk	Sjuke-fråvær (dagar)	Sjuke-fråvær (%)	Mulige dagsverk	Sjukefråvær-dagar	Sjuke-fråvær (%)
Teknisk sektor	6 726,6	526,2	7,82	8 451,9	488,5	5,78	7 875,4	272,1	3,46
Eigedom - samla	2 672,0	328,7	12,30	3 544,2	304,5	8,59	3 257,2	89,2	2,74
Eigedom - leiing/administrasjon	624,0	15,0	2,40	753,0	0,0	0,00	651,0	14,0	2,15
Eigedom - byggdrift	1 655,0	145,5	8,79	2 239,0	83,5	3,73	1 803,0	13,4	0,74
Eigedom - park/grønt	393,0	168,2	42,80	552,2	221,0	40,02	803,2	61,8	7,69
Kommunalteknikk - samla	2 032,0	85,0	4,18	2 510,0	107,0	4,26	2 570,0	38,5	1,50
Kommunalteknikk - leiing/administrasjon	1 040,0	2,0	0,19	1 255,0	15,0	1,20	1 315,0	9,0	0,68
Kommunalteknikk - VVA drift	992,0	83,0	8,37	1 255,0	92,0	7,33	1 255,0	29,5	2,35
Plan, byggesak og oppmåling	1 456,0	111,0	7,62	1 753,0	76,0	4,34	1 506,0	144,0	9,56
Brann og redning	359,6	1,5	0,41	393,7	1,0	0,26	291,2	0,5	0,16

Analyse av drift og kostnadsnivå

Det er eit kontinuerlig fokus på forbetring av drifta i einingane. Generelt vert drifta innan sektoren vurdert som nøktern og med god kvalitet.

Innsparingskravet på 0,5% i 2019 er fordelt likt på driftseiningane og innarbeid utan reduksjon i stillingsressursar. I praksis vil innsparinga slik verke inn på vedlikehald. Vidareføring av innsparingstiltak med 1% i 2020 og i økonomiplanperioden vil løyse ut behov for effektivisering i kombinasjon med vurdering av kvalitet/omfang på tenestetilbod. Når det gjeld potensiale for auke i inntekter vil det for eksempel være viktig å vidarføre sjølvkostprinsippet for plan og byggesakshandsaming og å følge markedsutviklinga for utleigebustader.

Kostra tal for 2018, som er nyaste statistikk basert på rekneskapstal, viser samme hovudtrekk som tidlegare.

Det er grunn til å omtale utviklinga for utgifter til kommunale bustader særleg. Frå eit overskot (netto inntekt) per innbyggjar i 2015 og 2016 på 281 og 262 kroner er det i 2018 eit underskudd (netto kostnad) på kr. 26.

Forklaringsa ligg i hovudsak i at det er bygd nye omsorgsbustader og bukollektiv som er tatt i bruk i 2017 og 2018 med tilhøyrande rentekostnadar og avdrag. På grunn av innsparingstiltak innført innan helse og omsorg (redusert bemanning for bukollektiv) står to bustader tomme og fører til ein inntektssvikt på kr. 187 000 årleg.

Eigedomsforvaltinga samla og drift av idrettsbygg er kostnadseffektiv også i 2018 samanlikna med landssnitt og kostragruppe 07.

Tilsvarande er det for Sula låge kostnadar knytt til drift og vedlikehald av kommunal veg. Tenestene knytt til vatn, avløp, renovasjon og slam vert nærmare omtalt i eige kapittel for Komunalteknikk, men samla avgiftsnivå vil auke på Sula først og framst som følge av investeringar. Når prognosene for avgifter og prioriteringar vert vurdert er det viktig å ta omsyn til at aukinga dels kjem som følge av krav heimla i lovverk (krav om bedre avløpsrensing) og dels som følge av fornying av avtale om levering av drikkevatn frå Ålesund kommune.

Brann og redningstenesta på Sula har eit kostnadsnivå under landssnittet, men noke høgare enn kostragruppe 7. Kostnadana knytt til brann og redning vil auke vesentlig frå 2020 som følge av at ny brannordning må innførast. Dette er ein direkte konsekvens av at samarbeidsavtalene med Ålesund kommune er sagt opp.

Driftsområde (funksjon)	2015	2016	2017	2018
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering, Sula kommune	235	127	141	123
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering, Kostragruppe 07	-12	22	16	24
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 302 Byggesaksbehandling og eierseksjoneing, EAKUO Landet uten Oslo	12	19	18	30
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 301 Plansaksbehandling, Sula	226	192	264	299
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 301 Plansaksbehandling, Kostragruppe 07	155	169	181	216
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 301 Plansaksbehandling, EAKUO Landet uten Oslo	217	229	244	270
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 303 Kart og oppmåling, Sula	66	84	111	178
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 303 Kart og oppmåling, Kostragruppe 07	75	73	74	78
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 303 Kart og oppmåling, EAKUO Landet uten Oslo	85	93	90	101
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK6a Eiendomsforvaltning, kommune, Sula	2837	2712	2833	3042
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK6a Eiendomsforvaltning, kommune, Kostragruppe 07	4037	4306	4655	4836

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK6a Eiendomsforvaltning, kommune, EAKUO Landet uten Oslo	4579	4859	5082	5396
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK16 Kommunale boliger, kommune, Sula	-281	-262	-122	26
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK16 Kommunale boliger, kommune, Kostragruppe 07	-89	-78	-27	-40
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK16 Kommunale boliger, EAKUO Landet uten Oslo	-36	-34	0	17
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, kommune, Sula	214	222	208	235
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, kommune, Kostragruppe 07	260	288	318	363
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, EAKUO Landet uten Oslo	440	490	513	559
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 332 Kommunale veier, Sula	747	653	722	754
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 332 Kommunale veier, Kostragruppe 07	744	746	885	934
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 332 Kommunale veier, EAKUO Landet uten Oslo	946	988	1072	1156
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK17 Brann- og ulykkesvern, Sula kommune	667	697	683	724
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK17 Brann- og ulykkesvern, Kostragruppe 07	553	563	616	674
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for FGK17 Brann- og ulykkesvern, EAKUO Landet uten Oslo	762	807	822	889
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 338 Forebygging av branner og andre ulykker, Sula kommune	-15	-13	-13	-11
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 338 Forebygging av branner og andre ulykker, Kostragruppe 07	27	29	34	43
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 338 Forebygging av branner og andre ulykker, EAKUO Landet uten Oslo	60	60	57	71
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 339 Beredskap mot branner og andre ulykker - Sula kommune	683	710	697	735
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 339 Beredskap mot branner og andre ulykker - Kostragruppe 07	526	534	582	631
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for 339 Beredskap mot branner og andre ulykker - EAKUO Landet uten Oslo	702	747	765	818

Omtale av einingane

Plan, byggesak og oppmåling

Omtale av avdeling

Eininga skal sørge for saksbehandling av bygge- og delingssaker samt utarbeiding og saksførebuing av overordna planar. Eininga skal yte service til brukarane/innbyggjarane innanfor sitt fagfelt, og utføre tenester i samband med eigedomsdeling. Eininga har også ansvar for vedlikehald og fornying av det kommunale kartverket og Sula kommune sitt geografiske informasjonssystem.

Behov

Det er vurdert å være samsvar mellom ressursar og dei daglege oppgåvene ved avdelinga med unntak av tilsynsfunksjon. I tillegg vert det vurdert som ønskelig med tilgang til juridisk kompetanse i administrasjonen. Ein slik ressurs vil være nyttig i saksførebuinga til avdelinga. Men den kan også nyttast i andre samanhengar som til dømes anskaffingar (større kjøp/konkurransar).

Utfordringar

Utfordringar er hovudsakelig knytt til kapasitet til å følgje opp tilsynsfunksjon, realisere planar og å innføre nye verktøy for byggesakshandsaming (digitale verktøy). Førebuing til å ta i bruk digitalt verktøy (eByggesak) er starta hausten 2018.

Driftsbudsjett

Det er vedtatt å sette i gang mange regulerinsplanprosessar i Sula kommune. Planarbeida er ikkje finansiert gjennom dei enkelte vedtaka. Ramme i framlegg til driftsbudsjett for 2020 er sett opp med sikte på å få regulert inn fortau langs «Remane» opp til Vasset friluftspark, samt diverse gang-sykkelvegar i retning Langevåg Skule. Formålet med planen er å gje grunnlag for innløysing av grunn i forkant av realisering av vegane. Vidare er det lagt inn kostnader til ein større reguleringsplan i området Holen/Vedde som ein konsekvens av Borgundfjord/Veddemark-sambandet.

Det er sett opp sjølvkostkalkyle for plan og byggesakshandsaming for 2020. Gebyr vert sett på grunnlag av sjølvkostkalkyla. Og det er for 2020 lagt opp til nokre mindre justeringar (auke) i forhold til 2019.

Investeringsbudsjett

Det er ingen særskilde nye investeringsbehov knytt til materiell ved avdelinga for 2020. På sikt vil det være behov for utskifting av landmålingsutstyr (GPS) og etter kvart også ein bil.

(I økonomiplanperioden ligg det fortsatt inne investeringar knytt til sentrumsplan i 2020 – 2022. Samla er det foreslått investeringar i åra 2021 -2023 på kr. 19 500 000,-. Dei aktuelle investeringane er knytt til endring/utvikling av infrastruktur og areal som vil være eit kommunalt ansvar).

Eigedomsforvalting

Omtale av avdelinga

Eigedomsforvalting har ansvar for kommunale bygg og husvære. Eininga har også ansvar for parkvesen/kyrkjegardsdrift, kjøp og sal av eigedom, reinhald og leigeavtaler.

Uffordringar

Dei største utfordringane for driftseininga har vore knytt til kapasitet. Det har over fleire år vore vekst i sektorane for oppvekst og helse og omsorg. Som følge av denne veksten er bygningsmasse knytt til barnehage, skule og omsorg aukande.

Eininga har ferdigstilt fleire prosjekter i 2019 :

- Oppgradering av kommunale utleiebustader
- Ombygging av gymbygget Sula U 1 etg
- Nytt skur for sykkelparkering Lerheimskaia
- Nytt vognskur Molvær barnehage
- Sulatun 3 nye ventilasjonsanlegg
- Uteområde Solevåg skule , Langevåg skule pågår.
- Djupdalen 60-66 nytt taktekke
- Renoverte leiligheter (5 stk).
- Etablering av nytt forvaltingssystem FAMACWEB

Sjølv om det ligg føre større oppgåver som til dømes nye Rørstad barneskule vert det ikkje vurdert som tenelig å auke kapasiteten administrativt ved avdelinga i 2020. Prioritering og god planlegging bør leggast til grunn, men vil forde at enkelte oppgåver må løysast over tid. Erfaringa siste år er at kompetanse og kapasitet til å planlegge/prosjektere i eigen regi kombinert med kjøp av konsulenttenester fungerer godt.

Auken i bygningsmasse stiller høgare krav til rasjonell drift. Dette gjeld dagleg tilsyn, men også oppfølging i form av internkontrollar (rømningsvegar, naudlys, brannslokkingsutstyr, elektriske anlegg).

Figur 1 Uteområde ved Langevåg skule

Figur 2 Uteområde ved Solevåg skule

Rammer for drift

Ramme for driftsbudsjett gjer det vanskelig å gjennomføre større vedlikehaldsoppgåver knytt til tak, fasade, ventilasjon og varmeanlegg.

Nytt forvaltingssystem FAMACWEB er teken i bruk i 2019, med gode erfaringer. Alle oppgåver knytt til utleige og drift/vedlikehald av kommunale bygg skal heretter utførast via FAMACWEB, det vil seie oppgåver som :

- Internkontroller og oppfølging av lovpålagte oppgåver
- Husleige/indeksregulering omsorgsbustader/utleiebustader/skuler-haller
- Fakturering
- Vedlikehald av oversikt over leidgetakrar, inn-utflytting (ledige bustader/leiligheter)
- Bestilling av vaktmeistertenester via eigen app/pc

Det er inngått en 3 årig avtale frå 2019 med Sula bedriftsteneste for stell av park og kyrkjegard (etter anbudsrunde). Driftsbudsjettet vart styrka med 500.000,- per år men det viser seg at dette er for lågt, det mangler omrent 300.000,- og desse midlane vart tekne over drifta i 2019. Ut frå erfaringane etter 2019 bør driftsbudsjett styrkast med minimum kr. 300 000,- for å halde en god nok standard for vedlikehaldet av park og grøntområdene. Det er gjort gode erfaringer med robotklippere ved indre Sula kyrkje og Langevåg kyrkje, og det vurderast å gå til innkjøp av fleire robotklippere.

Etablering av ny vaktordning for bygg er drøfta, men vil ikkje kunne finansierast eller prioriterast innan gjeldande driftsramme. Behovet for ei vakt/beredskapsordning er først og framst aktuelt for institusjonsbygg, kommunale omsorgsbustadar og hallar. Hendingar vert i dag følgd opp ved at vaktmeister eller leiar rykker ut. Det er imidlertid ingen garanti for at personell er tilgjengelig. Teknisk vakt kan løyse enkelte hendingar, men har ikkje god nok kjennskap til bygga til å følge opp ventilasjonsanlegg, varmeanlegg eller el-anlegg.

Utviding av indre Sula kyrkjegard er planlagt og arbeidet vil leggast ut på anbod i 2020. Ny veg og parkeringsplass vert opparbeidd, men i regi av driftseining for Kommunalteknikk. Utvidinga er eit døme på investering som påverkar drifta ved at samla vedlikehaldsoppgåver aukar.

Oversikt over nye tiltak investering og drift

Det er meldt inn relativt mange investeringsbehov for 2020 og i økonomiplanperioden. Dei største enkeltinvesteringane er knytt til ny skule på Rørstadmarka, nytt kyrkjelydsenter ved Langevåg kyrkje samt nye bustader i Jetmundgarden.

Planlegginga av ny skule på Rørstadmarka har i 2019 vært konsentrert om ferdigstilling av teikninger og anbodspapir, detaljregulering av skuleområde/tilkomst frå fylkesveg og planlegging av gangvegar.

Planlegginga av gangvegar frå Mauseidvåg til Rørstadmarka og frå Vedde/Skjervane til Rørstadmarka har vært ein tidkrevjande prosess, men forslag til løysing er no klart og varsel om oppstart av detaljregulering er kunngjort.

Kommentar til behov knytt til utbetring av uteområde ved barnehage og skule:

Uteområde ved Langevåg skule er utbedra med tanke på drenering og sikring. Uteområde ved Solevåg skule er i hovudsak ferdig, det som gjenstår er Langevåg barneskule (pågår, ferdig 2020).

Kommentar til rammeløyving for mindre investeringar i bygg:

Det er meldt inn mange behov for mindre tiltak i kommunale bygg. Eigedom vil sette opp forslag til disponering av midlar for 2020 etter at budsjett er vedteken.

Kommunalteknikk

Omtale av avdelinga

Driftseining for communalteknikk driftar infrastrukturen knytt til veg, vatn og avlaup. I tillegg har eininga ansvar for tenestene knytt til renovasjon, slam og feiing. Kommunalteknikk har også ansvar for trafikktryggingstiltak og saker om lokal forureining.

Tenester knytt til vatn, avlaup, renovasjon, slam og feiing er organisert etter sjølvkostprinsippet. For renovasjon og slam er kravet absolutt og inneber at kommunen skal ha full kostnadsdekning for tenestene. For vatn, avlaup og feiing er kravet at brukere bør bære kostnadane ved tenestene.

Sula kommune er tilknytt det regionale samarbeidet om innsamling av hushaldsavfall og slam i form av ÅRIM. Målet med samarbeidet er å organisere tenestene på ein rasjonell og kvalitativt god måte.

Tilsvarande kjøper Sula kommune feietenester av Ålesund kommune. Ut frå dagens organisering vert dette vurdert som rasjonelt samanlikna med å utføre i eigen regi.

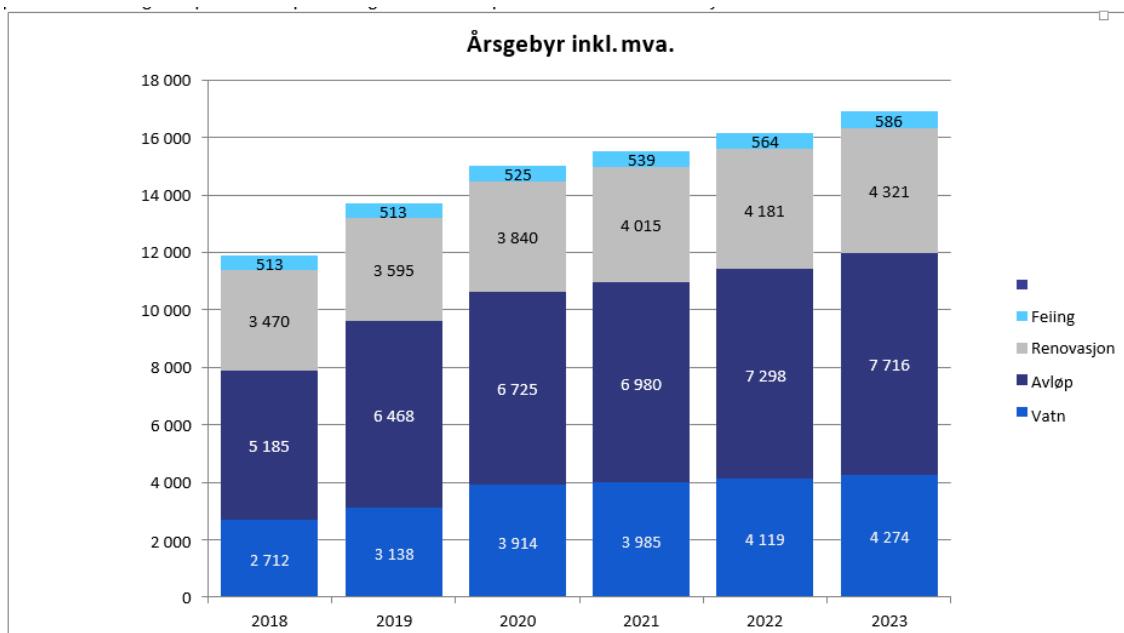
Sula kommune tek sjølv ansvar for drift og vedlikehald av dei kommunaltekniske anlegga for veg, vatn og avlaup. Sula har ikkje eige vassforsyning, men kjøper vatn frå Ålesund kommune.

Driftseining for kommunalteknikk har kapasitet til å planlegge dei fleste små og mellomstore investeringane i tekniske anlegg sjølv.

Prognose for kommunale avgifter for 2020 og økonomiplanperioden er som følgjande:

Endring i årsgebyr fra året før	2020	2021	2022	2023
Vatn	24,7 %	1,8 %	3,4 %	3,8 %
Avløp	4,0 %	3,8 %	4,6 %	5,7 %
Renovasjon	6,8 %	4,6 %	4,1 %	3,3 %
Feiing	2,4 %	2,6 %	4,6 %	4,0 %
Samlet endring	9,4 %	3,4 %	4,1 %	4,5 %

Det går fram av kalkylene at vass- og avlaupsgebyret vil auke i økonomiplanperioden. Auken i avlaupsgebyret er knytt til oppfølging av kommunedelplan for avløp og at Sula kommune må innfri krav om rensing snarast mogleg. For vassgebyret er det varsle auke i pris frå Ålesund grunna bygging av nytt vassbehandlingsanlegg som ikkje er lagt inn i prognosene over. I tillegg ligg det inne utgifter til reduksjon av lekkasjeprosent.

Utfordringar

Sula kommune har gjennomført mange tiltak i samsvar med kommunedelplan for avløp vedteken i 2012. Fjerning av direkteutslepp av kloakk og separering av overvatn og avlaup har vært i fokus. Arbeidet med etablering av nytt renseanlegg for avlaup har teke tid. Samarbeid om felles renseanlegg vart etablert med Ålesund kommune i 2016 og det vart i 2018 vedtatt å starte opp regulering av området. Sula kommune har ikkje fått innvilga utsleppsløyve og ein forpliktande framdriftsplan må leggjast fram for fylkesmannen. Arbeidet med oppfølging av kommunedelplan for avlaup er tid og ressurskrevjande.

Det er framleis høg aktivitet med utbygging av nye felt og enkeltbustadar. Det er knytt utfordringar til veksten og kommunal infrastruktur innan veg, vatn og avlaup. Av disse områda er utfordringane størst i høve veg ut frå tilgjengelige investerings og driftsrammer.

Driftsbudsjet

Det er meldt inn behov for auka ressurser til vedlikehald av vassforsyningsanlegg. Behovet vert grunngjeve med at det er relativt store lekkasjar på leidningsnettet og at dette er svært uheldig økonomisk, av omsyn til forsyningssikkerheit og ut frå fare for følgjeskadar. Det er ikkje tilstrekkelig kapasitet i eininga til å følgje denne oppgåva i tillegg til alle andre oppgåver tilfredsstillande. Behovet må sjåast i samanheng med store oppgåver som til dømes realisering av nytt avlaupsrenseanlegg som vil krevje relativt mykje tid administrativt i fleire år framover.

Det er og meldt inn behov for styrking av budsjett for veg i 2020. Dette er på grunn av at etterslepet på vedlikehald på veg er stort. Asfalten er på enkelte vegar no så utslikt at vegane er i ferd med å bryte saman. Vi har og fått utført inspeksjon av bruer på kommunale vegar. Summen av avvik som må fiksast på bruene utgjer estimert 920 000,- eks mva.

Investeringsbudsjett

I budsjett for 2020 vert det lagt opp til rammeløyvingar på 7 millionar for vatn og 15 millionar for avlaup. Dette er på grunn av ståande ubrukt ramme frå tidlegare år. Det er lagt opp til veginvesteringar med ei rammeløyving på kr. 2,6 millionar.

Brann og redning

Avdelinga har ansvar for lokal beredskap i høve brann og redning. Sula kommune har eit deltidsmannskap, men krav til kompetanse er likt med profesjonelle.

Utfordringar

Sula kommune har ei brannordning vedteken i 1999 og dispensasjon frå krav om vaktordning. Ålesund kommune har sagt opp alle samarbeidsavtaler i tilknyting til etablering av ny kommune. Som følge av dette må Sula kommune utarbeide og vedta ny brannordning. Rådmannen har lagt fram tilråding om å kjøpe tenester innan brann og redning av Ålesund brannvesen KF. Forslag til avtale vil verte lagt fram med sikte på å kunne gjennomføre kjøp av tenester i 2020. Alternativet til kjøp av tenester er å utvikle brann og redningstenesta i eigen regi. Begge alternative vil forutsette større ressursbruk og ei høgare driftsramme økonomisk.

Driftsbudsjet

Driftsbudsjet for 2020 er sett opp ut frå tilråding om kjøp av tenester innan brann og redning frå Ålesund brannvesen KF. Kostnadskalkyle frå Ålesund brannvesen KF med ei styrking av driftsbudsjettet med 2,6 millionar kroner er lagt til grunn. Ein eventuell framtidig avtale med Ålesund brannvesen KF vil være tufta på sjølvkostprinsippet og ei årleg avregning ut frå eit avdelingsrekneskap for drift av brannstasjon for Sula kommune.

Investering

Sjølv om Sula brannstasjon er relativt ny (2011) er det likevel knytt vesentlige manglar til bygget. Behov for utbetring er meldt tidlegare utan at det har vore prioritert. Av dei meldte behova er eksosavsug i vognhall og etablering av rein og skitten sone helse, miljø og sikkerheitstiltak som bør prioriterast. Utbedring av golv i vognhall må utførast om stasjonen skal nyttast vidare på sikt. Etablering av rømningsveg frå lokale i 2. etasje vil opne for bruk til kurs og liknande av andre enn Sula brannvesen internt.

6. Økonomiplan 2020 – 2023, drift

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Frie inntekter (skatt og rammetilskot)				
Frie inntekter ekls. Skjønnsmidler	-560 257 000	-559 942 000	-559 836 000	-559 726 000
Skjønnsmidler	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
0,5% årleg auke i frieinntekter pga. befolkningsvekst	0	0	0	0
Andre statstilskot				
Tilskot flyktninger	-9 141 000	-9 141 000	-9 141 000	-9 141 000
Bruk/Avsetning fond ubrukt tilskot flyktninger	-419 803	-419 803	-419 803	-419 803
EMF tilskot	-1 725 400	-769 500	0	0
Skulepakken - rentekompensasjon	-557 658	-574 231	-521 787	-469 344
Omsorgsbustader - rente og avdragskompensasjon	-2 234 834	-2 247 873	-2 207 026	-2 166 179
Rente kompensasjon kykje	-75 985	-74 039	-62 689	-51 339
Refusjon ressurskrevjande brukarar	-26 861 000	-26 861 000	-26 861 000	-26 861 000
Pensjon				
Premieavvik inkl arbeidsiveravgift (prognose KLP/SPK)	-29 479 515	-31 342 409	-30 826 250	-30 399 514
Amortisering premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift (prognose KLP/SPK)	7 630 555	11 811 737	13 752 329	16 505 649
Renter og utbytte, avdrag				
Låneadministrasjon	440 000	440 000	440 000	440 000
Renter og avdrag på lån	55 122 522	56 244 217	53 419 547	50 356 753
Renter og utbytte	-3 780 000	-3 878 000	-3 601 000	-3 324 000
Til fordeling på sektorane	-571 839 118	-567 253 901	-566 364 679	-565 755 777

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
SENTRALADM, avsette lønsmidlar	11 201 511	11 201 511	11 201 511	11 201 511
SENTRALADM, RAMME FØR NYE TILTAK	48 419 354	48 419 354	48 419 354	48 419 354
Skatteinnfordring	-805 920	-1 381 577	-1 381 577	-1 381 577
Årleg driftstilskot til The North West AS. (Vedtatt i sak K-014/19)	130 000	130 000	130 000	130 000
Auka kostander ikt, dagens kostander	100 000	100 000	100 000	100 000
IT tiltak. Drift	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Tilskot til etablering og tilpassing av eigen bustad	546 000	546 000	546 000	546 000
SENTRALADM, RAMME ETTER NYE TILTAK	49 589 434	49 013 777	49 013 777	49 013 777
 OPPVEKST , RAMME FØR NYE TILTAK	 253 906 401	 253 906 401	 253 906 401	 253 906 401
Lærertettleik	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Lærerverk fagfornyelse høst 2020. Bøker/lisenser	1 450 000	1 950 000		
Øyremerka til fagfornyelse, usikker inntekt har brukt grunnskule nøkkelen	-350 000			
spesialpedagog barnehage	420 000	560 000	560 000	560 000
Endring inntekter SFO - legge inn det som er i rammet.	163 000	391 200	391 200	391 200
Ny berekning private barnehager	-186 969	-186 969	-186 969	-186 969
Innsparing Rørstadmarka skule			-1 750 000	-3 500 000
Årleg auke	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
MOT	100 000			
OPPVEKST , RAMME ETTER NYE TILTAK	258 102 432	259 220 632	255 520 632	253 770 632

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
HELSE OG SOSIAL , RAMME FØR NYE TILTAK	238 914 182	238 914 182	238 914 182	238 914 182
Helseplattform, inkludert innføringskostander i 2021. Stor usikkerhet		500 000	2 781 300	2 281 300
BPA ikke finansierte tiltak	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
BPA varsle nytt tiltak	500 000	500 000	500 000	500 000
Bu og aktivitet, tiltak som er i gang	2 050 000	2 050 000	2 050 000	2 050 000
decon x. Leasing av desinfeksjonsapparat	70 040	70 040	70 040	70 040
Årleg auke heimetenestene	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Auke sosialstønad	40 500	40 500	40 500	40 500
HELSE OG SOSIAL , RAMME ETTER NYE TILTAK	244 574 722	245 074 722	247 356 022	246 856 022
KULTUR OG FOLKEHELSE, RAMME FØR NYE TILTAK	9 797 746	9 797 746	9 797 746	9 797 746
Filial Biblioteket Mauseidvåg	-80 000	-160 000	-160 000	-160 000
Vedlikehald av lopenett	250 000			
Leige av fotballbane Langevåg	110 000	110 000	110 000	110 000
KULTUR OG FOLKEHELSE, RAMME ETTER NYE TILTAK	10 077 746	9 747 746	9 747 746	9 747 746
VAR (sjølkostområde)	-16 931 466	-16 931 466	-16 931 466	-16 931 466
Kommunal teknikk, eideom og PBO, ramme før nye tiltak	26 648 150	26 648 150	26 648 150	26 648 150
Auke brannvern	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Saksbehandler byggesak styrking	245 000	490 000	490 000	490 000
Reguleringsplan for fortau - Remane	200 000			
Reguleringsplan for veg - Vasset		300 000		
Reguleringsplan for gang/sykkelveg til Langevåg skule - Skoggjerdet	250 000			
Reguleringsplan for veg - Vedde/Holsneset	400 000			
Auke byggesaksgebyr (302)	-275 000	-550 000	-550 000	-550 000
Kommunal teknikk, eideom og PBO, ramme etter nye tiltak	30 068 150	29 488 150	29 188 150	29 188 150

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
SUM SEKTORRAMMER, ETTER NYE DRIFTSTILTAK	586 682 529	586 815 072	585 096 372	582 846 372
RENTER OG AVDRAG NYE TILTAK				
Nye tiltak utanom Rørstadmarka skule	165 297	1 431 862	2 576 987	3 698 391
Rørstadmarka skule	0	2 214 879	10 732 265	10 592 661
Resultat før eigedomsskatt	15 008 708	23 207 912	32 040 945	31 381 647
Eigedomsskatt	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000
Taksering eigedomsskatt	100 000	100 000	100 000	100 000
Bruk av fond i økonomiplanperioden	7 958 708	16 157 912	24 990 945	24 331 647
Overskotsfond pr. 31.12.2019	71 881 713			
Overskot 2018	15 565 692			
Budsjettert brukt i 2019	-15 914 447			
Anslått mindreforbruk i 2019	15 000 000			
Fond pr. 31.12.2019	86 532 958			
Bruk av fond i økonomiplanperioden	73 439 212			
	13 093 746			

7. Økonomiplan 2020 – 2023, investeringar

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Felles IKT investeringar	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000				
Kompensasjon merverdiavgift	- 200 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000				
Lån	- 800 000	- 800 000	- 800 000	- 800 000				
Renter og avdrag					8 080	187 240	361 768	532 664
Kyrkjelydssenter	-	-	-	3 500 000				
Kompensasjon merverdiavgift	-	-	-	- 700 000				
Lån	-	-	-	- 2 800 000				
Renter og avdrag					-	-	-	31 780
Utviding av kyrkjegard - Rebudsjettering	10 000 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 2 000 000	-	-	-				
Lån	- 8 000 000	-	-	-				
Kyrkje. Rammeløying investeringar	500 000	500 000	500 000	500 000				
Kompensasjon merverdiavgift	- 100 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000				
Lån	- 400 000	- 400 000	- 400 000	- 400 000				
Renter og avdrag					4 040	26 953	49 064	70 872
Gravplassutstyr	300 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 60 000	-	-	-				
Lån	- 240 000	-	-	-				
Renter og avdrag					2 424	29 448	28 903	28 358
Møbler Sula ungdomsskule	100 000	100 000	100 000	100 000				
Kompensasjon merverdiavgift	- 20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000				
Lån	- 80 000	- 80 000	- 80 000	- 80 000				
Renter og avdrag					808	10 724	20 358	29 811
Bilar Heimetenesta	840 000	840 000	840 000	840 000				
Lån	- 840 000	- 840 000	- 840 000	- 840 000				
Renter og avdrag					8 484	112 602	213 763	313 018

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Nye møblarsulatun	200 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 40 000	-	-	-				
Lån	- 160 000	-	-	-				
Renter og avdrag					1 616	19 632	19 269	18 906
Bu-og aktivitetstenesta. Møblar	150 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 30 000	-	-	-				
Lån	- 120 000	-	-	-				
Renter og avdrag					1 212	14 724	14 452	14 179
Sulatun kjøkken. Utskifting utstyr	170 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 34 000	-	-	-				
Lån	- 136 000	-	-	-				
Renter og avdrag					1 374	16 687	16 378	16 070
Rammeløye mindre investering bygg	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000				
Kompensasjon merverdiavgift	- 600 000	- 600 000	- 600 000	- 600 000				
Lån	- 2 400 000	- 2 400 000	- 2 400 000	- 2 400 000				
Renter og avdrag					24 240	201 720	373 476	542 508
Boliger for funksjonshemma. Tomt	-	3 200 000	-	-				
Lån	-	- 3 200 000	-	-				
Renter og avdrag						36 320	136 640	135 187
Boliger for funksjonshemma. Byggekostnad	-	12 300 000	12 300 000	-				
Statstilskot	-	- 6 000 000	- 6 000 000	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 2 460 000	- 2 460 000	-				
Lån	-	- 3 840 000	- 3 840 000	-				
Renter og avdrag						- 43 584	226 752	364 157
Biler eigedom	400 000	400 000	400 000	400 000				
Lån	- 400 000	- 400 000	- 400 000	- 400 000				
Renter og avdrag					4 040	53 620	101 792	149 056
Sentrumsutvikling Langevåg	4 500 000	4 200 000	10 000 000	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 900 000	- 840 000	- 2 000 000	-				
Lån	- 3 600 000	- 3 360 000	- 8 000 000	-				
Renter og avdrag					36 360	209 856	420 749	707 599

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Rørstadmarka skule - inkludert byggelånsrente	58 066 260	89 035 280	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 11 436 079	- 17 154 119	-	-				
Lån	- 46 630 181	- 71 881 161	-	-				
Renter og avdrag					-	1 165 755	5 626 529	5 559 274
Rørstadmarka skule - uteområde	-	9 116 000	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 1 823 200	-	-				
Lån	-	- 7 292 800	-	-				
Renter og avdrag					-	651 734	640 697	
Rørstadmarka skule - inventar	-	7 420 000	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 1 484 000	-	-				
Lån	-	- 5 936 000	-	-				
Renter og avdrag					-	728 347	714 872	
Rørstadmarka skule - sanserom	-	1 272 000	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 254 400	-	-				
Lån	-	- 1 017 600	-	-				
Renter og avdrag					-	124 860	122 550	
Rørstadmarka skule - fleirbrukshall	23 403 358	35 105 038	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 4 680 672	- 7 021 008	-	-				
Lån	- 18 722 686	- 28 084 030	-	-				
Renter og avdrag					-	468 067	2 222 055	2 195 493
Rørstadmarka skule - IT-utstyr	-	1 590 000	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 318 000	-	-				
Lån	-	- 1 272 000	-	-				
Renter og avdrag					-	283 274	277 500	
Rørstad sti og gangveg	29 052 856	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 5 810 571	-	-	-				
Lån	- 23 242 285	-	-	-				
Renter og avdrag					-	581 057	1 095 467	1 082 277

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Prosjekt omsorgsbustadar/riving gamle Langevåg skule	3 500 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 700 000	-	-	-				
Lån	- 2 800 000	-	-	-				
Renter og avdrag					28 280	133 560	131 971	130 382
Prosjektering omsorgsinstitusjon	-	800 000	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	- 160 000	-	-				
Lån	-	- 640 000	-	-				
Renter og avdrag					-	7 264	30 528	30 165
Ladestasjon til elbilar. Heimetenesta	150 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 30 000	-	-	-				
Lån	- 120 000	-	-	-				
Renter og avdrag					1 212	14 724	14 452	14 179
Parkeringsplassar ladestasjon. Heimetenasta	350 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 70 000	-	-	-				
Lån	- 280 000	-	-	-				
Renter og avdrag					2 828	20 356	20 038	19 720
Rådhuset. Nytt møterom	500 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 100 000	-	-	-				
Lån	- 400 000	-	-	-				
Renter og avdrag					4 040	35 747	35 142	34 536
Rådhuset. Prosjektering fasade-renovering	-	-	-	500 000				
Kompensasjon merverdiavgift	-	-	-	- 100 000				
Lån	-	-	-	- 400 000				
Renter og avdrag					-	-	-	4 540
Solevåg skule. Kjøkken	600 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 120 000	-	-	-				
Lån	- 480 000	-	-	-				
Renter og avdrag					4 848	58 896	57 806	56 717

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Sulahallen. Nye lys i hallen	450 000	-	-	-				
Statstilskot	- 150 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 90 000	-	-	-				
Lån	- 210 000	-	-	-				
Renter og avdrag					2 121	25 767	25 290	24 814
Sulahallen. Nytt dekke i hallen	900 000	-	-	-				
Statstilskot	- 300 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 180 000	-	-	-				
Lån	- 420 000	-	-	-				
Renter og avdrag					4 242	30 534	30 057	29 581
Renovasjonsstasjonar	500 000	-	500 000	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 100 000	-	100 000	-				
Lån	- 400 000	-	400 000	-				
Renter og avdrag					4 040	19 080	23 393	37 706
Vegarsamleløving	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000				
Kompensasjon merverdiavgift	- 520 000	- 520 000	- 520 000	- 520 000				
Lån	- 2 080 000	- 2 080 000	- 2 080 000	- 2 080 000				
Renter og avdrag					21 008	122 824	220 860	317 715
Rammeløving vatn	7 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000				
Lån	- 7 000 000	- 10 000 000	- 10 000 000	- 10 000 000				
Rammeløving avløp	15 000 000	50 000 000	50 000 000	25 000 000				
Lån	- 15 000 000	- 50 000 000	- 50 000 000	- 25 000 000				
Biler vatn	225 000	225 000	225 000	225 000				
Lån	- 225 000	- 225 000	- 225 000	- 225 000				
Biler avløp	225 000	225 000	250 000	250 000				
Lån	- 225 000	- 225 000	- 250 000	- 250 000				
Overvassette kummer - rebudsjettering	3 995 554	-	-	-				
Lån	- 3 995 554	-	-	-				

	Investeringer				Drift			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Molværsvatnet sikring - rebudsjettering	3 857 377	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 771 475	-	-	-				
Lån	- 3 085 902	-	-	-				
Harhaugen - rebudsjettering	4 000 000	-	-	-				
Lån	- 4 000 000	-	-	-				
Vassmålar sonemåling - rebudsjettering	1 500 000	-	-	-				
Lån	- 1 500 000	-	-	-				
Bjørkavågen aust - veg 1 - rebudsjettering	10 000 000	-	-	-				
Kompensasjon merverdiavgift	- 2 000 000	-	-	-				
Lån	- 8 000 000	-	-	-				
GPS utstyr	-	-	450 000	-				
Kompensasjon merverdiavgift	-	-	90 000	-				
Lån	-	-	360 000	-				
Renter og avdrag					-	-	4 086	44 172
Renter og avdrag Rørstadmarka skule					-	2 214 879	10 732 266	10 592 663
Renter og avdrag andre investeringer					165 297	1 431 862	2 576 987	3 698 392
Sum renter og avdrag					165 297	3 646 741	13 309 253	14 291 055

Investeringstiltak som ikke er med i den vedtatte «økonomiplanen 2019-2022», (men foreslått i 2020-2023)

	2 020	2 021	2 022	2 023
Kyrkjelydssenter	-	-	-	3 500 000
Kyrkje. Rammeløyving investeringar	500 000	500 000	500 000	500 000
Gravplassutstyr	300 000	-	-	-
Møbler Sula ungdomsskule		100 000	100 000	100 000
Bu-og aktivitetstenesta. Møblar	150 000			
Sulatun kjøkken. Utskifting utstyr	170 000			
Rammeløyve mindre investering bygg, auke	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Prosjekt omsorgsbustadar/riving gamle Langevåg skule	3 500 000			
Ladestasjon til elbilar. Heimetenesta	150 000			
Parkeringsplassar ladestasjon. Heimetenasta	350 000			
Rådhuset. Nytt møterom	500 000			
Rådhuset. Prosjektering fasade-renovering	-	-	-	500 000
Solevåg skule. Kjøkken	600 000			
Sulahallen. Nye lys i hallen	450 000			
Sulahallen. Nytt dekke i hallen	900 000			
Renovasjonsstasjonar	500 000	-	500 000	-
Felles IKT investeringar, reduksjon	- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000

8. Obligatoriske tabeller

	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2019
Bevilgningsoversikt drift etter §5-4 første ledd			
Rammetilskudd	316 957 000	302 864 000	302 213 226
Inntekts- og formueskatt	243 800 000	229 736 000	242 023 686
Eiendomsskatt	7 150 000	-	
Andre generelle driftsinntekter	13 734 877	17 788 172	18 788 668
Sum generelle driftsinntekter	581 641 877	550 388 172	563 025 580
Sum bevilgninger drift, netto	538 512 569	518 086 419	519 717 642
Avskrivninger	-	-	43 991 580
Sum netto driftsutgifter	538 512 569	518 086 419	563 709 222
Brutto driftsresultat	43 129 308	32 301 753	- 683 642
Renteinntekter	2 016 000	1 970 000	4 149 581
Utbrytter	-	-	91 190
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	1 764 000	1 750 000	6 513 941
Renteutgifter	20 102 264	19 133 748	18 706 775
Avdrag på lån	35 185 555	32 048 804	30 662 145
Netto finansutgifter	- 51 507 819	- 47 462 552	- 38 614 208
Motpost avskrivninger	-	-	43 991 580
Netto driftsresultat	- 8 378 511	- 15 160 799	4 693 730
Disp. eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	-	-	
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-	762 352	1 126 498
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	8 378 511	- 1 167 246	- 1 167 246
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	
Disp. av regnskapsmessig mindreforbruk		15 565 693	15 565 693
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	8 378 511	15 160 799	15 524 945
Fremført til inndekn. i senere år (merforbruk)	-	-	
Mindreforbruk 2019, går ut med ny kommunelov			20 218 675
SENTRALADMINISTRASJONEN	60 790 945	47 584 750	43 982 560
OPPVEKST	258 102 432	252 644 508	251 690 109
HELSE OG SOSIAL	244 574 722	235 799 314	237 543 085
KULTUR	10 077 746	9 798 360	9 538 760
PBD	30 068 150	27 298 351	29196675
VAR	- 16 931 466	- 16 777 198	- 12 965 263
KOMMUNESTYRET SITT OMRÅDE			
Konsulenttenster	440 000	387 866	613 302
Nto. Pensjon (premieavvik, overskot mm)	- 21 848 960	- 13 364 532	- 14 345 586
Ressurskrevjande brukarar	- 26 861 000	- 25 285 000	- 28 036 000
Utgift taksering eigedomsskatt	100 000		
Andre generelle statstilskot ført under sektorane			2 500 000
SUM	538 512 569	518 086 419	519 717 642

Bevilgningsoversikt investering §5-5 første ledd	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2019
Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)			
Investeringer i varige driftsmidler	187 035 405	99 691 999	77 129 854
Tilskudd til andres investeringer	-	-	
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 550 000	1 805 000	1 735 089
Utlån av egne midler		255 000	255 000
Avdrag på lån			

Kompensasjon for merverdiavgift	30 592 797	11 459 208	9 450 427
Tilskudd fra andre	450 000	10 259 783	12 393 581
Salg av varige driftsmidler	-	-	1 283 822
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	
Utdeling fra selskaper	-	-	
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	1 155 417
Bruk av lån	155 992 608	77 973 008	54 509 277
Sum investeringsinntekter	187 035 405	99 691 999	78 792 524

Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)			
Investeringer i varige driftsmidler	187 035 405	99 691 999	77 129 854
Tilskudd til andres investeringer	-	-	
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 550 000	1 805 000	1 735 089
Utlån av egne midler		255 000	255 000
Avdrag på lån			
Sum investeringsutgifter	188 585 405	101 751 999	79 119 943

Videreutlån	5 000 000	3 000 000	5 026 622
Bruk av lån til videreutlån	5 000 000	3 000 000	5 026 622
Avdrag på lån til videreutlån	700 000	550 000	718 704
Mottatte avdrag på videreutlån	700 000	550 000	1 771 107
Netto utgifter videreutlån	-	-	1 052 403

Overføring fra drift	-	-	
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond			1 052 403
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	- 1 550 000	- 2 060 000	- 327 419
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	- 1 550 000	- 2 060 000	724 984
Fremført til inndekn. i senere år(udekket bel)	-	-	0

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2019
Driftsinntekter			
Rammetilskudd	316 957 000	302 864 000	302 213 226
Inntekts- og formuesskatt	243 800 000	229 936 000	242 023 686
Eiendomsskatt	7 150 000		-
Andre skatteinntekter	-		-
Andre overføringer og tilskudd fra staten	13 734 877	17 788 172	18 788 668
Overføringer og tilskudd fra andre	50 999 672	50 808 655	95 760 783
Brukertilbetalinger	27 593 851	28 328 255	27 328 758
Salgs- og leieinntekter	73 334 777	68 100 767	67 939 248
Sum driftsinntekter	733 570 177	697 825 849	754 054 369
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	364 588 964	363 738 434	382 211 445
Sosiale utgifter	96 311 653	101 048 613	98 134 518
Kjøp av varer og tjenester	201 815 619	193 112 145	212 764 778
Overføringer og tilskudd til andre	20 955 198	19 897 295	33 562 099
Avskrivninger	-		43 991 580
Til disposisjon	17 157 509	286 230	
Fordelte utgifter	- 10 388 074	- 12 558 621	- 15 928 016
Sum driftsutgifter	690 440 869	665 524 096	754 736 404
Brutto driftsresultat	43 129 308	32 301 753	- 682 035
Finansinntekter			
Renteinntekter	2 016 000	1 970 000	4 149 581
Utbrytter	-		91 190
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	1 764 000	1 750 000	6 512 335
Renteutgifter	20 102 264	19 133 748	18 706 775
Avdrag på lån	35 185 555	32 048 804	30 662 145
Netto finansutgifter	- 51 507 819	- 47 462 552	- 38 615 814
Motpost avskrivninger	-		43 991 580
Netto driftsresultat	- 8 378 511	- 15 160 799	4 693 730
<i>Disp. eller dekning av netto driftsresultat:</i>			
Overføring til investering	-		
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-	762 352	1 126 498
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	8 378 511	- 1 167 246	- 1 167 246
Disp. av regnskapsmessig mindreforbruk		15 565 693	15 565 693
Dekning av tidligere års merforbruk	-		-
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	8 378 511	15 160 799	15 524 945
Fremført til inndekn. i senere år (merforbruk)	-	-	
Mindreforbruk 2019/ går ut fra 2020			20 218 675

9. Budsjett driftseiningane

		B 2020	B 2019	R 2018
1	SENTRALADMINISTRASJONEN	60 790 945	47 688 750	46 335 601
10	LØNN	25 546 219	25 163 539	23 405 930
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	11 700 068	10 238 476	8 715 747
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 086 208	3 067 665	2 881 782
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	5 548 260	5 201 502	5 304 306
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	19 618 131	8 216 046	7 860 871
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	324 000	3 368 765
16	SALGSINNTEKTER	-2 008 430	-1 939 013	-1 855 646
17	REFUSJONER	-2 699 511	-2 363 465	-3 109 650
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-220 000	-236 504

STILLINGAR SENTRALADMINISTRASJONEN		2020	2019	2018
SUM		27,98	27,14	28,34
Rådmann m/stab *		9,60	9,60	9,60
Fellestenester		8,90	7,90	9,00
HTV/HVO/barnerepresentant		1,98	2,14	2,24
Støttestab		7,50	7,50	7,50

* Skatteinntrekning er i statsbudsjettet foreslått overført til staten, dette vil medføre ein reduksjon i talet på 1,5 stilling frå 1.juni.

		B 2020	B 2019	R 2018
110	POLITISK UTVAL	15 319 758	4 200 235	3 466 709
10	LØNN	2 161 967	2 288 664	1 978 117
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	303 330	464 320	251 280
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	15 330	40 829	56 911
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	1 204 760	1 112 563	1 055 366
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	11 634 371	319 377	147 976
17	REFUSJONER	0	-25 518	-22 941

14900.11070.180 Til formannskapet sin disposisjon	300 000
14901.11070.180 Avsette lønnsmidlar	11 201 511

		B 2020	B 2019	R 2018
112	RÅDMANN M/STAB	39 481 886	37 686 672	37 288 592
10	LØNN	23 384 252	22 874 875	21 427 813
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	11 396 738	9 774 156	8 416 367
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 070 878	3 026 836	2 759 741
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	4 343 500	4 088 939	4 248 940
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 994 459	2 094 826	2 245 825
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	324 000	3 368 765
16	SALGSINNTEKTER	-2 008 430	-1 939 013	-1 855 646
17	REFUSJONER	-2 699 511	-2 337 947	-3 086 709
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-220 000	-236 504

14900.11210.120 Reduksjon ramme. Beløp skal fordelast	-233 000
14900.11220.120 Skatteinfordring blir overført til staten	-805 920
14900.11230.120 Avsette midlar til innsparing	175 000
14900.11242.285 Tilskot til etablering og tilpassing av eigen	546 000

		B 2020	B 2019	R 2018
114	OVERFØRING TIL TRUDOMSSAMFUNN	5 989 301	5 801 843	5 580 300
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	0	0	48 100
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	65 130
17	REFUSJONER	5 989 301	5 801 843	5 467 070

		B 2020	B 2019	R 2018
2	OPPVÆKST	258 102 432	252 644 508	240 915 911
10	LØNN	193 575 623	193 947 909	197 993 312
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	13 687 073	13 682 516	17 117 831
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	5 461 964	3 788 749	4 925 421
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	65 693 018	67 905 446	66 002 012
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	7 506 401	4 185 998	6 367 606
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	2 683 435
16	SALGSINNTEKTER	-18 329 588	-19 309 967	-21 554 112
17	REFUSJONER	-9 492 059	-11 556 143	-29 433 149
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	0	0	-2 831 500
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-354 945

STILLINGAR OPPVÆKST	2020	2019	2018
SUM	261,50	265,41	262,42
Kultur- og oppvekstadministrasjonen	1,00	1,00	1,00
Solevåg skule *	27,55	26,67	23,95
Måseide skule	11,77	11,77	11,77
Fiskarstrand skule	14,23	14,23	14,23
Langevåg skule ***	41,06	43,70	43,70
Sula ungdomsskule *	41,26	41,71	37,41
Solevåg SFO	3,70	3,84	3,78
Måseide SFO	2,21	2,21	2,21
Fiskarstrand SFO	3,30	3,30	3,30
Langevåg SFO	6,01	8,90	7,39
Sunde Barnehage	9,00	9,00	9,00
Måseide Barnehage	16,00	16,00	16,00
Langevåg Barnehage	25,50	25,50	25,50
Molvær Barnehage	16,00	16,00	16,00
Vaksenopplæring etter Opp-l-ov, kap 4-2(Mylna)	2,70	2,77	2,97
TBU (Barnev., Helsest, PPT og spe.sped. bhg) **	30,00	28,80	34,20
Kultureininga (eigen tabell)	10,21	10,01	10,01

* Nye klassar frå -18

** EM-bustad avvikla i 2019

*** 1,24 lærarstilling er tilsett tidsavgrensa pga mangel på kvalifiserte søkerar

		B 2020	B 2019	R 2018
210	ADMINISTRASJON OG FELLESUTG. OPPVÆKST	1 824 434	2 065 238	1 670 405
10	LØNN	1 272 087	1 325 769	1 310 026
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	749 577	595 012	309 311
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	30 660	92 834	4 798
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	20 440	66 346	46 270
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	-217 670	-14 723	66 893
17	REFUSJONER	-30 660	0	-66 893

14900.21010.100 Reduksjon ramme. Beløp skal fordelast	-1 233 000
14900.21010.100 auke ramme løyvd av kommunestyret	1 000 000

		B 2020	B 2019	R 2018
221	UNDERVISNING FELLESUTG.	10 432 026	7 423 875	6 930 422
10	LØNN	513 450	116 473	82 054
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 308 296	3 532 238	4 722 482
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 185 949	1 088 844	215 435
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	3 096 733	3 030 071	3 079 466
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	3 398 654	0	403 073
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	1 224 379
16	SALGSINNTEKTER	0	0	-10
17	REFUSJONER	-1 071 056	-343 751	-2 519 900
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-276 557

14900.22110.202 Lærartettleik	1 600 000
14900.22110.202 Lærerverk fagfornyelse høst 2020.	1 450 000
14900.22120.215 Endring inntekter SFO	-350 000
14900.22110.202 Øyremerka tilskot til fagfornyelse	163 000

		B 2020	B 2019	R 2018
222	SOLEVÅG SKULE OG SFO	19 554 933	19 600 204	19 149 271
10	LØNN	20 370 388	21 406 404	22 026 275
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	994 762	941 685	1 000 623
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	80 483	57 893	124 170
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	172 815
16	SALGSINNTEKTER	-1 890 700	-1 975 055	-2 638 925
17	REFUSJONER	0	-830 723	-1 531 687
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-4 000

		B 2020	B 2019	R 2018
223	MÅSEIDE SKULE OG SFO	8 870 657	9 156 077	9 404 928
10	LØNN	9 910 919	10 281 043	10 435 266
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	97 601	209 025	486 418
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	0	24497	195 261
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	74 915	35 725	133 481
16	SALGSINNTEKTER	-1 161 678	-1 194 679	-1 092 601
17	REFUSJONER	-51 100	-199 534	-747 897
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-5 000

		B 2020	B 2019	R 2018
224	FISKARSTRAND SKULE OG SFO	11 791 441	11 969 532	11 841 020
10	LØNN	13 318 949	13 037 489	13 199 274
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	394 253	431 644	581 737
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	54 166	61 243	83 717
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	73 330	41 849	128 170
16	SALGSINNTEKTER	-1 367 072	-1 434 277	-1 371 381
17	REFUSJONER	-682 185	-168 416	-775 497
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-5 000

		B 2020	B 2019	R 2018
225	LANGEVÅG SKULE OG SFO	35 529 625	35 180 341	33 813 669
10	LØNN	37 695 069	39 187 409	39 364 576
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 659 902	1 540 340	2 125 635
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	99 134	96 967	260 836
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	477 792
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	18 975
16	SALGSINNTEKTER	-3 985 800	-4 491 080	-4 615 091
17	REFUSJONER	61 320	-1 153 295	-3 788 054
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	0	0	-10 000
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-21 000

		B 2020	B 2019	R 2018
227	SULA UNGDOMSSKULE	31 413 889	30 948 657	29 406 395
10	LØNN	31 728 622	32 165 510	30 526 499
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	807 687	826 999	1 178 474
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	37 814	31 642	185 496
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	0	0	31 843
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	278 850	153 105	129 387
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	74 519
16	SALGSINNTEKTER	-100 000	-150 000	-392 727
17	REFUSJONER	-1 339 084	-2 078 599	-2 318 754
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-8 342
14900.22710.202 MOT		100 000		

		B 2020	B 2019	R 2018
231	KOMMUNAL BARNEHAGE	39 490 783	37 637 290	36 364 033
10	LØNN	45 644 767	43 939 175	47 502 601
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	2 164 719	2 185 538	3 185 419
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	234 271	253 683	436 124
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	0	0	108 163
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 444 372	1 598 336	1 901 188
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	171 007
16	SALGSINNTEKTER	-9 824 338	-10 064 876	-11 437 677
17	REFUSJONER	-173 008	-274 566	-5 502 792

		B 2020	B 2019	R 2018
232	PRIVATE BARNEHAGER	55 138 964	55 732 124	52 262 553
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	55 947 764	56 450 411	54 345 964
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	750 000	800 000	1 014 173
17	REFUSJONER	-1 558 800	-1 518 287	-3 097 584

		B 2020	B 2019	R 2018
240	VAKSENOPPLÆRING	2 399 119	2 386 511	2 724 069
10	LØNN	2 213 942	2 032 895	1 953 178
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	33 675	35 216	30 548
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	8 687	13 269	32 304
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	1 435 645	1 705 021	1 700 924
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	9 811	9 186	10 354
17	REFUSJONER	-1 302 641	-1 409 076	-1 003 239

		B 2020	B 2019	R 2018
251	TILTAK BARN OG UNGE	41 656 561	40 544 659	37 349 150
10	LØNN	30 907 430	30 455 742	31 593 564
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 476 601	3 384 819	3 497 186
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 730 800	2 067 877	3 387 281
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	5 192 436	6 653 597	6 689 382
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 694 139	1 562 520	1 930 279
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	1 194 555
16	SALGSINNTEKTER	0	0	-5 700
17	REFUSJONER	-3 344 845	-3 579 896	-8 080 851
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	0	0	-2 821 500
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-35 046

14900.25120.215 Spesialpedagog barnehage	420 000
--	---------

		B 2020	B 2019	R 2018
3	HELSE OG SOSIAL	244 574 722	235 799 314	223 672 425
10	LØNN	223 935 398	218 985 376	204 940 293
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	11 023 060	10 953 851	10 598 317
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	2 887 768	2 923 842	16 293 883
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	22 127 917	17 555 960	15 894 663
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	5 208 053	5 061 979	5 075 409
15	FINANSUTGIFTER M.V.	-	-	1 109 616
16	SALGSINNTEKTER	- 10 590 192	- 9 836 210	- 10 498 196
17	REFUSJONER	- 10 017 282	- 9 845 484	- 19 525 807
19	FINANSINNTEKTER M.V.	-	-	215 753

	2020	2019	2018
SUM	257,23	246,66	241,37
Helse- og sosialadministrasjonen	1	1	1
Helseavdelinga *	14,52	14,12	14,22
NAV - sosial	7	7	6
Sulatunet	51,1	51,1	51,1
Heimetenesta **	61	53,8	53,8
Butenesta ***	77,46	74,29	69,9
Bukollektiva ****	45,15	45,35	45,35

* 40% ergoterapeut, K-sak 103/18 (budsjettvedtaket)

** Ny brukar Mvn11 (+7,6) årsv. Tatt bort 40% heimehjelp. K-sak 103/18

*** Nye stillingar utvida tiltak natt +1 st kons tiltakkontor. K-sak 103/18

**** tatt bort 20% stilling, jf K-sak 103/18 og HS 08/19

		B 2020	B 2019	R 2018
301	ADMINISTRASJON OG FELLESUTGIFTER HS	1 807 962	2 976 893	3 197 532
10	LØNN	1 288 304	1 341 936	1 452 991
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	72 051	68 387	339 065
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	0	0	1 130 300
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	440 453	1 560 446	1 619 342
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	83 946
16	SALGSINNTEKTER	0	0	-112 332
17	REFUSJONER	7 154	6 124	-1 171 749
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-144 031

14900.30110.100 Reduksjon ramme. Beløp skal fordelast	-1 148 000
14900.30120.120 Avsatte midlar	300 000

		B 2020	B 2019	R 2018
302	HELSEAVDELINGA	18 889 767	18 144 161	16 594 969
10	LØNN	10 925 174	10 677 168	10 133 271
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	940 484	907 115	996 916
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	236 082	263 341	369 660
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	9 291 682	9 111 486	8 468 090
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	215 642	184 747	273 267
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	227 500
16	SALGSINNTEKTER	-1 106 990	-1 030 764	-1 017 448
17	REFUSJONER	-1 612 307	-1 968 932	-2 851 980
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-4 307

		B 2020	B 2019	R 2018
303	NAV	15 329 802	15 901 836	14 661 420
10	LØNN	9 225 768	9 681 670	10 014 030
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	52 924	81 062	110 134
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	148 190	298 044	1 841 537
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	5 542 440	5 664 885	4 005 252
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 194 580	1 094 805	1 185 054
17	REFUSJONER	-834 100	-918 630	-2 459 541
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-35 046

		B 2020	B 2019	R 2018
355	SULATUNET	45 124 416	44 488 639	41 306 876
10	LØNN	45 635 860	44 804 960	39 751 937
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	5 416 258	5 365 323	5 045 926
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 645 522	1 612 400	5 102 917
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	517 132	505 689	113 101
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 516 955	1 456 233	1 220 540
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	217 313
16	SALGSINNTEKTER	-6 377 484	-6 156 406	-6 225 346
17	REFUSJONER	-3 229 827	-3 099 560	-3 919 512

		B 2020	B 2019	R 2018
356	HEIMETENESTER	56 048 083	52 368 101	48 318 165
10	LØNN	53 315 449	52 121 160	47 037 414
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 522 335	1 509 312	1 237 267
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	485 740	475 542	3 030 398
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	3 182 377	667 688	690 402
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	408 302	394 513	244 784
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	405 576
16	SALGSINNTEKTER	-896 927	-877 619	-1 389 474
17	REFUSJONER	-1 969 193	-1 922 495	-2 938 202
14900.35610.354 -auke i ramme løyve frå kommunestyret		1 000 000		

		B 2020	B 2019	R 2018
357	BUKOLLEKTIVA	37 893 387	37 152 050	37 796 695
10	LØNN	37 475 624	36 415 954	37 046 287
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 475 533	1 511 722	1 463 367
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	168 630	173 625	1 941 523
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	224 840	168 416	308 847
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	20 244
16	SALGSINNTEKTER	-408 800	-408 280	-433 431
17	REFUSJONER	-1 042 440	-709 387	-2 550 142

		B 2020	B 2019	R 2018
358	BU- OG AKTIVITETSTENESTA	68 481 305	64 767 634	61 796 770
10	LØNN	66 069 219	63 942 528	59 504 363
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 543 475	1 510 930	1 405 642
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	203 604	100 890	2 877 550
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	3 594 286	1 606 212	2 617 818
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	207 281	202 819	223 576
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	155 037
16	SALGSINNTEKTER	-1 799 991	-1 363 141	-1 320 166
17	REFUSJONER	-1 336 569	-1 232 604	-3 634 681
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-32 369

		B 2020	B 2019	R 2018
4	KULTUR	10 077 746	9 798 360	9 535 055
10	LØNN	8 008 306	7 788 051	7 340 279
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	845 798	757 901	901 153
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	632 957	620 211	784 794
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	258 698	338 858	69 726
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 691 554	1 513 993	1 939 605
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	184 965
16	SALGSINNTEKTER	-1 189 631	-1 135 018	-1 078 309
17	REFUSJONER	-89 936	-80 636	-548 658
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	-80 000	-5 000	-4 000
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-54 500

STILLINGSHEIMLAR FOR KULTUR		2020	2019	2018
SUM		10,21	10,01	10,01
Kulturavdelinga		1,00	1,00	1,00
Musikk- og Kulturskulen		4,89	4,89	4,89
Bibliotek m filialer		2,35	2,35	2,35
Fritidsklubbar		0,87	0,67	0,67
Sekretær ungdomsråd		0,10	0,10	0,10
Utekontakten		1,00	1,00	1,00

		B 2020	B 2019	R 2018
410	ADMINISTRASJON OG FELLESTENESTER KULTUR	1 290 511	1 307 364	1 215 792
10	LØNN	1 047 778	1 060 182	1 019 192
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	137 152	137 980	173 486
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	66 745	60 222	13 791
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	51 100	48 980	79 288
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	64 965
16	SALGSINNTEKTER	0	0	-20 975
17	REFUSJONER	-12264	0	-113 955

		B 2020	B 2019	R 2018
420	MUSIKK OG KULTUR	3 151 578	3 090 855	3 026 537
10	LØNN	3 995 484	3 797 540	3 652 121
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	95 687	119 875	179 059
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	35 770	30 828	349 536
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	184 607	265 382	0
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	25 550	25 518	67 484
16	SALGSINNTEKTER	-1 159 970	-1 122 770	-1 028 530
17	REFUSJONER	-25 550	-25 518	-156 133
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-37 000

		B 2020	B 2019	R 2018
430	BIBLIOTEK	2 096 222	2 258 299	2 054 568
10	LØNN	1 658 044	1 662 174	1 582 500
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	163 520	148 516	151 642
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	367 944	464 857	367 727
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	-34 010	47 973	36 629
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	120 000
16	SALGSINNTEKTER	-13 286	-12 248	-13 801
17	REFUSJONER	-45 990	-47 973	-178 629
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	0	-5 000	-4 000
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-7 500

14900.43010.370 Filial biblioteket Mauseidvåg	-80 000
---	---------

		B 2020	B 2019	R 2018
450	BARN OG UNGE	1 561 723	1 527 776	1 254 213
10	LØNN	1 307 000	1 268 155	1 086 466
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	151 391	167 804	223 895
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	80 738	64 304	44 139
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	27 594	27 513	0
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	6 132	7 145	61
16	SALGSINNTEKTER	-5000	0	-4 200
17	REFUSJONER	-6 132	-7 145	-96 148

		B 2020	B 2019	R 2018
460	ANNA KULTUR	1 977 712	1 614 066	1 983 944
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	298 048	183 726	173 071
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	81 760	0	9 600
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	46 497	45 963	69 726
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	1 642 782	1 384 377	1 756 143
16	SALGSINNTEKTER	-11 375	0	-10 803
17	REFUSJONER	0	0	-3 793
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	-80 000	0	0
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-10 000

		B 2020	B 2019	R 2018
5	TEKNISK OG EIGEDOM	25 791 717	22 830 939	48 366 325
10	LØNN	22 108 753	22 623 423	21 766 049
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	13 588 850	13 469 525	13 787 497
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	12 490 554	13 882 511	12 213 444
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	2 631 650	2 402 422	2 060 258
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	3 654 498	1 016 679	5 725 877
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	26 406 295
16	SALGSINNTEKTER	-27 265 074	-29 186 697	-27 549 000
17	REFUSJONER	-1 417 514	-1 376 924	-6 044 095

STILLINGAR TEKNISK, EIGEDOM, OPPMÅLING/PLAN	2020	2019	2018
Totalt	32,93	32,93	33,38
Administrasjon, sektornivå:			
SUM	1,00	1,00	1,00
Plan, byggesak og oppmåling			
SUM	7,00	7,00	7,00
Administrasjon,leiing av driftseining	1,00	1,00	1,00
Byggesak *	2,00	2,00	2,00
Tilsyn	0,00	0,00	0,00
Plan	2,00	2,00	2,00
Oppmåling	2,00	2,00	2,00
*Det er foreslått ei auke på 0,5 stilling.			
Eigedomsforvalting			
SUM	13,20	13,20	14,20
Administrasjon,leiing av driftseining	1,00	1,00	1,00
Administrasjon/ingeniører	3,00	2,00	2,00
Arbeidsleiring/vaktmeistrar	7,00	8,00	8,00
Park/kyrkjegardsdrift	2,20	2,20	2,20
Reinhalld (Sulahallen)	0,00	0,00	1,00
Kommunalteknikk			
SUM	10,00	10,00	10,00
Administrasjon,leiing av driftseining	1,00	1,00	1,00
Administrasjon, ingeniører	4,00	4,00	4,00
Arbeidsformann/utearbeidalar	5,00	5,00	5,00
Brann og redning			
SUM	1,73	1,73	1,18
Administrasjon, leiing	1,00	1,00	0,45
Mannskaper	0,73	0,73	0,73

		B 2020	B 2019	R 2018
511	ADMIN. OG FELLESTENESTER KOMMUNAL TEKNISK	1 441 170	1 596 527	2 105 785
10	LØNN	9 138 652	9 059 741	8 467 721
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	923 786	956 934	878 226
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	176 806	168 418	302 866
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	20 234	96 008	643 735
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	46 319
16	SALGSINNTEKTER	-8668074	-8 542 697	-7 855 075
17	REFUSJONER	-150234	-141 877	-378 007

14900.51110.100 Reduksjon ramme. Beløp skal fordelast	-130 000
---	----------

		B 2020	B 2019	R 2018
520	VEGER	3 857 958	3 773 791	6 972 335
10	LØNN	85 575	104 826	77 600
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	544 215	538 013	763 458
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	3 461 184	3 296 306	3 127 301
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	0	67 366	0
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	901 404	747 152	651 294
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	3 265 713
17	REFUSJONER	-1134420	-979 872	-913 031

		B 2020	B 2019	R 2018
530	EIGEDOMSFORVALTNING OG PARK/GRØNT	5 254 470	4 114 637	3 785 966
10	LØNN	4 100 496	4 529 444	3 872 173
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 199 828	1 052 344	910 697
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	657 146	682 849	1 042 504
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	20 414	203 027
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	404 187
16	SALGSINNTEKTER	-703 000	-2 150 000	-1 920 564
17	REFUSJONER	0	-20 414	-726 058

		B 2020	B 2019	R 2018
531	KOMMUNALE BYGG	5 953 083	6 651 202	29 004 389
10	LØNN	5 249 991	5 301 528	5 662 107
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	10 310 716	10 349 622	10 636 292
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	8 035 986	9 575 708	7 520 375
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	250 390	0	245 000
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	4 070 243
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	22 394 165
16	SALGSINNTEKTER	-17 894 000	-18 494 000	-17 773 360
17	REFUSJONER	-	-81 656	-3 750 433

		B 2020	B 2019	R 2018
541	BRANN	9 285 036	6 694 782	6 497 851
10	LØNN	3 534 039	3 627 884	3 686 447
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	610 305	572 612	598 824
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	159 432	159 230	220 398
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	2 381 260	2 335 056	1 815 258
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	2 732 860	153 105	157 579
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	295 911
17	REFUSJONER	-132 860	-153 105	-276 566

14900.54100.339 Auke brannvern	2 600 000
--------------------------------	-----------

		B 2020	B 2019	R 2018
6	VAR	-16 931 466	-17 568 550	-6 069 727
10	LØNN	453 194	430 802	324 864
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	2 623 300	2 504 100	2 459 660
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	13 231 400	11 769 900	12 450 993
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	14 804 000	12 704 000	12 348 689
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	-2 213
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	8 430 335
16	SALGSINNTEKTER	-48 043 360	-44 186 000	-40 306 570
17	REFUSJONER	0	0	-137 541
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-791 352	-1 637 944

		B 2020	B 2019	R 2018
611	VATN	-5 790 754	-5 581 544	-1 783 570
10	LØNN	200 246	193 346	159 277
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	918 000	800 000	874 901
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	4 978 000	3 980 000	3 719 046
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	3 400 000	1 774 400	1 716 968
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	-2 298
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	2 949 018
16	SALGSINNTEKTER	-15287000	-12 292 000	-10 132 152
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-37 290	-1 068 330

		B 2020	B 2019	R 2018
621	AVLØP	-10 861 223	-11 153 301	-4 125 258
10	LØNN	224 777	221 299	154 813
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 569 000	1 538 500	1 504 209
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	7 854 000	7 540 900	8 414 649
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	510 000	125 000	130 456
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	4 808 671
16	SALGSINNTEKTER	-21019000	-20579000	-19 138 056

		B 2020	B 2019	R 2018
631	SLAM	34 300	-68 928	-36 223
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	31 300	20 000	19 032
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	24 300	60 000	55 076
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	470 000	400 000	463 470
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	29 025
16	SALGSINNTEKTER	-491 300	-482000	-602 826
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-66 928	0

		B 2020	B 2019	R 2018
641	RENOVASJON	-327 000	-692 578	-66 064
10	LØNN	0	16 157	10 774
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	74 400	40 600	49 095
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	132 600	130 000	195 367
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	9 200 000	9 208 600	8 915 067
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	0	0	85
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	517 387
16	SALGSINNTEKTER	-9 734 000	-9 458 000	-9 046 684
17	REFUSJONER	0	0	-137 541
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-629935	-569 614

		B 2020	B 2019	R 2018
651	FEIAR	-41 260	-72 199	-59 430
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	20 400	105000	12423
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	40 800	59 000	59 183
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	1 224 000	1 196 000	1 122 728
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	40528
16	SALGSINNTEKTER	-1 326 460	-1 375 000	-1 294 292
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	-57199	0

		B 2020	B 2019	R 2018
671	FORUREINING	54 471	0	818
10	LØNN	28 171	0	0
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	10 200	0	0
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	201 700	0	7 673
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	0	85 707
16	SALGSINNTEKTER	-185 600	0	-92 562

		B 2020	B 2019	R 2018
7	PLAN, BYGGESAK OG OPPMÅLING	4 276 433	4 496 412	5 021 114
10	LØNN	5 673 927	5 750 078	5 392 022
11	KJØP AV VARER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	817 242	848 205	614 806
12	KJØP AV VARER OG TENESTER I EIGEN TENESTEPRODUKSJON	1 459 065	1 309 908	1 399 644
13	KJØP AV TENESTER SOM ERSTATTER EIGENPRODUKSJON	124 926	105 132	0
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	434 070	188 830	490 398
15	FINANSUTGIFTER M.V.	0	29000	118 536
16	SALGSINNTEKTER	-3 890 427	-3 438 738	-2 297 245
17	REFUSJONER	-342 370	-296 003	-687 590
19	FINANSINNTEKTER M.V.	0	0	-9 457
14900.71010.302 Saksbehandler byggesak styrking		245 000		

10. Tiltak som ikkje er med

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023 TILTAK DRIFT OG INVESTERING								
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
OPPVEKST								
Fiskerstrand skule								
Stilling - assistent					109 000	109 000	109 000	109 000
Måseide Skule								
Stilling - assistent					225 000	225 000	225 000	225 000
Langevåg barnehage								
19g/styrking *								
Sunde barnehage								
Inventar, stolar og bord avdeling					50 000			
19g/styrking *								
Måseide barnehage								
19g/styrking *								
Molvær barnehage								
19g/styrking *								
Tiltakseining barn og unge								
0,4 stilling psykiatrisk sjukepleiar helsestasjonen					295 000	295 000	295 000	295 000
0,2 stilling PPT rådgjevar					175 000	175 000	175 000	175 000
0,5 stilling skulehelsesjukepleiar/normkrav					350 000	350 000	350 000	350 000
0,4 stilling PMTO rettleiar/eigenandel opplæring					295 000	295 000		
SUM OPPVEKST	0	0	0	0	1 499 000	1 449 000	1 154 000	1 154 000

* Barnahagane har ikkje talfesta dette tiltaket

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023								
TILTAK DRIFT OG INVESTERING								
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
KULTUR								
70 % stilling til kulturkarusell for alle 3. klassingane i Sula.					255 000	510 000	445 000	445 000
Utviding av rektor sin adm.ressurs m. 20% kulturskulen					160 000	160 000	160 000	160 000
Arrangement- og møteplassverksem - biblioteket					40 000	40 000	40 000	40 000
Profesjonelle musikarar under Suladagane					55 000	55 000	55 000	55 000
Sulakonferansen					40 000	40 000	40 000	40 000
Oppstart av tilbodet elektronisk musikk - kulturskulen					35 000	35 000	35 000	35 000
Vidareføring av leigeavtale LiL					110 000	110 000	110 000	110 000
SUM KULTUR	0	0	0	0	695 000	950 000	885 000	885 000

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023								
TILTAK DRIFT OG INVESTERING								
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
HELSE OG SOSIAL								
FELLES:								
Leiaropplæring					100 000	100 000	100 000	100 000
Heiltidskultur, prosjekteiar (frikjøp)					400 000	400 000	400 000	400 000
Heiltidskultur, auke i stillingsbrøkar og auka grunnbemanning					2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
HELSEADELINGA:								
Interkommunal legevakt					390 000	390 000	390 000	390 000
Offentleg legegearbeid 7%*					73 500	73 500	73 500	73 500
Arbeidstøy ansatte**					100 000	100 000	100 000	100 000
Spl 50%***					265 800	354 400	354 400	354 000
Driftstilskot fysioterapi 34%					152 300	152 300	152 300	152 300
SULATUNET:								
Seinvakt korttidsavdelinga 140 % stilling					1 187 000	1 187 000	1 187 000	1 187 000
Konsulent for funksjonshemma 20 % stilling (80=>100%)					136 000	136 000	136 000	136 000
Kjøkkenet 50 % stilling					281 000	281 000	281 000	281 000
Kortvakter 100 % stiling					750 000	750 000	750 000	750 000
Administrasjonsdag sjukepleiarar 20 %					136 000	136 000	136 000	136 000

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023								
TILTAK DRIFT OG INVESTERING								
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
HELSE OG SOSIAL fortsetter frå forrige side								
HEIMETENESTENE:								
50%stilling kreftkoordinator						390 000	390 000	390 000
20%stilling avd.Molværsvegen 11					140 000	140 000	140 000	140 000
100% stalling psykisk helse					740 000	740 000	740 000	740 000
150% A-vakt hbo ytre					1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
40% D vakt lø.+sø.HBO ytre					280 000	280 000	280 000	280 000
Bortfall inntekt trygghetsalarm					344 000	344 000	344 000	344 000
Mottak alarmsentral					120 000	120 000	120 000	120 000
BUKOLLEKTIVA:								
Sloghvn 28, kveldsvakt kort, 5,5t x2= 109% st					870 000	870 000	870 000	870 000
Sloghvn 28, betalt matpause, 0,5t/d, tils 31% st					215 000	215 000	215 000	215 000
Sloghvn 28, dagvakt 7d/v, 131%					1 047 207	1 047 207	1 047 207	1 047 207
Sloghvn 28, 2 stk oppvaskmaskin/steamer	100 000							
BU- OG AKTIVITETSTENESTA:								
Auka kostnad kring ressurskrevjande brukar Berngarden					2 350 000	2 350 000	2 350 000	2 350 000
Tenester kring eksist. Tiltak Berngarden					7 130 640	7 130 640	7 130 640	7 130 640
Nytt tiltak, ikkje kartlagt. Sannsynleg 1:1-bemannning					1 144 537	1 144 537	1 144 537	1 144 537
Tiltak Indre Sula (assistent)					200 000	200 000	200 000	200 000
Auka ressursar Molvær senter, 1,3 årsverk					800 000	800 000	800 000	800 000
Diverse utstyr Molvær senter					110 000			
SUM HELSE OG SOSIAL	100 000	0	0	0	22 512 984	22 881 584	22 881 584	22 881 184

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023							
TILTAK DRIFT OG INVESTERING							
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR		
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022
TEKNISK							
EIGEDOM							
Renovasjons-stasjoner		500 000					
Brannstasjon. Soneinndeling	100 000						
Brannstasjon. Utbedring gulv i vognhall	350 000						
Sunde bhg. Soveplassar ute, varme i vognskur	500 000						
Sunde bhg. Nytt bad og stellerom	200 000						
Måseide bhg. Nye foldedører på felleskjøkken 2 stk	130 000						
Måseide bhg. Renovering toalett/bad	200 000						
Molvær bhg. Fullføring av utskifting av gjerdet rundt barnehagen	150 000						
Molvær bhg. Nye foldedører på felleskjøkken 2 stk	130 000						
Solevåg skule. Nytt Personalrom ,Garderobe og ekspedisjon	400 000						
Solevåg skule. Solskjerming gml.skulen	250 000						
Sula U.skule. Garderobeskap i stål	200 000	200 000	200 000				
Sula U.skule. Ny varmepumpe							
Legekontoret. Utvendig solskjerm	200 000						
Helsestasjon. Utvendige persienne, helsestasjonsveggen	200 000						
Alarmknapp på alle kontor, varsling ved akutte / farlige situasjoner							
Sulatun. Utebod	200 000						
Sulatun. Utvendig belysning	150 000						
Sloghaugv.28. Utskifting av brukarane sine gamle garderobeskap	250 000						
Utskifting av brukarane sine gamle garderobeskap ved M 15 og M19	250 000						
Geilneset 9. Ventilasjon/automatikk	200 000						
Adgangskontroll	-						
Fyllingvegen 13, Stadsnesvegen 22. Solskjerming	150 000						
Langevåg Barneskule.Utvendig bod	200 000						
FORSLAG SOM GJELD SULA SOKN							
Langevåg kyrkje. Renovering av toaletter 2 stk	119 000						
Langevåg kyrkje. Reperasjon av skader på utvendig murpuss + maling.	300 000						
Indre Sula kyrkje. Utvendig maling	950 000						
Driftsbygg Langevåg kyrkje. Lagerbygg til utstyr	400 000						

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023								
TILTAK DRIFT OG INVESTERING								
	INVESTERING				DRIFTSKONSEKVENSAR			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
TEKNISK. Fortsettelse frå forrige side								
KOMMUNALTEKNISK								
Veg. Asfaltering av eksisterende vegar					7 600 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Veg. Auka driftsrammer på veg					800 000	800 000	800 000	800 000
Veg. Fartsdemparar Vassetvegen TEO 042/19					60 000			
Veg. Tiltak overgang Ananiasgarden TEO 050/19	215 000							
Veg. Ny overgang Gøtå - Mauseidvåg skule	100 000							
Forureining. Eige budsjett for forsøpling					50 000	50 000	50 000	50 000
SUM TEKNISK	6 494 000	700 000	200 000	0	8 510 000	8 350 000	8 350 000	8 350 000

Kommentar: I økonomiplanen ligg det inne eit tiltak for "rammeløyve mindre investering bygg". Det er på 3.000.000kr kvart år i perioden 2020-2023. I økonomiplanen ligg det også inne eit tiltak for rammeløyve vedrørande Sula Sokn, 500.000kr kvart år. Enkelte av investeringane i lista ovanfor må vurderast innanfor desse rammeløyvingane.

TOTALT	6 594 000	700 000	200 000	0	33 216 984	33 630 584	33 270 584	33 270 184
---------------	------------------	----------------	----------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar:	Åge Erstad Remvik	Arkiv:	K1-151
Arkivsaksnr:	19/1432 19/31808		

Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 - behandling i kommunestyret

Utval:	Møtedato:	Saksnr.:
Kommunestyret	18.12.2019	124/19

Formannskapet si innstilling:

A. Årsbudsjett for 2020

1. Kommunestyret i Sula vedtek årsbudsjett for 2020 i samsvar med budsjettkjema 1 og 2 samt 1A og 1B, med følgjande endringar:

-Eigedomsskatt for 2020 skal takast ut av budsjettet. Finansierast ved bruk av fond:

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Resultat før eigedomsskatt	13 783 208	22 607 412	31 440 445	30 781 147
Eigedomsskatt	-	7 150 000	-	15 300 000
Taksering eigedomsskatt		100 000	100 000	100 000
Bruk av fond i økonomiplanperioden	13 783 208	15 557 412	16 240 445	15 581 147

Overskotsfond pr. 01.01.2019	71 881 713
Overskot 2018	15 565 692
Budsjettert brukt i 2019	-15 914 447
Anslått mindreforbruk i 2019	15 000 000
Fond pr. 31.12.2019	86 532 958
Bruk av fond i økonomiplanperioden	61 162 212
	25 370 746

Dette gir følgjande netto driftsrammer:

Ansvar 1, Sentraladministrasjonen:

Netto driftsramme kr. 60.790.945 inkludert avsetningar til disposisjon.

Av dette er kr. 4.435.000 overføring til Soknerådet.

Ansvar 2, Oppvekst:

Netto driftsramme kr. 257.002.432.

Ansvar 3, Helse og sosial:

Netto driftsramme kr. 243.534.432.

Ansvar 4, Kultur og folkehelse:

Netto driftsramme kr. 9.717.746.

TEO (Teknisk, eide dom, plan og oppmåling):

Ansvar 5, Tekniske tjenester og eide dom og ansvar 7, Plan, bygg og oppmåling:

Netto driftsramme 30.343.150.

Ansvar 6, VAR

Netto driftsramme kr. -16.931.466.

1. Den kommunale skattøren skal vere høgste lovlege sats for alle grupperingar. Formuesskatten skal reknast etter høgste lovlege sats.
2. For år 2020 vert ordførarombodet 100 % årsverk, godtgjersla vert kr. 938.597 jf. Sak 071/13. Varaordførarombodet får 10 % årsverk løn i samsvar med ordførarløna.
3. Møtegodtgjersle til folkevalde vert i samsvar med vedtak i sak 071/13.
4. Kommunestyret vedtar følgjande låneopptak: Samlelån på til saman kr. 155.992.608 med maksimal avdragstid etter rekneskapsforskriftene. Lån til vidareutlån (startlån frå husbanken) kr. 5 000 000.
5. Rådmannen får fullmakt til å fordele pensjonspremie og sentralt avsette lønnsmidlar.
6. Kommunestyret godkjenner ei trekkramme på konsernkontoen på kr. 50 000 000,-.
7. Sula kommunestyre vedtek at det beløpet som er til langsiktig forvaltning ved årsskiftet skal stå uendra.

Helse- og sosialsektoren:

8. Sula kommunestyre ber sektoren iverksette ei ordning med alternative turnusordninger
9. Ein ber BUA-einiga etablere ein vikarpool.

TEO-området

10. Auke gebyret for område 302-byggesakshandsaming for 2020 med 15%. Området skal vere sjøfinansierande i 2021.

Klima og miljøtiltak 2020-2023

11. Sula kommunestyre viser til tidlegare års-vedtak om bruk av EL-bilar for tilsette i kommunen. I dag har(-brann-redning) kommunen 48 bilar. 42 fossilbilar og 6 EL bilar. I økonomiplanperioden skal EL bilar velgast.
12. Klima- og miljøplan skal handsamast i 2020.
13. ENØK skal ha endå større fokus i Sula kommune ved nybygg og rehabilitering. Det finnast nasjonale ordningar som kommunen kan søke på.

B. Økonomiplan for 2020 - 2023

1. Sula kommunestyre vedtar økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 slik han går fram av budsjettkjema 1 og 2 for økonomiplanperioden, med følgjande endringar:

Eigedomsskatt for 2020 skal takast ut av budsjettet. Finansierast ved bruk av fond:

Budsjett og økonomiplan i 2019 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Resultat før eigedomsskatt	13 783 208	22 607 412	31 440 445	30 781 147
Eigedomsskatt	-	7 150 000	-	15 300 000
Taksering eigedomsskatt		100 000	100 000	100 000
Bruk av fond i økonomiplanperioden	13 783 208	15 557 412	16 240 445	15 581 147

Overskotsfond pr. 01.01.2019	71 881 713
Overskot 2018	15 565 692
Budsjettert brukt i 2019	-15 914 447
Anslått mindreforbruk i 2019	15 000 000
Fond pr. 31.12.2019	86 532 958
Bruk av fond i økonomiplanperioden	61 162 212
	25 370 746

Tittel	Dok.ID
Korrigert stillingsbudsjett - oppvekst	440882
Budsjett og økonomiplan 2020 -2023 m/ vedlegg	440883
VEDLEGGSSHEFTE ØKONOMIPLAN 2020 2023	440884
Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 - behandling i formannskapet	440889
Oppvekst Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 - 2023	440891
Kultur - budsjett 2020 - økonomiplan 2020 - 2023	440892
Budsjett 2020 og økonomiplan 2021 - 2023 - teknisk sektor	440894
Helse og sosial - Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 - 2023	440909
Forslag til driftsbudsjett Sula sokn 2020	440885
Kommentar til budsjettforslag Sula sokn- til Sula kommune	440886
Sula sokn Økonomiplan 2020-2023	440887
Møtebok 08.19	440888
Innspel og merknadar til budsjett 2020 - oversikt per 29.11.19	440896
Budsjettinnspel 2020 - bekymring frå FAU ved Solevåg skule	440897
Innspill til budsjettet fra Hovedvernombodet i Sula Kommune	440898
Uttale budsjett 2020 - UDF og Delta	440899
Uttale til budsjett - klubbane ved Fiskerstrand og Måseide skule	440900
Kommentar til budsjettforslaget 2020 - klubben ved Solevåg skule	440901
Innspel til budsjett og økonomiplan 2020-2023 - Fagforbundet Sula	440902
Kommentar til budsjett 2020-2023 - NSF	440903

18.12.2019 Kommunestyret

Gruppeleiarane frå kvart av partia i kommunestyret vart gitt likelydande taletid til sine innleiane budsjettinnlegg.

Det vart halde pause frå 17.15 til 17.30.

Øystein Båtnes (FrP) sette fram slikt forslag til vedtak:

"1. Sula FrP vil opprettholde biblioteket i Mauseidvåg til nye Rørstadmarka skole er tatt i bruk. Kr. 80000 dekkes inn med bruk av fond.

2. Sula FrP mener at skal budsjettet være bærekraftig for framtida, må vi finne løsninger/poster til å kutte i driftsutgiftene. Dette har vi etterlyst tidligere, og vi må nå sette ned en tverrpolitisk arbeidsgruppe av politikere som skal arbeide med å finne poster til budsjettkutt/ innskrenkninger. Denne gruppen med t.d inntil 9 representanter kan velges i forhold til prosentvis fordeling ref. valgresultat, og konstituerer seg selv på første møte. Denne gruppen må komme i gang med arbeidet på nyåret når budsjettet for 2020 er vedtatt. Da er det utgangspunktet for å fremme et forslag til budsjettendringer til 2021 budsjettet, som også kan videreføres i økonomiplanen. Målet må være å fjerne behov for eiendomsskatt i fremtidige budsjetter.

3. Sula FrP ønsker å stramme inn konsulentbruken i kommunen igjen, og ber rådmannen legge fram en oversikt på konsulentbruken i 2019 så snart som mulig. Dette var det gjort en øvelse på for 4-5 år siden, og vi mener denne kan gjentas nå i forbindelse med arbeidet til gruppen i punkt 5."

Jan Magnar Sandvik (SUL) sette fram slikt forslag på vegner av Sulalista, Arbeiderpartiet, Kristeleg Folkeparti og SV - Sosialistisk Venstreparti:

HS-sektor

"1. Sula kommunestyre ber sektoren greie ut ei ordning med alternative turnusordninger inkludert vikarpool og konsekvens av dette.

2. 1 mill kr ekstra til heimetenestene som vert videreført i økonomiplanperioden. Finansiering ved auka skatteinngang/rammetilskot.

TEO-sektor

3. Auke gebyret for område 302-byggensakshandsaming for 2020 med 15%. Området skal vere sjøfinansierande i 2021. Auka vert innarbeida i endeleg budsjettvedtak.

Klima og miljøtiltak 2020-2023

4. Sula kommunestyre viser til tidlegare års-vedtak om bruk av EL-bilar for tilsette i kommunen.

Idag har(-brann/redning) kommunen 48 bilar. 42 fossilbilar og 6 El- bilar. El-bilar skal vere førstevälget i perioden framfor oss.

5. ENØK skal ha endå større fokus i Sula kommune ved nybygg og rehabilitering. Det finnast nasjonale ordningar som kommunen kan søke på.

6. Klima- og miljøplan skal handsamast i 2020.

Eigedomsskatt 2020-2023

7. Inntekt av innført eigedomsskatt for 2020 og vidare i økonomiplanperioden vert øyremerket til nye kommunale bygg i Sula kommune. Første åra ser ein for seg at Rørstadmarka skule vil få desse pengane, seinare der behovet er størst. Årleg inntekt skal synleggjerast i eigen budsjettpost. Gjeld ikkje verker og bruk.

8. Eigedomsskatten skal vere 1 promille flatt i økonomiplanperioden 2020-2023.

9. Rådmannen utreder konsekvens av eigedomsskatt for 2020 ved innføring av eit botnfrådrag. Konsekvens for private og bedrifter samt takstgrunnlag skal synleggjerast i saka. Sula kommunestyre handsamar sak om eigedomsskatt i 2020."

Etter spørsmål frå Vibeke Bjørkavåg (H) vart det presisert at endringsforsлага om eigedomsskatt skal dekkast inn gjennom bruk av fond.

Vibeke Bjørkavåg/Nils Erik Bjørkavåg (H) sette på vegner av Høgre fram slike forslag til vedtak:

"1. Forslag fra Høgre: Eiendomsskatt taes ut av budsjettet for 2020, det planlagte fondstilskuddet på 15 000 000, reduseres til kr 8 216 792. Øvrig overforbruk blir dekt opp av forventet økte inntekter i form av rammetilskudd og skatt.

2. Vi ønsker å vidererføre leieavtale med LIL, og å prisindeksere den tidligere inngåtte 5 års avtalen, som var på 100 000 pr år, til nå å være 110 000 pr. år. Pengene bør taes ut av fond.

3. Sula skal vere den leiande kultur- og frilutskommunen i Ålesundsregionen, med aktive innbyggjarar som opplever samkjensle og identitet. Difor ynskjer vi å gi ei økonomisk drahjelp til ein av dei aller mest besøkte og brukte turmåla i Regionen vår. Kvar helg, og nesten kvar ettermiddag er parkering i Grova og på Msil sitt anlegg fullt av parkerte bilar som er er på tur til Taustua, Rollonhytta, Vardane eller andre turmål på Sula. Løypa er lang og bratt, går flott i terrenget, og kan brukes av turgåarar i alle aldre og livssituasjon. Eit enormt bidrag for folkehelsa, og ein viktig del av identiteten til Sula og Ålesundsregionen. Å vedlikehalde dette løypenetet av stiar, bruar m.m. blir gjort av ein fantastisk dugnadsgjeng frå MSIL og Rollonhytta. Saman ynskjer vi å gi dem kr. 250 000,- frå kommunen sitt disposisjonsfond for å ruste og og vedlikeholde løypa. Samtidig håper vi at KUF går inn og hjelper ytterligere til med søknad og økonomisk rådgiving på støtteordninger, slik at summen totalt kan komme opp i 500 000 som skal gå til vedlikehold og utbedring av løypa.

4. Vikarpool bør utredes og legges frem for politikere i første halvår 2020. Dette kan være eit ledd i meir kostnadseffektiv drift av helse og sosial, og eit tiltak som må vurderast av politikarane.

5. Det er behov for å få opp ei sak om utredning av eigedomsskatt for Sula. Dei forskjellige takstalternativa bør utgreias (Skatteetatens ligningsverdi eller egne takster) kostnadskonsekvens utredning for innbyggere og bedrifter, og evt. Bunnfradrags konsekvenser. Sula Høgre ber difor om ei sak i første halvår av 2020 kor dette er utgreid."

Trygve Holm (A) sette fram slikt forslag til vedtak:

"Sula kommune må utrede korleis vi kan løyse bustadbehovet på indre Sula når den forventa eldrebølga kjem. Svar forventa innan juni 2020."

Michelle Busæt (SV) sette fram slikt forslag til vedtak:

"Barnetrygd skal ikkje vere ein del av inntektsgrunnlaget ved berekning av sosialstønad."

Lisbeth Båtnes Hareide (SUL) sette fram slikt forslag til vedtak:

"Kommunestyret løyver kr. 100.000 til MOT- arbeidet. Finansiering; disposisjonsfond."

Det vart halde gruppemøte.

Etter gruppemøtet vart følgjande forslag til vedtak sett fram av Jan Magnar Sandvik (SUL) på vegner av Sulalista, Arbeiderpartiet, Kristeleg Folkeparti og SV:

"10. Kommunestyret løyver 1.mill. kroner til oppvekstsektoren, vidareførast i økonomiplanperioden. Disponerast av fagutvalet for oppvekst. Inndeckning: disposisjonsfond.

11. Kommunestyret løyver 40. 500kr til Nav. Barnetrygd skal ikkje vere ein del av inntektsgrunnlaget ved berekning av sosialstønad. Inndeckning: disp.fond.

12. Kommunestyret løyver kr. 100.000 til MOT- arbeidet. Inndeckning: disp.fond.

13. Kommunestyret løyver kr. 250.000 til fagutvalet for kultur og folkehelse. Midlar som det kan søkast på frå lag og organisasjonar. Inndeckning: disp.fond.

14. Kommunestyret løyver kr. 110.000 til dekking av 5 års leigeavtale. Inndeckning: disp.fond."

Kommunestyret vart samde i å votere over forslaga punktvis. Ulike forslag om same formål/tiltak skal settast opp mot kvarandre, likelydande forslag avgjort ved første voteringsrunde og attståande trekt.

VOTERING:

Øystein Båtnes (FrP):

1. Sula FrP vil opprettholde biblioteket i Mauseidvåg til nye Rørstadmarka skole er tatt i bruk. Kr. 80000 dekkes inn med bruk av fond.

Forslaget falt med 14 mot 15 stemmer (A, SUL, KRF og SV).

2. Sula FrP (Kommunestyret) mener at skal budsjettet være bærekraftig for framtida, må vi finne løsninger/poster til å kutte i driftsutgiftene. Dette har vi etterlyst tidligere, og vi må nå sette ned en tverrpolitisk arbeidsgruppe av politikere som skal arbeide med å finne poster til budsjettkutt/ innskrenkninger. Denne gruppen med t.d inntil 9 representanter kan velges i forhold til prosentvis fordeling ref. valgresultat, og konstituerer seg selv på første møte. Denne gruppen må komme i gang med arbeidet på nyåret når budsjettet for 2020 er vedtatt. Da er det utgangspunktet for å fremme et forslag til budsjettendringer til 2021 budsjettet, som også kan videreføres i økonomiplanen. Målet må være å fjerne behov for eiendomsskatt i fremtidige budsjetter.

Forslaget vart vedtatt med 15 mot 14 stemmer (A, KRF, SV, Magne Sunde (SUL), Lisbeth Båtnes Hareide (SUL) og Eln Stamnæss (SUL)).

3. Sula FrP (Kommunestyret) ønsker å stramme inn konsulentbruken i kommunen igjen, og ber rådmannen legge fram en oversikt på konsulentbruken i 2019 så snart som mulig. Dette vart det gjort en øvelse på for 4-5 år siden, og vi mener denne kan gjentas nå i forbindelse med arbeidet til gruppen i punkt (2)."

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Jan Magnar Sandvik (SUL):

HS-sektor

"1. Sula kommunestyre ber sektoren greie ut ei ordning med alternative turnusordninger inkludert vikarpool og konsekvens av dette.

Forslaget vart sett opp mot tilsvarende forslag frå Vibeke Bjørkavåg (H) og vedtatt med 15 mot 14 stemmer (V, FRP og H).

2. 1 mill kr ekstra til heimetenestene som vert videreført i økonomiplanperioden. Finansiering ved auka skatteinngang/rammetilskot.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

TEO-sektor

3. Auke gebyret for område 302-byggeskahandsaming for 2020 med 15%. Området skal vere sjøfinansierande i 2021. Auka vert innarbeida i endeleg budsjettvedtak.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Klima og miljøtiltak 2020-2023

4. Sula kommunestyre viser til tidlegare års-vedtak om bruk av EL-bilar for tilsette i kommunen.

Idag har(-brann/redning) kommunen 48 bilar. 42 fossibilar og 6 El- bilar. El-bilar skal vere førstevälget i perioden framfor oss.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

5. ENØK skal ha endå større fokus i Sula kommune ved nybygg og rehabilitering. Det finnast nasjonale ordningar som kommunen kan søke på.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

6. Klima- og miljøplan skal handsamast i 2020.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Eigedomsskatt 2020-2023

7. Inntekt av innført eigedomsskatt for 2020 og vidare i økonomiplanperioden vert øyremekka til nye kommunale bygg i Sula kommune. Første åra ser ein for seg at Rørstadmarka skule vil få desse pengane, seinare der behovet er størst. Årleg inntekt skal synleggjerast i eigen budsjettpost. Gjeld ikkje verker og bruk.

Forslaget vart sett opp mot Vibeke Bjørkavåg(H) sitt forslag om eigedomsskatt og vedtatt med 15 mot 14 stemmer (V, FRP og H).

8. Eigedomsskatten skal vere 1 promille flatt i økonomiplanperioden 2020-2023.

Forslaget vart vedtatt med 15 mot 14 stemmer (V, FRP og H)

9. Rådmannen utreder konsekvens av eigedomsskatt for 2020 ved innføring av eit botnfrådrag. Konsekvens for private og bedrifter samt takstgrunnlag skal synleggjerast i saka. Sula kommunestyre handsamar sak om eigedomsskatt i 2020."

Forslaget vart sett opp mot Vibeke Bjørkavåg (H) sitt forslag om utgreiing av eigedomsskatt og vedtatt med 15 mot 14 stemmer (V, FRP og H).

Trygve Holm (A):

"Sula kommune må utrede korleis vi kan løyse bustadbehovet på indre Sula når den forventa eldrebølga kjem. Svar forventa innan juni 2020."

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Jan Magnar Sandvik (SUL):

10. Kommunestyret løyver 1.mill. kroner til oppvekstsektoren, vidareførast i økonomiplanperioden. Disponerast av fagutvalet for oppvekst. Inndeckning: disposisjonsfond.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

11. Kommunestyret løyver 40.500kr til Nav. Barnetrygd skal ikkje vere ein del av inntektsgrunnlaget ved berekning av sosialstønad. Inndeckning: disp.fond.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

12. Kommunestyret løyver kr. 100.000 til MOT- arbeidet. Inndeckning: disp.fond.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

13. Kommunestyret løyver kr. 250.000 til fagutvalet for kultur og folkehelse. Midlar som det kan søkast på frå lag og organisasjoner. Inndeckning: disp.fond.

Forslaget vart sett opp mot Vibeke Bjørkavåg/Nils Erik Bjørkavåg (H) sitt forslag nr. 3. Forslaget frå Vibeke Bjørkavåg/Nils Erik Bjørkavåg (H) vart vedtatt med 18 mot 11 stemmer (A, KRF og SV)).

14. Kommunestyret løyver kr. 110.000 til dekking av 5 års leigeavtale. Inndeckning: disp.fond."

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Til slutt vart formannskapet si innstilling, med dei vedtekne forslaga/endringane frå den punktvise voteringa, vedtatt med 15 mot 14 stemmer (V, FRP og H)

K-124/19 Vedtak:

A. Årsbudsjett for 2020

1. Kommunestyret i Sula vedtek årsbudsjett for 2020 i samsvar med budsjetttskjema 1 og 2 samt 1A og 1B, med følgjande endringar:

- 1 mill kr ekstra til heimetenestene som vert videreført i økonomiplanperioden. Finansiering ved auka skatteinngang/rammetilskot.
- Auke gebyret for område 302-byggesakshandsaming for 2020 med 15%. Området skal vere sjølfinsvierande i 2021. Auka vert innarbeida i endeleg budsjettvedtak.
- Egedomsskatten skal vere 1 promille flatt i økonomiplanperioden 2020-2023. Saldering ved bruk av fond.
- Kommunestyret løyver 1.mill. kroner til oppvekstsektoren, vidareførast i økonomiplanperioden. Disponerast av fagutvalet for oppvekst. Inndeikning: disposisjonsfond.
- Kommunestyret løyver 40.500kr til Nav. Barnetrygd skal ikkje vere ein del av inntektsgrunnlaget ved berekning av sosialstønad. Inndeikning: disp.fond.
- Kommunestyret løyver kr. 100.000 til MOT- arbeidet. Inndeikning: disp.fond.
- Sula skal vere den leiande kultur- og frilutskommunen i Ålesundsregionen, med aktive innbyggjarar som opplever samkjensle og identitet. Difor ynskjer vi å gi ei økonomisk drahjelp til ein av dei aller mest besøkte og brukte turmåla i Regionen vår. Kvar helg, og nesten kvar ettermiddag er parkering i Grova og på Msil sitt anlegg fullt av parkerte bilar som er er på tur til Taustua, Rollonhytta, Vardane eller andre turmål på Sula. Løypa er lang og bratt, går flott i terrenget, og kan brukas av turgåarar i alle aldre og livssituasjon. Eit enormt bidrag for folkehelsa, og ein viktig del av identiteten til Sula og Ålesundsregionen. Å vedlikehalde dette løypenetet av stiar, bruar m.m. blir gjort av ein fantastisk dugnadsgjeng frå MSIL og Rollonhytta. Saman ynskjer vi å gi dem kr. 250 000,- frå kommunen sitt disposisjonsfond for å ruste og og vedlikeholde løypa. Samtidig håper vi at KUF går inn og hjelper ytterligere til med søknad og økonomisk rådgiving på støtteordninger, slik at summen totalt kan komme opp i 500 000 som skal gå til vedlikehold og utbedring av løypa.
- Kommunestyret løyver kr. 110.000 til dekking av 5 års leigeavtale. Inndeikning: disp.fond.

Budsjett og økonomiplan i 2020 priser	Budsjett 2020
Resultat før egedomsskatt	13 783 208
Egedomsskatt	- 7 150 000
Taksering egedomsskatt	100 000
Auke Frie inntekter (skatt)	- 1 000 000
Auke byggesaksgebyr (302)	- 275 000
Årleg auke heimetenestene	1 000 000
Årleg auke oppvekstsektoren	1 000 000
Auke sosialstønad	40 500
Løving til Mot	100 000
Kultur - vedlikehald av løypenetet	250 000
Kultur - leige av fotballbane Langevåg	110 000
Bruk av fond i økonomiplanperioden	7 958 708

Oppvekst ramme	257 002 432
Årleg auke	1 000 000
MOT	100 000
Ny ramme	258 102 432
Kultur ramme	9 717 746
Leige	110 000
Vedlikehald løpenett	250 000
Ny ramme	10 077 746
Helse og sosial ramme	243 534 432
Årleg auke	1 000 000
Auke sosialstønad	40 500
Ny ramme	244 574 932
TEO ramme	30 343 150
Gebyr byggesak	- 275 000
Ny ramme	30 068 150

Dette gir følgjande netto driftsrammer:

Ansvar 1, Sentraladministrasjonen:

Netto driftsramme kr. 60.790.945 inkludert avsetninger til disposisjon.

Av dette er kr. 4.435.000 overføring til Soknerådet.

Ansvar 2, Oppvekst:

Netto driftsramme kr. 258.102.432.

Ansvar 3, Helse og sosial:

Netto driftsramme kr. 244.574.932.

Ansvar 4, Kultur og folkehelse:

Netto driftsramme kr. 10.077.746.

TEO (Teknisk, eidegod, plan og oppmåling):

Ansvar 5, Tekniske tjenester og eidegod og ansvar 7, Plan, bygg og oppmåling:

Netto driftsramme 30.068.150.

Ansvar 6, VAR

Netto driftsramme kr. -16.931.466.

1. Den kommunale skattøyren skal vere høgste lovlege sats for alle grupperingar. Formuesskatten skal reknast etter høgste lovlege sats.

2. For år 2020 vert ordførarombodet 100 % årsverk, godtgjersla vert kr. 938.597 jf. Sak 071/13. Varaordførarombodet får 10 % årsverk løn i samsvar med ordførarløna.

3. Møtegodtgjersle til folkevalde vert i samsvar med vedtak i sak 071/13.

4. Kommunestyret vedtar følgjande låneopptak: Samlelån på til saman kr. 155.992.608 med maksimal avdragstid etter rekneskapsforskriftene. Lån til vidareutlån (startlån frå husbanken) kr. 5 000 000.
5. Rådmannen får fullmakt til å fordele pensjonspremie og sentralt avsette lønnsmidlar.
6. Kommunestyret godkjenner ei trekkramme på konsernkontoen på kr. 50 000 000,-.
7. Sula kommunestyre vedtek at det beløpet som er til langsiktig forvaltning ved årsskiftet skal stå uendra.
8. Kommunestyret mener at skal budsjettet være bærekraftig for framtida, må vi finne løsninger/poster til å kutte i driftsutgiftene. Dette har vi etterlyst tidligere, og vi må nå sette ned en tverrpolitisk arbeidsgruppe av politikere som skal arbeide med å finne poster til budsjettkutt/ innskrenkninger. Denne gruppen med t.d inntil 9 representanter kan velges i forhold til prosentvis fordeling ref. valgresultat, ogkonstituerer seg selv på første møte. Denne gruppen må komme i gang med arbeidet på nyåret når budsjettet for 2020 er vedtatt. Da er det utgangspunktet for å fremme et forslag til budsjettendringer til 2021 budsjettet, som også kan videreføres i økonomiplanen. Målet må være å fjerne behov for eiendomsskatt i fremtidige budsjetter.
9. Kommunestyret ønsker å stramme inn konsulentbruken i kommunen igjen, og ber rådmannen legge fram en oversikt på konsulentbruken i 2019 så snart som mulig. Dette vart det gjort en øvelse på for 4-5 år siden, og vi mener denne kan gjentas nå i forbindelse med arbeidet til gruppen i punkt (8).
10. Sula kommunestyre ber sektoren (HS) greie ut ei ordning med alternative turnusordninger inkludert vikarpool og konsekvens av dette.
11. Sula kommunestyre viser til tidlegare års-vedtak om bruk av EL-bilar for tilsett i kommunna.
Idag har(-brann/redning) kommunna 48 bilar. 42 fossilbilar og 6 El- bilar. El-bilar skal vere førstevalget i perioden framfor oss.
12. ENØK skal ha endå større fokus i Sula kommune ved nybygg og rehabilitering. Det finnast nasjonale ordningar som kommunna kan søke på.
13. Klima- og miljøplan skal handsamast i 2020.
14. Inntekt av innført egedomsskatt for 2020 og vidare i økonomiplanperioden vert øyremerka til nye kommunale bygg i Sula kommune. Første åra ser ein for seg at Rørstadmarka skule vil få desse pengane, seinare der behovet er størst. Årleg inntekt skal synleggjerast i eigen budsjettpost. Gjeld ikkje verker og bruk.
15. Rådmannen utreder konsekvens av egedomsskatt for 2020 ved innføring av eit botnfrådrag. Konsekvens for private og bedrifter samt takstgrunnlag skal synleggjerast i saka. Sula kommunestyre handsamar sak om egedomsskatt i 2020.
16. Sula kommune må utrede korleis vi kan løyse bustadbehovet på indre Sula når den forventa eldrebølga kjem. Svar forventa innan juni 2020.

B. Økonomiplan for 2020 - 2023

1. Sula kommunestyre vedtar økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 slik han går fram av budsjettkjema 1 og 2 for økonomiplanperioden, med følgjande endringar:

- 1 mill kr ekstra til heimetenestene som vert videreført i økonomiplanperioden. Finansiering ved auka skatteinngang/rammetilskot.
- Auke gebyret for område 302-byggesakshandsaming for 2020 med 15%. Området skal vere sjølfinansierande i 2021. Auka vert innarbeida i endeleg budsjettvedtak.
- Egedomsskatten skal vere 1 promille flatt i økonomiplanperioden 2020-2023. Saldering ved bruk av fond.
- Kommunestyret løyver 1.mill. kroner til oppvekstsektoren, vidareførast i økonomiplanperioden. Disponerast av fagutvalet for oppvekst. Inndeckning: disposisjonsfond.
- Kommunestyret løyver 40.500kr til Nav. Barnetrygd skal ikkje vere ein del av inntektsgrunnlaget ved berekning av sosialstønad. Inndeckning: disp.fond.
- Kommunestyret løyver kr. 110.000 til dekking av 5 års leigeavtale. Inndeckning: disp.fond.

Budsjett og økonomiplan i 2020 priser	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Resultat før egedomsskatt	13 783 208	22 607 412	31 440 445	30 781 147
Egedomsskatt	- 7 150 000	- 7 150 000	- 7 150 000	- 7 150 000
Taksering egedomsskatt	100 000	100 000	100 000	100 000
Auke Frie inntekter (skatt)	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
Auke byggesaksgebyr (302)	- 275 000	- 550 000	- 550 000	- 550 000
Årleg auke heimetenestene	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Årleg auke oppvekstsektoren	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Auke sosialstønad	40 500	40 500	40 500	40 500
Løyving til Mot	100 000			
Kultur - vedlikehald av løypenettet	250 000			
Kultur - leige av fotballbane Langevåg	110 000	110 000	110 000	110 000
Bruk av fond i økonomiplanperioden	7 958 708	16 157 912	24 990 945	24 331 647

Overskotsfond pr. 01.01.2019	71 881 713
Overskot 2018	15 565 692
Budsjettet bruk i 2019	-15 914 447
Anslått mindreforbruk i 2019	15 000 000
Fond pr. 31.12.2019	86 532 958
Bruk av fond i økonomiplanperioden	73 439 212
	13 093 746

Etter spørsmål i formannskapet er det lagt til eit vedlegg med korrigert tabell for stillingsbudsjett i oppvekstsektoren.

Saksframlegg med påførte vedtak frå behandling i fagutvala (inkludert eldreråd og råd for likestilling av funksjonshemma), formannskapet, administrasjonsutvalet og arbeidsmiljøutvalet er lagt som vedlegg.

